

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

**TOIMINTA- JA TALOUS-
SUUNNITELMA**

VUOSILLE 2005-2008

**Helsinki
15.9.2003**

Patentti- ja rekisterihallituksen johtokunta käsitteli viraston lähivuosien toimintalinjoja strategiaseminaarissa 27.-28.8.2003. Keskeiset linjaukset on kirjattu alla olevaan Strategia 2003-tekstiin ja otettu huomioon TTS:n sisällössä.

Strategia 2003-

Toimintaympäristön muutos

Yritykset, yhteisöt ja kansalaiset tarvitsevat PRH:n palveluita toimintansa dynaamisessa vaiheessa hakiessaan uusia liikeideoita ja markkinoita tai kehittäessään yhteistyötään ja organisaatioitaan. Tämä tapahtuu yhä suuremmassa määrin kansainvälistyvässä toimintaympäristössä. Myös kansalliset ja palveluteknologian edellytyksiin liittyvät muutokset jatkuvat lähivuosina. Teollisoikeuksien alueella PRH toimii yhä kiinteämpänä osana eurooppalaisia ja globaaleja järjestelmiä. Yhtiölainsäädäntö kehittyy vastaamaan yritystoiminnan kansainvälistymisen vaatimuksia. Yhteispalvelupisteet ja tietoverkot parantavat PRH:n palveluiden saavutettavuutta alueilla. Toimintaympäristön muutostaasteisiin vastataan yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Vaikuttavuus kansainvälistyvässä toimintaympäristössä

Tavoitteena on, että PRH:n asiakkaat pystyvät toimimaan täysipainoisesti muuttuvassa toimintaympäristössä. Teollisoikeuksien alueella PRH osallistuu aktiivisesti WIPOn, EU:n, EPO:n ja OHIMin piirissä tapahtuvaan patentteja, tavaramerkkejä ja mallioikeuksia koskevien uudistusten valmisteluun erityisesti suomalaisen asiakkaan edun huomioon ottaen. Sama koskee kyseisten asioiden sekä myös merkitykseltään kasvavan yhtiölainsäädännön uudistusten valmistelua maamme valtionhallinnossa ja sidosryhmien piirissä. PRH pitää aktiivisesti yllä viraston vahvuuksiksi todettuja suomalaisen asiakkaan tarpeiden tuntemusta ja sidosryhmäsuhteiden hallintaa. Muutosten johdosta PRH:n kehittää rooliaan tiedon jakajana neuvontaa, tietopalveluita ja viestintää vahvistamalla. PRH on mukana toiminnoissa, jotka versovat yliopistojen ja yritysten yhteistyöstä innovaatioiden ja tuotekehittelyn alueella. PRH selvittää, miten viraston hallussa olevia tietovarantoja voitaisiin hyödyntää nykyistä tehokkaammin tukemaan tuotekehittelyä ja alan päätöksentekoa niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla. Samalla arvioidaan, voitaisiinko tätä tarkoitusta palvelemaan perustaa viraston yhteyteen esimerkiksi tutkimusyksikkö ottaen huomioon nettobudjetoitintaperiaatteen.

Hallitusohjelma ja sen huomioon ottaminen kansallisessa toimintaympäristössä

Hallitusohjelman mukaan uuden hallituksen talouspolitiikka perustuu osaamisen, yrittäjyyden ja muiden kasvun edellytysten vahvistamiseen. Painottamalla tutkimuksen ja tuotekehittelyn edistämistä hallitus huolehtii Suomen kilpailukykyä. Tavoitteena on parantaa alueiden kykyä hyödyntää tutkimus- ja tuotekehitysrahoitusta ja kehittää alueilla toimivien innovaatio-organisaatioiden kuten TE-keskusten toimintaa sekä muun muassa parantaa sellaisia TE –keskuspalveluja, jotka liittyvät tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen ja edistävät uuden teknologian ja uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa pk-yrityksissä. PRH ottaa huomioon viraston toimialaan läheisesti liittyvät hallitusohjelman tavoitteet. PRH varautuu osallistumaan ja panostamaan niihin samoin kuin yrittäjyyden politiikkaohjelmahankkeeseen muun muassa kaupparekisterin palveluita parantamalla. Erityisesti tuetaan PK-yrityksiin liittyviä tavoitteita koko maata kattavasti. PRH tukee tavoitteena olevaa keksintöjen suojaamisen parantamista, johon hallitus pyrkii selkeyttämällä yliopisto-, korkeakoulu- ja työsuohdekeksintöjen omistusoikeutta. Yhdistysrekisterin toimintoja ja sidosryhmäsuhteita kehittämällä PRH osaltaan auttaa purkamaan kansalaistoiminnan esteitä ja vahvistamaan kansalaistoiminnan edellytyksiä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Sähköinen asiointi ja tietotekniikan hyödyntäminen

PRH laajentaa sähköistä asiointiaan johtokunnan marraskuussa 2002 hyväksymän strategian mukaisesti, ja varautuu tarkistamaan sitä olosuhteiden muuttuessa muun muassa hallitusohjelmassa mainittujen vauhdittavien toimenpiteiden johdosta. Johtokunta pitää tärkeänä tietotekniikkatoimintojen yleisen johtamisen parantamista, oman panoksen vahvistamista tietojärjestelmien määrittelyssä ja konseptien kehittämisessä, projektien hyvää käytännön hallintaa ja alan palveluiden hankintojen parempaa osaamista kaikkialla PRH:ssa. Tämä koskee sekä sähköistä asiointia että operatiivisten tietojärjestelmien uudistamista. Suunnittelun ja toteutuksen on oltava toiminta- ja asiakaslähtöistä ja kustannustehokasta. Tiedon jakajan roolin vahvistuminen painottaa tietopalveluiden kehittämistä painoalueena.

Toiminnan laatu ja johtaminen

Hallituksen hallinnon kehittämistä koskevan periaatepäätöksen 1998 mukaisesti PRH käyttää eurooppalaisia EFQM –lautupalkintokriteerejä johtamisen, kehittämisen ja arvioinnin välineenä. Vertailukehittämisen (benchmarking) mahdollistavilla kriteereillä arvioidaan johtamisen, strategian, henkilöstöpolitiikan, kumppanuuksien ja prosessien käytännön soveltamisessa saavutettuja vahvuuksia ja tarpeellisia parantamisalueita. Tulos- ja muutosjohtamisen edellytyksiä parannetaan myös BSC –tulokorteilla sekä pitämällä yllä arvokeskusteluja ja esimies-alaiskeskusteluja. Tulostavoitteissa vaikuttavuusmittarit ovat erityinen kehittämisen painoalue.

Talous

Palveluiden maksujärjestelmää kehitetään edelleen suoriteryhmäkohtaiseen hinnoitteluun perustuen ottaen huomioon nettobudjetoinnin yhteydessä hyväksytyt periaatteet. Uuden palkkausjärjestelmän toteuttaminen ja tietojärjestelmien uudistaminen sovitetaan tasoon, joka on asiakkaiden hyväksyttävissä. PRH seuraa aktiivisesti hankkeita, joilla selvitetään nettobudjetoiduille virastoille nykyistä joustavampaa budjettimallia tietoyhteiskuntakehitystä edistävien investointien mahdollistamiseksi.

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstön kehittämisessä panostetaan erityisesti työssä jaksamiseen, työhyvinvointiin, osaamiseen painottamalla jatkuva koulutusta, työkykyä ylläpitäviin toimiin ja ikääntyvien työntekijäiden erityistarpeisiin. Samoin panostetaan myös yt-toiminnan kehittämiseen. Eri ikäryhmien vuorovaikutuksella varmistetaan ns. hiljaisen tiedon ja osaamisen säilyminen henkilöstön vaihtuessa nopeasti siinä vaiheessa, kun suuret ikäluokat siirtyvät eläkkeelle. Uusi kannustava palkkausjärjestelmä toteutetaan viivyttämättä.

Viestintä

Viestinnällä tuetaan PRH:n asemaa ja saavutettua hyvää palvelukuvaa. Kansainvälisen yhteistoiminnan (EU, EPO, OHIM, EBR, WIPO ja WTO) merkitystä viestitetään suomalaisille yrityksille, keksijöille ja muille sidosryhmille. Viraston toimialaan liittyvän luovuuden, osaamisen, yritteliäisyyden ja yhteistyön merkitys pyritään saamaan paremmin esille mediassa. Sisäisessä viestinnässä tuetaan viraston palvelutoimintaa, sisäistä yhteistoimintaa, henkilöstöstrategiaa, virastodemokratiaa ja johtamista.

		Sivu
1.	TOIMINTA-AJATUS JA VISIO	5
2.	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSEEN VARAUTUMINEN	6
2.1.	Kansainvälinen toimintaympäristö	7
2.2.	Kansallinen toimintaympäristö	10
2.3.	Sähköinen asiointi	12
3.	PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN KEHITTÄMIS- STRATEGIA	16
3.1.	Laatuarviointi (EFQM) strategian tulokortit (BSC) lähtökohtina	16
3.2.	Johtamisen tuen, viestinnän, sisäisen tarkastuksen ja markkinaehtoisen toiminnan tukea strategialle	21
4.	YRITYS- JA YHTEISÖLINJA	36
4.1.	Toimintaympäristön muutos ja strategia	36
4.2.	Kaupparekisteriasiat	37
4.3.	Säätiörekisteri- ja tilinpäätösasiat	37
4.4.	Yrityskiinnitysrekisteriasiat	38
4.5.	Linjan palvelujen kysyntä, resurssit ja talous	38
4.6.	Kehittämishankkeet strategian ja palvelutoiminnan tukena	40
5.	YHDISTYSASIAIN YKSIKKÖ	43
5.1.	Toimintaympäristön muutos ja strategia	43
5.2.	Palvelutoiminta, resurssit ja talous	43
5.3.	Kehittämishankkeet strategian ja palvelutoiminnan tukena	44
6.	PATENTTI- JA INNOVAATIOLINJA	45
6.1.	Yhteenveto	45
6.2.	Toiminta-ajatus	46
6.3.	Toimintasuunnitelma	47
6.4.	Linjan talous	50
7.	TAVARAMERKKI- JA MALLILINJA	51
7.1.	Toimintaympäristön muutos ja strategia	51
7.2.	Tavaramerkkiyksikkö	51
7.3.	Mallioikeusyksikkö	53
7.4.	Linjan palvelujen kysyntä, resurssit ja talous	54
7.5.	Kehittämishankkeet strategian ja palvelujen tukena	55
8.	YHTEENVETO KYSYNNÄSTÄ JA RESURSSI- SUUNNITELMISTA	57
8.1.	Kysyntä ja tuloksellisuuden tunnusluvut	57
8.2.	Budjettikehyslaskelmat 2005-2008 ja budjettien tasapainottaminen suunnitelmakaudella	62
LIITE 1:	PRH:n toiminnan laajuutta koskevia tietoja	
LIITE 2:	SWOT-analyysi	
LIITE 3:	BSC-net	
LIITE 4:	Vuotuinen strategiaprosessi	
LIITE 5:	PRH:n ”Laatupolku”	
LIITE 6:	PRH verrattuna muuhun valtiosektoriin henkilöstötilin- päätyksessä 2001	
LIITE 7:	Kysyntään ja tulos- ja resurssisuunnitelmiin liittyvät laskelmat	
LIITE 8:	Yksiköiden ehdotukset tuloiksi ja menoiksi 2005-2008	
LIITE 9:	Yksiköiden ja linjojen tulojen ja menojen vertailu 1997-2008	

1. TOIMINTA-AJATUS JA VISIO

Toiminta-ajatus

Teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa PRH edistää ja kehittää yrittäjyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

PRH vaalii henkistä pääomaa ja tukee teknistä ja taloudellista kehitystä varmistamalla sen, että

- yritykset, yhdistykset ja säätiöt voivat toimia oikeudellisesti maassamme
- keksijät, tutkijat, tuotekehittäjät, valmistajat ja markkinoijat voivat saada patentin, tavaramerkin, mallioikeuden tai muun teollisoikeudellisen suojan
- suomalaisten edut turvataan kansainvälisesti

PRHtieto ja neuvonta on luotettavaa ja nopeasti saatavissa.

Visio 2008

Luovuus, osaaminen, yrittäjyys ja yhteistoiminta ovat asiakkaittemme menestystekijöitä ja maamme teknisen, taloudellisen ja henkisen kehityksen ja hyvinvoinnin perusta.

Asiakkaamme luottavat palvelumme oikeusvarmuuteen, yhdenvertaisuuteen ja kansainvälisesti kilpailukykyiseen laatuun ja pystyvät toimimaan PRH:n kautta täysipainoisesti myös kansainvälisessä innovaatiojärjestelmässä ja yritystoiminnassa.

Palvelumme on nopeaa, joustavaa ja helposti käytettävissä PRH-Innotalossa, alueellisissa palvelupisteissä ja tietoverkoissa.

Olemme Suomen osaavin ja ystävällisin henkilökunta. Kunnioitamme toisiamme, olemme avoimia ja uudistumme jatkuvasti.

PRH:n toiminnan ja sen kehityksen laajuutta kuvaavia tietoja on koottu Liitteeseen 1.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSEEN VARAUTUMINEN

Patentti- ja rekisterihallitukseen kohdistuvat strategiset muutostekijät liittyvät keskeisimmin kansainväliseen toimintaympäristöön niin viraston toimintakentässä kuin asiakkaidenkin puolel-
la.

Kansainvälisessä toimintaympäristössä (WIPO, EU, EPO, OHIM, WTO, lähialueet ja ”Pohjoinen ulottuvuus”) tapahtuva kehitys vaikuttaa suomalaisten yritysten toimintaan ja sitä kautta PRH:n palvelujen kysyntään ja kehittämiseen. Suoraan ja hyvinkin yllätyksellisesti PRH:n talouteen voivat vaikuttaa muutokset teollisoikeuksia ja yhteisöoikeuksia koskevassa kansainvälisessä normistossa ja käytännön tapahtumissa etenkin EU:n alueella ja toimesta. Esimerkkinä tästä on tavaramerkkien käsittely, yhteisömallijärjestelmän käynnistyminen, mahdollinen yhteisöpatentin perustaminen tai PRH:n nimeäminen kansainväliseksi tutkivaksi PCT-viranomaiseksi, mihin liittyvä hakemus on vireillä. Tutkivan PCT –viranomaisen asema olisi toteutuessaan eräs merkittävimpiä muutospaineita PRH:n toimintarakenteen kannalta lähivuosina. Globalisoituminen sekä yritystoiminnan jatkuva kansainvälistyminen aiheuttavat edelleen kehitystarpeita PRH:n palveluissa.

Alueellisessa toiminnassa erityisesti TE-keskusyhteistyön odotetaan parantavan asiakkaiden palveluita, ja sitä tullaan edelleen kehittämään saatujen kokemusten pohjalta. Maistraattien tulo mukaan yritystietojärjestelmän käyttäjiin edellyttää tämän yhteistyön kehittämistä ja käyttäjäkoulutusta.

Tietoyhteiskunnan kehitykseen liittyen PRH rakentaa sähköisiä verkkopalveluita yhteistyössä kansallisten sidosryhmien ja kansainvälisten virastojen kanssa. Sähköisen asioinnin kehittämisstrategia saatettiin ajan tasalle vuoden 2002 lopulla.

Väestön ikääntyessä henkilöstön työssäjaksaminen on yhä useammassa yhteyksissä todettu yhdeksi suurimmista johtamisen haasteista julkisella sektorilla. Haasteita tässä suhteessa lisää-

vät osaltaan palveluiden kehittämistavoitteet.

(PRH:n tilanteesta toimintaympäristön muutoksessa vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien näkökulmasta toiminta-ajatuksen ja vision uudistamisen jälkeen laadittu SWOT-analyysissä Liitteessä 2.)

2.1. Kansainvälinen toimintaympäristö

Patentti- ja rekisterihallituksen toiminta on alusta lähtien ollut huomattavan kansainvälistä. Sitä ovat sitoneet ja sitovat monet kansainväliset sopimukset jo pitkältä ajalta ennen Suomen EU:hun liittymistä. Alan kansainvälisten säännösten jatkuvat muutosprosessit ja sitä kautta tapahtuva lainsäädännön ja käytännön toimien harmonisointi työllistävät jatkuvasti PRH:ta. Niitä tuo Unionin laajeneminen edelleen lisää. Työmäärää tässä suhteessa on lisännyt erityisesti teollisoikeudellisissa asioissa

- Suomen liittyminen Euroopan patenttisopimukseen (EPC) 1.3. 1996
- Maailman patenttijärjestelmien vuosia jatkunut harmonisointi työryhmä- ja diplomaattikouksineen
- Suomen liittyminen tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin pöytäkirjaan 1.4.1996. Järjestelmää hallinnoi YK:n alainen maailman henkisen omaisuuden järjestö WIPO (World Intellectual Property Organization)
- EY:n tavaramerkkijärjestelmän voimaantulo 1.4.1996, jolloin Espanjaan Alicanteen perustettu harmonisointivirasto, OHIM (Office for Harmonization in the Internal Market) aloitti toimintansa
- EY:n mallisuojan voimaantulo 1.4.2003 lähtien
- PRH:n hakemus kansainväliseksi patenttivistoksi WIPO:n PCT-järjestelmässä
- Pohjoismainen ja lähialueyhteistyö erityisesti Itämeren alueella

kaupparekisteriin liittyvissä asioissa

- European Busines Register –hanke (EBR), joka mahdollistaa tiedonhaut eurooppalaisista yritysrekistereistä, ja sen kehittäminen edelleen.
- Eurooppayhtiöiden perustaminen tulee mahdolliseksi 2004

yhdistysasioissa

- EU-normiston ja –käytännön seuraaminen

Ennen vuotta 1996 rekisteröidyistä tavaramerkeistä ja patenteista yli puolet sekä mallioikeuksista lähes puolet oli ulkomaisia. Järjestelmien kansainvälistyttyä ulkomaisten Suomea koskevien hakemusten ja rekisteröintien määrä on lisääntynyt voimakkaasti. PRH:n tuloista yli puolet tulee kansainvälisten hakemusten kautta.

EPC:hen liittymisen jälkeen ulkomaiset Suomea koskevat ylikansalliset patenttihakemukset käsittelee ja patentit myöntää pääasiassa Euroopan patenttiorganisaatio (EPO). Tästä johtuen PRH:lle tulevien hakemusten kokonaismäärä on vähentynyt alle puoleen vuoden 1996 tasosta, mutta silti kotimaisten hakemusten määrä on säilynyt korkeana. Muutos on toteutunut pääpiirteittäin ennakoidulla tavalla. Kotimaisissa hakemuksissa yleinen teknologian kehitys näkyy elektroniikka- ja telekommunikaatioalan hakemusten suurena määränä. Sen sijaan Suomeen suunnataan uusia patenteja monin verroin enemmän kuin aikaisemmin.

Euroopan yhteisö on tehnyt ehdotuksen Neuvoston asetukseksi Yhteisöpatentista. Hyväksytyssä mallissa on vielä eräitä piirteitä, jotka saattaisivat eräiltä osin vaarantaa kansallisten patenttijärjestelmien toimivuutta ja heikentää suomalaisten PK-yritysten mahdollisuutta hyödyntää kohtuuhintaista patenttijärjestelmää. Asia etenee kilpailukykyneuvoston päästyä sopuun yhteisestä poliittisesta lähestymistavasta. Yksityiskohtien käsittely jatkuu ja sopimuksen syntyminen edellyttää, että kaikista yksityiskohdista päästään yksimielisyyteen.

WIPOssa selvitetään mahdollisuuksia ryhtyä luomaan entistä tiiviimpää patenttien maailmanlaajuista järjestelmää. PRH:lle tällaiset suunnitelmat aiheuttavat sekä uhkia että mahdollisuuksia ja haasteita. Todettakoon, että Euroopan patenttiviraston patentinhakijoista, joita vuosittain on noin 110 000, yli 40 000 nimeää Suomen kohdemaaksi. Myöhemmin arvioidaan vuositasolla saatettavan Suomessa voimaan 8 000-10 000 EP-patenttia. Aikaisemmin Suomeen tuli vuosittain n. 4 000 ulkomaista patenttihakemusta. Myös EPC –järjestelmää uudistetaan parhailaan.

OHIM myöntää yhteisön tavaramerkkejä ja EY-tavaramerkkijärjestelmän voimaantulon jälkeen PRH:lle tulleiden kansallisten hakemusten määrä on vähentynyt. Toisaalta Suomen liittyminen Madridin pöytäkirjaan on tuonut Suomeen kansainväliset tavaramerkin rekisteröinnit,

jotka virasto käsittelee kansallisten hakemusten tapaan. Kansainvälisten rekisteröintien määrä on jo ylittänyt kansallisten hakemusten määrän ja yhteensä ne ylittävät ennen vuotta 1996 olleet vuosittaiset hakemusmäärät. Näiden lisäksi myös yhteisön tavaramerkkihakemukset ovat lisänneet viraston tutkimustyötä. Yhteensä Suomea koskevia tavaramerkkihakemuksia tehtiin vuonna 2001 yli 60 000 kappaletta vuodessa, kun määrä ennen vuotta 1996 oli 6 000-7 000. Uusien järjestelmien vaikutuksia ei ole pystytty ennustamaan aina riittävällä tarkkuudella WIPO:ltä ja erityisesti

OHIM:ltä saadun tässä suhteessa puutteellisen informaation varassa. Kansainvälisiin järjestelmiin liittyvät hakemusmäärät ja tutkimustyö sekä tulot näistä toiminnoista ovat olleet ennustettua suuremmat viime vuosina. Nyt hakemusmäärät ovat kääntyneet laskuun, joten tulojen ennustetaan vähenevän jossain määrin.

Yhteistä tavaramerkeistä annettua asetusta on ehdotettu muutettavaksi ja ehdotuksien käsittely on kesken. Siihen sisältyy mm. ehdotus tavaramerkkiasetuksen 39 artiklan mukaisen tutkimusjärjestelmän kumoamiseksi. Eurooppalaisella tasolla tulisi tehdä perusteellinen arvio siitä, kuinka vahvaa tavaramerkkisuojaa asiakkaat todella haluavat. Suomessa joudutaan ottamaan myös kantaa Well Known Marks-järjestelmää koskeviin kaavailuihin.

OHIM on myöntänyt eurooppalaisia ylikansallisia mallioikeuksia 1.4.2003 alkaen, ja sen jälkeen kansallisten mallioikeushakemusten määrä on odotetusti vähentynyt.

Elinkeinoelämän kannalta tärkeissä kaupparekisteritoiminnoissa kansainvälistyminen lisääntyy edelleen EU-kehityksen ja globalisaation seurauksena. Yleiseurooppalaisia kaupparekisterikokouksia on järjestetty vuosittain vuodesta 1998 lähtien. Vuonna 2000 yhteistyötä varten perustettiin European Commerce Registers' Forum (ECRF). Forumin tarkoituksena on luoda kiinteämpää yhteistyötä eri maiden kaupparekisterien välille, ja näin hyödyntää samankaltaisissa asioissa syntynyttä asiantuntemusta ja kokemusta. Kansainvälistymistä merkitsee kaupparekisteriasioissa myös EBR-hanke. Kauppa- ja yritysrekisterit pidetään kuitenkin jatkossakin kansallisina. Yhteinen EBR-tietopalvelu eurooppalaisista yritysrekistereistä on ollut käytössä noin vuoden verran. Palvelu tuli suomalaisten asiakkaiden käyttöön laajamittaisesti vuoden 2001 alusta. ECRF tekee bench markingia eurooppalaisista kaupparekisterijärjestelmistä. Sitä hyödynnetään jatkossa EBR:n kehittämisessä.

PRH osallistuu säännöllisesti WIPO:n (World Intellectual Property Organization) ja EPO:n (European Patent Organization) sekä yhteisön tavaramerkkiviraston (OHIM) eri tason toimintoihin. Yhteistyö varsinkin EPO:n kanssa ja toiminta sen eri elimissä ovat lisääntyneet huomattavasti Suomen liittyttyä Euroopan patenttisopimukseen. Lisäksi PRH:n edustajat ovat osallistuneet EU:n piirissä neuvoston työryhmätyöskentelyyn.

Yhdistysasioiden kehitystä Euroopassa seurataan edelleen lähinnä yhdistysasioiden neuvottelukunnan ja yhdistysasiain yksikön yhteistyönä.

Yhteistyö Baltian maiden, erityisesti Viron kanssa jatkuu. Myös pohjoismaisella yhteistyöllä on edelleen suuri merkitys kansainvälisissä yhteyksissä. Lähialueyhteistyö Pietarin talousalueen kanssa jatkunee Pietarissa 31.1.1997 solmitun lähialueyhteistyösopimuksen pohjalta. Lisäksi PRH:lla on bilateraaliset yhteistyösopimukset Viron, Unkarin ja Tshekin tasavallan kanssa. Sopimus Kirgisistanin kanssa on valmisteilla.

2.2. Kansallinen toimintaympäristö

PRH:n toimintakenttänä on koko Suomi. Koko maan kattavien toimintojen ohella alueelliset ja paikalliset palvelut ovat kehittämisen kohteena. Sähköisen asioinnin kasvu vaikuttaa sekä kansainvälisessä että kansallisessa toimintaympäristössä ja parantaa toimintaedellytyksiä alueilla.

Kesällä 2003 nimitetyn pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa korostetaan osaamista, yrittäjyyttä, innovatiivisuutta, tutkimusta ja tuotekehittelyä. Nämä liittyvät läheisesti PRH:n toimialaan, joten PRH:n on edelleen korostetusti painotettava näitä asioita toiminnassaan.

PRH:n toimintojen säilyminen tehokkaana ja keskitettynä sai selvän poliittisen tuen, kun eduskunta keväällä 1998 hylkäsi yksimielisesti lakialoitteen kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin eräiden ilmoitusten käsittelyn delegoinnista maistraatteihin. Samassa yhteydessä eduskunta asetti yhdistysrekisterille vuoteen 2002 mennessä toteutettavia merkittäviä käsittelyn nopeuttamistavoitteita, jotka ovat toteutuneet.

PRH-palveluiden alueellinen ja paikallinen saatavuus lisääntyy ja paranee edelleen. Patentti- ja rekisterihallituksen ja Työvoima- ja elinkeinokeskusten välinen yhteistyö on vakiintunut, ja tulokset yhteistyöstä ovat olleet rohkaisevia. Asiakkaiden tarpeista ohjautuva palvelutarjonta ns. ”yhden luukun periaatteen” mukaisesti siten, että PRH:n kaikki peruspalvelut ovat alueellisesti saatavilla kaikista TE-keskuksista on saanut asiakkailta hyvän palautteen. Tutkimusten mukaan PRH-palvelut ovat olleet tunnetuimpia TE-keskusten palveluista.

TE-keskuksista saatavien PRH-palvelujen monipuolistamista ja viestintää jatketaan mm. kehittämällä TE-keskuksiin siirtyneiden keksintöasiamiesten toimintaa kiinteämmäksi osaksi PRH:n neuvontatoimintaa, kehittämällä videoneuvontakonseptia sekä yleisen patentti-informaation hyödyntämismenetelmiä. YTJ-järjestelmän toimivuutta ja tehokkuutta TE-keskuksissa parannetaan. TE-keskukset ja keksintöasiamiehet osallistuvat INNOSUOMEN toimintaan.

Tärkeänä osana viraston TE-keskusyhteistyötä on PRH:n vastuulla oleva PRH-palvelujen vaatiman tietotaidon pysyminen ajantasaisena kaikissa TE-keskuksissa; työ- ja toimintaperiaatteet sisältävien intranetsovelluksen ja ohjekansioiden päivitykset, jatkokoulutustilaisuudet sekä uusien palvelumuotojen koulutuksesta huolehtiminen. Kymmenessä yliopistossa ja korkeakoulussa toimii innovaatioasiamies kiinteässä yhteistyössä Keksintösäätiön ja PRH:n kanssa.

Kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin palvelu- ja neuvontatehtävät jatkuvat myös maistraateissa. Maistraatit ovat nyt osapuolina huhtikuun alusta 2001 käyttöönotetussa, yritys- ja yhteisötunnukseen (Y-tunnus) perustuvaan ilmoitusmenettelyssä, jonka PRH on toteuttanut yhdessä verohallinnon kanssa. Järjestelmään kuuluu lisäksi maksuton tietopalvelu, josta on tarkistettavissa, mihin eri viranomaisrekistereihin yhteisö on merkitty. Yhdistysten nivoutumista YTJ-järjestelmään selvitetään erikseen.

Alue- ja paikallistasolla palveluita on saatavilla myös muiden toimipisteiden kautta. Ilmoitus- ja hakemusmateriaalien ja neuvonnan osalta ovat voimassa palvelusopimukset uusyrityskeskusten ja kauppakamarien kanssa. Palvelujen saantia selvitetään myös muista pisteistä. Internetin kautta on saatavilla PRH-tietoa ja -palveluita sekä lomakkeita.

Julkisen ja yksityisen sektorin välinen yhteistyö on lisääntynyt 1990 -luvulla. PRH on luonol-

lisesti ollut tässä mukana monin tavoin. Esimerkkinä tästä on mm. INNOSUOMI-projekti, jota PRH on kehittänyt vuodesta 1993 lähtien yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Tasavallan presidentin INNOSUOMI-palkinnon muodossa projektista on tullut pysyvä käytäntö.

PRH:lla on hallussaan runsaat kotimaiset ja kansainväliset tietovarannot, joita asiakkaat ja yleisö jo nyt hyödyntävät laajasti. PRH selvittää, miten viraston hallussa olevia tietovarantoja voitaisiin hyödyntää vielä nykyistäkin tehokkaammin tukemaan tuotekehittelyä ja alan päätöksentekoa niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla. Samalla arvioidaan, voitaisiinko tätä tarkoitusta palvelemaan perustaa viraston yhteyteen esimerkiksi tutkimusyksikkö ottaen huomioon nettobudjetointiperiaatteen.

2.3. Sähköinen asiointi

Sähköisen asioinnin tilannetta PRH:ssa arvioitiin johtokunnan strategiaseminaarissa 15.5.2002. Julkisen hallinnon tietohallintoasioiden neuvottelukunnan (JUHTA) sähköisen asioinnin jaoston raportin (ns. Backmanin raportti) perusteella voitiin todeta, että PRH:n sähköisen asioinnin kehittämisen tilanne on osin samantyyppinen kuin yleensä valtionhallinnossa. Toisaalta PRH on pystynyt ratkomaan monia sellaisia kysymyksiä, joita raportti piti ongelmallisina. Esimerkiksi PRH:n kustannuslaskennan hyvä taso on mahdollistanut verkkopalvelujen omakustannushintaisen maksujen määrittelyn vaikeuksista. PRH:n tietohallinto on pystynyt kehittämään omia verkkopalvelukonsepteja ja soveltamaan niitä moniin tietopalveluihin.

PRH on saavuttanut JUHTAn kehittyneisyysasteikolla seuraavat vaativuudeltaan kasvavat askelmat

- *läsnäolo (omat www-sivut) verkossa,*
- *tiedottava verkkopalvelu- ja hakumahdollisuus,*
- *kyselypalaute sähköpostilla,*
- *lomakkeet verkossa sekä*
- *tunniste –pohjainen verkkoasiointi- ja palvelu patenttiasioissa, (ns. vahva tunnistus).*

JUHTAn asteikolla mitaten PRH etenee sähköisissä palveluissa valtion virastojen eturintamas-

sa. PRH alkoi ottaa ensimmäisenä patenttivirastona Euroopassa vastaan sähköisiä patenttihakemuksia vuonna 2001 vahvaan tunnistukseen perustuen.

Vahvaan tunnistukseen perustuva verkkoasiointi yleistyy seuraavien 5-10 vuoden aikana. Keskeisin etenemiseen vaikuttava tekijä on asiakkaiden valmiudet verkkoasiointiin.

Lokakuussa 2002 tarkistetun verkkopalvelustrategian mukaisesti PRH lisää verkkoasiointia jatkossakin nopeasti monipuolistamalla palvelujen sisältöä ja toteuttamalla uusia palveluja sekä kehittämällä niissä tarvittavia konsepteja. Samassa tarkoituksessa PRH lisää aktiivisesti yhteystietojaan intressiryhmien web-sivuille ja portaaleihin.

PRH ottaa huomioon sähköisen asioinnin kehittymisen lainalaisuudet teknisenä innovaationa seuraamalla tiiviisti tuote- ja järjestelmäkehitystä sekä sovellusten toteutusten parhaita esimerkkejä (Best Practices) niin julkisessa hallinnossa kuin laajemminkin.

Samoin seuraamalla tiiviisti asiakaskunnan sähköisen asioinnin valmiuksien yleistymistä PRH pyrkii ajoittamaan palvelujen rakentamisen ja tarjonnan vastaamaan toteutumiskelpoista kysyntää niin määrällisesti kuin laadullisestikin. (Asiakaskyselyn 2002 mukaan PRH:n asiakkaista 0-7 %:lla palvelusta riippuen oli valmiudet vahvaan tunnistukseen perustuvaan sähköiseen asiointiin HST-kortilla).

Verkkopalvelustrategia on olennainen osa PRH:n tasapainoisen onnistumisen strategiaa. PRH lähtee siitä, että verkkoasiointia kehitettäessä toimintaprosesseja uudistetaan kokonaisuuksina digitaaliseen tuotantotapaan paremmin sopiviksi. Muutos otetaan huomioon työnjaossa, organisaatiossa, johtamisessa ja koulutuksessa. Palvelujen tulevien käyttäjien osallistuminen kehittämishankkeisiin pyritään varmistamaan.

PRH lähtee verkkopalvelustrategiassaan siitä, että vahvan tunnistamisen laajeneminen tulee tapahtumaan HST-kortin ohella yritysten (pankit) yleisesti hyväksytyjen laatuvarmenteiden kautta.

PRH kehittää oikeushenkilön sähköistä tunnistamista ottaen huomioon alan lainsäädännön ja

sen, että tunnistamisessa käytetään hyväksi muun muassa kaupparekisterissä, yhdistysrekisterissä ja säätiörekisterissä olevia tietoja nimenkirjoitusoikeuksista. Tämä tapahtuu rakentamalla kyseisiin tietojärjestelmiin tunnistamisen ulkoisen integroinnin edellyttämät valmiudet, jolloin ne pystyvät antamaan reaaliaikaista nimenkirjoitusoikeuksiin liittyvää tietoa tuleville sähköisen allekirjoituksen sovelluksille.

Lähitulevaisuudessa PRH priorisoi panostusta ydintoimintojen verkkotietopalveluihin.

PRH seuraa tiiviisti verkkopalveluiden maksupolitiikasta käytävää keskustelua ja ohjeistuksen valmistelua niin Euroopan yhteisön kuin kansallisellakin tasolla. PRH:ta itseään sitovat monet kansainväliset sopimukset verkottumisen alueella.

Sisäistä verkkoasiointia kehitetään intranetin, johdon järjestelmän ja asiakirjahallinnon alueilla.

INNONET

PRH:n yhteistä intranetiä INNONETIA on tavoitteena kehittää monipuoliseksi alustaksi (platform) verkottuneelle sisäiselle toiminnalle ja yhteiseksi käyttäjäportaaliksi erilaisille sisäisille sovelluksille. Kysymys on digitaalisen tuotantotavan laajentamisesta tehostamaan johtamista, sisäistä viestintää, sisäisiä palvelutoimintoja ja hallintoa. Uudistuksen seurauksena paperien ja erilaisten lappujen pyöritys vähenee ja toiminnan ajallinen ja paikallinen riippuvuus pienenevät.

Uuden INNONETin toiminnallisen sisällön tultua hahmotettua tarkennetaan sisällöntuotannon ja kehittämisen vastuut. Nykyisen webmasterin kautta tapahtuvan ylläpidon sijasta INNONETIN sisältöä päivittävät suoraan ne henkilöt ja yksiköt, jotka vastaavat eri toiminnoista; esimerkiksi henkilöstöhallinto henkilöstöasioista. Sisällöntuottajia koulutetaan uusimuotoiseen toimintaan muun muassa verkkokirjoittamisen kursseilla, kuten tehtiin kotisivuja uudistettaessa.

INNONETin kirjallis-visuaalisen ilmeen hallinnassa tarvittavaa toimituksellista otetta on tarpeen myös selvittää osana uudistusta. Sisällöntuottajat kuitenkin vastaavat sisällön oikeellisuudesta ja mahdollisimman hyvästä palvelevuudesta.

INNONETIn rakentamisessa hyödynnetään uusia ohjelma- ja järjestelmätuotteita, ja seurataan intranettejaan pitemmälle kehittäneiden organisaatioiden mahdollista sovellustarjontaa.

INNONETiin mahdollisesti tulevien johtamisen ja hallinnon operatiivisten kuten sovelluksien käyttöoikeudet määritellään tarpeiden ja virka-aseman mukaan. Esimerkkeinä näistä ovat Talousnet, arkistonmuodostussuunnitelma, irtaimistokirjanpito, strategian tietojärjestelmä BSC-net sekä tulevat hallinnollinen verkkodiaari, laskujen kierrätys ja hyväksyminen sähköisesti, lomalistat ja -ilmoitukset jne.

3. PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN KEHITTÄMISSTRATEGIA

3.1. Laatuarviointi (EFQM) strategian tulokortit (BSC) lähtökohtina

EFQM –laatuarviointi

PRH:n kehittämisen lähtökohtana on jatkossa johtoryhmän ja luottamusmiesten ja keskeisten asiantuntijoiden 9.-10.6.2003 pidetyssä seminaarissa suorittama viraston itsearviointi Euroopan lautupalkintomallilla EFQM. Itsearviointia varten oli asiantuntijaryhmä valmistellut kaikki arviointialueet kattavan 60-sivuisen toimintojen ja tulosten kuvauksen.

Lautupalkintomallin nimessä lyhenne EFQM viittaa sitä kehittävään ja ylläpitävään European Quality Management Foundation –nimiseen säätiöön. Mallin ylläpito, tekijänoikeudet ja ammattimainen käyttö on näin organisoitu erilleen puolueettomalle maaperälle niin yksityisestä kuin julkisestakin sektorista. Suomessa lautupalkintomallista ja -kilpailusta vastaa Laatukeskus ry. Arviointimalli on yhteinen julkiselle ja yksityiselle sektorille. Yhteinen malli mahdollistaa julkisen ja yksityisen sektorin sekä eri hallinnonalojen organisaatioiden keskinäisen vertailukehittämisen (bench marking). Yhteisestä perusrakenteestaan huolimatta malli pyrkii ottamaan joustavasti huomioon arvioitavan organisaation erityispiirteet.

Itsearviointi ei ole toiminnan arvostelua vaan arviointia, jonka tavoitteena on

- saada kokonaiskuva organisaation toiminnasta
- edistää tiedonkulkua
- päätyä organisaation toiminnan vahvuuksiin
- päätyä organisaation toiminnan parantamisalueisiin
- sopia jatkotoimista, jotta organisaation toimintaa voidaan parantaa.

Lautupalkintomalli on organisaation johtamisen, arvioinnin ja kehittämisen väline, jolla voidaan

parantaa toimintaa jatkuvasti. Valtiovarainministeriö ja Suomen kuntaliitto päätyivät selvitysten jälkeen 1990 –luvun lopulla yksimielisesti suosittamaan mallin käyttöä julkisen sektorin organisaatioiden laadun kehittämisen apuvälineenä. Laadun parantaminen puolestaan kuuluu hallituksen periaatepäätökseen hallinnon kehittämisestä vuodelta 1998. PRH:n ja KTM:n välisessä tulossopimuksessa 2003 on yhdeksi organisaation toimivuutta koskevaksi tavoitteeksi kirjattu ”kehittäminen EFQM –mallin pohjalta tehtävillä laatuarvioinneilla, joilla myös tuetaan PRH:n tasapainoisen onnistumisen strategiaa.”

Laatupalkintomallin käyttö monipuolistaa julkisen sektorin tulosjohtamista ja tulosten arviointia. Organisaatioita arvioidaan sen mukaan, miten hyvin ne omaksumillaan toimintaprosesseilla kykenevät vastaamaan kansalaisten ja muiden asiakasryhmien tarpeisiin. Asiakkaiden kuunteleminen ja laaja vuorovaikutus muidenkin sidosryhmien kanssa nähdään edellytykseksi erinomaiselle suoritustasolle (laadulle, excellence).

Laatupalkintomallin arviointilogiikka koostuu

- tuloksista; mitä organisaatio haluaa saavuttaa
- toimintatavoista; miten ne on kehitetty järkeviksi ja yhdenmukaisiksi jotta ne tuottavat vaaditut tulokset
- käytännön soveltamisesta; miten toimintatapoja sovelletaan järjestelmällisesti ja varmistetaan täysipainoinen käytännön toteutus
- arvioinnista ja parantamisesta; miten toimintatapoja ja käytäntöjä parannetaan jatkuvasti tulosten analysoinnin sekä jatkuvan oppimisen perusteella.

Laatupalkintomallin lähestymistapana on erinomaisuuden tunnistaminen. Perustana ovat kaikille menestyville organisaatioille tutkimuksin todennetut, yhteiset tunnuspiirteet:

- Tuloshakuisuus
- Asiakassuuntautuneisuus
- Johtajuus ja toiminnan päämäärätietoisuus
- Tosiasioihin perustuva johtaminen
- Henkilöstön kehittäminen ja osallistuminen
- Jatkuva oppiminen, parantaminen ja innovatiivisuus
- Kumppanuuksien kehittäminen

- Yhteiskunnallinen vastuu.

Laatupalkintomalli jakautuu yhdeksään arviointialueeseen. Alueilla 1-5 arvioidaan toimintaa, ja ne ovat

	Max. pisteet
- johtajuus	100
- toimintaperiaatteet ja strategia	80
- henkilöstö	90
- kumppanuudet ja resurssit	90
- prosessit	140

Tuloksia ja niiden kehittymistä arvioidaan alueilla 6-9

- asiakastulokset	200
- henkilöstötulokset	90
- yhteiskunnalliset tulokset	60
- keskeiset suorituskykytulokset	150

Yhdeksän arviointialuetta jakautuvat kaikkiaan 32:ksi alakohdaksi. Merkille pantavaa on, että asiakkaaseen ja henkilöstöön liittyvät arviointialueet saavat mallissa kaikkein korkeimman painon. Henkilöstöä ja asiakkaita sivutaan myös arviointialueiden ”johtajuus” sekä ”toimintaperiaatteet ja strategia” alakohdissa. Maksimipistemäärä, jonka arvioinnissa voi siis saada, on 1000. Maailmalla laatupalkintoja voittaneet huippuyritykset ovat saavuttaneet yli 700 pisteen arvioita. Suomessa laatupalkinto on saatu alle 600 pisteellä. Suomessa julkisen sektorin tiedossa olevat arviointipistemäärät liikkuvat välillä 150-440. Pisteytys tehdään alussa mainittuun toimintojen ja tulosten kuvaukseen perustuen TUTKA-arviointilogiikan avulla. Pisteytys tehdään alakohdittain.

Havaintoja tehdystä itsearvioinnista

Itsearviointiryhmän (25 henkilöä) tekemän arvion perusteella voitiin todeta, että PRH:n toiminta-ajatus, visio ja strategiamenettely ovat ajanmukaiset ja toimivat. BSC -tulokorttien kriittiset menestystekijät ajanmukaistetaan suunnitelmien mukaisesti TTS:n yhteydessä ja johtokun-

nan strategialinjausten mukaisiksi. Tulokorttien kriittisten menestystekijöiden mittarien valinnassa on jatkossa syytä pitää erityisesti silmällä vertailuja vastaaviin organisaatioihin. Tämä koskee sekä ydinpalveluja että tukipalveluja.

Arvot, joihin henkilöstö ja johto olisivat yhdessä sitoutuneet, ovat PRH:ssa kirjaamatta erilliseksi arvodokumentiksi, vaikka visio onkin vahvasti arvolatautunut. Tässä arvot lienee lähinnä arvioijan mielestä ymmärrettävä pragmaattisesti periaatteina ja asenteina, joilla tuetaan hyvää palvelua ja tulosta. PRH:ssa näkyy kaivattavan keskustelua toiminnan ja suunnittelun syvemmistä merkityksistä. Strategian osana johdon ja henkilöstön sopimat arvot tukevat kaikkia johtamis- ja kehittämispyrkimyksiä, myös itsearviointia.

Johdon tavoitettavuus osoittautui parantamista vaativaksi alueeksi. Itsearvioinnissa johtajuutta tarkasteltiin suppeasti työvaliokunta/johtoryhmä –tason toimintana. Jatkossa johtajuuden tarkastelua on syytä laajentua kaikkeen esimiestyöhön. Esimiesvalmennus suunnitellaan, kuten on sovittu, ottaen huomioon EFQM. Valmennuksen casena pidetään ennen muuta omaa virastoa ja sitä, mikä täällä on hyvä ja toiminnan luonnetta ajatellen tarkoituksenmukainen esimieskäytäntö; esimies-alaiskeskustelujen kehittymättömyys osoittautui arvioinnissa selkeästi parantamisalueeksi.

EFQM-mallin taustalla on prosessijohtaminen. PRH:ssa arviointialueen ”prosessit” pisteet ovat itsearvioinnin mukaan lievästi jäljessä muista arviointialueista, joiden osalta arviointitulos oli hyvin tasainen. Eri puolilla PRH:ta virinnyttä prosessiajattelua on syytä viedä eteenpäin ja parantaa asian hallintaa muun muassa esimieskoulutuksella.

Palkkaus uudistuksen tavoitteena on palkitsevampi ja innovatiivisempi palkkajärjestelmä kuin nykyinen. Tulospalkkiojärjestelmä säilynee UPJ:stä erillisenä johtamisvälineenä. Ottamalla tulospalkkion kriteereihin EFQM –kriteereitä tuetaan toiminnan laadun kehittämistä. Valmiudet tähän kehitetään asteittain vuosina 2003-2005. Tällaisessa tulospalkkausmallissa tarvittava raportointi objektiivisuuden säilyttämiseksi edellyttää yksiköiltä varsin suurta ponnistusta perustamisvaiheessa.

PRH:lla on toimiva henkilöstöbarometri. Sen kysymyksiä muotoillaan jatkossa siten, että ba-

rometri palautejärjestelmänä tukee johtamista sekä strategian tulokorttien ja kriittisten menestystekijöiden jalkauttamista ottaen huomioon myös itsearvioinnin tulokset.

EFQM ja BSC

BSC –tulokortit, kriittiset menestystekijät sekä näiden vastuutukset virastossa määriteltiin vuonna 2000 strategiaprosessin uudistustyön yhteydessä. Valittavien mittareiden avulla seurataan miten PRH onnistuu saavuttamaan kriittisille menestystekijöille asetetut tavoitteet. Tulokortit on toistaiseksi tehty ainoastaan PRH-tasolle, mutta useimpien mittarien seuranta on jo nyt mahdollista yksikötasolla.

BSC ja EFQM tukevat toisiaan PRH:n johtamisessa ja strategian luomisessa: BSC:llä strategiatyön apuvälineenä ajetaan takaa muutosta vision suuntaan. EFQM:llä katsotaan missä ollaan. BSC-strategian niin kutsuttu jalkauttaminen tarkoittaa itse asiassa muutoksen johtamista.

BSC:n ja EFQM:n keskinäisiä yhteyksiä valottaa alla oleva taulukko.

<u>Balanced Scorecard</u>	<u>EFQM ym. -laatupalkinnot</u>
• Tasapainotukset - eri näkökulmat, aikajänne, tavoitteet-keinot- resursit, tekeminen-tulos • Mitä strategia käytännössä kenenkin kannalta tarkoittaa? • Mihin olemme menossa, mihin panostamme, strategiset kehityshankkeet? • “Subjektiiivinen” näkemys tulevaisuudesta, tietoinen valinta tahtotilasta ja sen saavuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä • (Suunnittelun) tuloksena menestystekijät, mittarit, tavoitearvot, toimenpiteet	• Tasapaino • Onko toimintamme strategian mukaista? • Missä olemme nyt? Mitä voisimme kehittää • “Objektiivinen” analyysi vahvuuksien ja parantamisalueiden tunnistamiseen • (Arvioinnin) tuloksena oman toiminnan taso verrattuna “ideaaliin” (Pisteet sekä näkemys vahvuuksista ja parantamisalueista)

--	--

BSC-ajattelussa tasapaino pyritään saamaan strategian seuraavien neljän näkökulman välille:

- o Vaikuttavuus ja palvelukyky
- o Prosessit ja rakenteet
- o Resurssien hallinta ja talous
- o Osaaminen ja uudistuminen

Seuraavassa on esimerkkejä PRH:n kriittisistä menestystekijöistä 2000-2003 ja niihin liitetyistä mittareista:

Näkökulma	Kriittinen menestystekijä	Mittari
<u>Vaikuttavuus ja palvelukyky:</u>	· Palveluhenki · Virtuaalivirasto · Innovatiivisuuden ja yrittäjyyden edistäminen	Asiakastyytyväisyys Verkkoasioinnin kasvu Yhteisöjen ja teollisoik. määrä
<u>Resurssien hallinta ja talous:</u>	· Kysynnän ennakointi · Kannustava palkkausjärjestelmä	Kysyntätavoitteen toteutuminen Pake-projekti
<u>Prosessit ja rakenteet:</u>	· Hakemus- ja ilmoituskäsittely · Hakemus- ja ilmoituskäsittely	Tuottavuustavoitteen toteutuminen Käsittelyajat
<u>Osaaminen ja uudistuminen:</u>	· Rekrytointi · TYKY ja ikäjohtaminen · Myönteinen ilmapiiri	Lähtövaihtuvuus Sairauspoissaolot Työtyytyväisyys

BSC –tulokortteja kehitetään strategian apuvälineenä johdon järjestelmän suuntaan. Sisäverkko INNONETissa toteutetulla tietojärjestelmällä, BSC -netillä hallitaan tulokorttien mittareita. Liitteessä 3 on kuvattu BSC –net ja ehdotus lähivuosien PRH –tason kriittisiksi menestystekijöiksi. BSC –net sopii yhtä hyvin myös yksikötason strategiavälineeksi.

3.2. Johtamisen tuen, viestinnän, sisäisen tarkastuksen ja markkinaehtoisen toiminnan tuki strategialle

Johtamisen tukiyksikön tehtävänä on tukea viraston pääjohtajaa ja muuta johtoa sekä eri yksiköitä strategian valmistelussa ja toteutuksessa sekä päätöksenteossa.

PRH:n suunnittelu- ja kehittämistoiminnoissa varaudutaan panostamaan EFQM – itsearvioinnin pohjalta käynnistettäviin kehittämishankkeisiin sekä tasapainoisen onnistumisen strategian BSC –tulokorttien ylläpitoon ja niiden käytön edelleenkehittämiseen. Tulosityksiköitä varaudutaan tukemaan ja konsultoimaan BSC –netin ja tulokorttien hyödyntämisessä yksikkötason strategiатыön välineenä. Vuotuinen strategiaprosessi, joita uusilla välineillä tuetaan ja jonka valmistelujen kehittämisvastuu on suunnittelutoimella, on kuvattu liitteessä 4.

PRH:n evaluoinnissa vuosina 1998-99 yhdeksi huomion kohteeksi nousi kehittämishankkeiden seuranta ja koordinointi. BSC –nettä kehitetään myös tämän tehtävän suuntaan korvaamaan nykyistä Access –pohjaista tietokantaa.

Johdon ja yksiköiden itsearviointivalmiuksia, jotka luotiin alkuvuoden 2003 projektin yhteydessä, pidetään yllä. EFQM tullaan sisällyttämään keskeisenä osana esimiesvalmennukseen sen tarjoaman tuloksellisen toiminnan viitekehyksen ansioiden vuoksi. Tavoitteeksi asetetaan myös osallistuminen julkisen sektorin laatupalkintokilpailuun suunnitelmakaudella. PRH:n pitkän ajan ”laatupolku” on kuvattu liitteessä 5.

Neuvonta- ja tietopalvelujen kehitteillä olevat mittarit tullaan sisällyttämään PRH:n tulosjohtamisjärjestelmään. Johtokunnan kannanotto PRH:n kasvavaan tiedonjakajan rooliin edellyttää myös neuvonnan ja tietopalveluiden strategisen suunnittelun vahvistamista.

Suunnittelu- ja kehittämistoiminnot vastaa vuodesta 1990 käytössä olleesta, kahdesti uudistusta tulospalkkiojärjestelmästä. Järjestelmää kehitetään ja siinä otetaan huomioon EFQM sekä uudet tutkimustiedot kannustavista palkkausmuodoista ja valtiolla päätetyt tulospalkkauksen kehittämislinjaukset.

Kaikki edellä esitetyt tavoitteet edellyttävät kehittämisaktiivisuutta myös linjoilla ja yksiköissä.

Taloushallinnon osalta jatkuu kehittämistyö. Painotusalueita ovat PRH:ta koskevan maksulainsäädännön maksupolitiikan uudistaminen sekä järjestelmien kehittäminen.

Kansainvälisen toimintakentän muuttuessa tulee maksuasetuksen uudistaminen yhä ajankohtaisemmaksi. Jatkossa tulee sellaisten maksutulojen osuus muuttumaan, joihin ei PRH eikä ministeriö määräyksillään voi suoranaisesti vaikuttaa. Nykyisen maksuasetuksen ja siinä määrätyn kustannusvastaavuusveloitteen täyttäminen voi siten muodostua käytännössä mahdottomaksi.

Nettobudjetoinnin seuraus PRH:n toimintaan on taas se, että tulot ja kysyntä säätelevät toimintaa suuressa määrin. PRH:n palvelujen kysyntään ja sitä kautta maksutuloihin vaikuttavat muun muassa kansainväliset sitoumukset. Näiden tulojen ennustaminen ja resurssien sovittaminen niihin vuosittain on haasteellista. Erityisesti patenti-, tavaramerkki- ja mallioikeusasioiden maksutuloista valtaosa tulee ulkomaisilta asiakkailta. Toisaalta nettobudjetoinnista saatava hyöty sekä yhteiskunnan että asiakkaiden kannalta on merkittävä.

Patentti- ja rekisterihallitusta koskevaa maksulainsäädäntöä tulisi selkiinnyttää ja väljentää siten, että se mahdollistaisi nykyistä pitkäjänteisemmän hinnoittelun ja joustavamman maksupolitiikan. Se on asiakkaiden ja järkevän taloudenhoidon kannalta suorastaan välttämätöntä.

Askel kohti paperitonta toimistoa on suunnitelmakauden alussa käyttöönotettava sähköinen ostolaskujen kierrätysjärjestelmä. Sähköisen asioinnin kehittämiseen liittyy muun muassa verkkomaksaminen ja verkkolaskutus, joka tulee jatkossa tiivistämään substanssijärjestelmien ja talousohjausjärjestelmien vuorovaikutusta.

Sisäisen tarkastus on arviointitoiminto, joka tukee PRH:n sekä sen yksiköiden toiminnan ja toimintaprosessien tuloksellisuutta. Sen tarkoituksena on todentaa asetettujen tulostavoitteiden saavuttaminen, tukea neuvonnan ja tarkastustoiminnan avulla hyväksytyjen Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan ja kehittämiseen liittyvien toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamista sekä ehkäistä ennalta virheitä ja mahdollisia väärinkäytöksiä. Tarkastustoiminnan keskeisenä periaatteena on avoin yhteistyö ja rakentava vuorovaikutus yksiköiden kanssa.

Sisäinen tarkastus laatii vuosittain tarkastussuunnitelman, jonka pääjohtaja vahvistaa. Tarkastuksia suunnataan erityisesti taloudellisesti merkittäviin sekä vaikuttavuutta ja tehokkuutta lisääviin asioihin. Sisäisen tarkastuksen tehtäviä selkiinnytetään siten, että se palvelee entistä paremmin annettujen tehtävien oikeaa toteuttamista. Sisäisen tarkastuksen raportit käydään yksikkökohtaisesti pääjohtajan johdolla läpi. Ao. yksikön edustajien kanssa käydyn keskustelun jälkeen annetaan palaute ja tarvittaessa lisäohjeita toiminnan kehittämiseksi. Uusittu järjestelmä on saanut kiitosta VTV:n ylimmän johdon taholta.

Henkilöstöä koskeva strategiaosa on päivitetty ja sitä syvennetään suunnittelukauden aikana. Valtioneuvoston henkilöstöpoliittinen periaatepäätös on tärkeä tavoiteohjelma ja työkalu toimintakykyisyyden turvaamisessa tulevaisuudessakin. Konkreettisilla kehittämisohjelmilla edistetään henkilöstövoimavarojen tehokasta johtamista. Rekrytoinnin tehostaminen, johtajuuden kehittäminen, palkkausjärjestelmän uudistaminen, tasa-arvon edistäminen, osaamisen siirtäminen ja hallittu liikkuvuus ovat kaikki asioita, jotka nostavat hyvin toteutettuina viraston esimerkillisen työnantajan asemaan kilpailtaessa tulevaisuuden osaavasta työvoimasta.

Sanonta ”henkilöstö on keskeisin voimavara ja menestystekijä” on etenkin valtiolla tosiasia eikä fraasi, koska valtion palvelut tuotetaan pääosin henkilöstön avulla. Samoin PRH:n menestys ja tuloksellisuus on pitkälti sen varassa, miten pätevää, motivoitunutta ja työkykyistä henkilöstöämme on. Henkilöstön tärkeys ja korkea koulutustausta asettavat henkilöjohtamiselle suuria haasteita. Suoriutuminen ja onnistuminen tässä työssä edellyttää apuvälineitä eli tietoa henkilöstöön liittyvien asioiden tilasta ja kehityksestä. Siksi on kehitetty henkilöstövoimavarojen hallintajärjestelmä, josta vuosittain laadittavaa yhteenvetokoostetta kutsutaan henkilöstötilinpäätökseksi (HTP), henkilöstökertomukseksi tai –raportiksi.

PRH:ssa on valmistunut järjestyksessään toinen, yhtenäiseksi asiakirjaksi koottu HTP 2002, joka on jaettu edellisen vuoden tapaan kaikille. PRH:n HTP auttaa tarkastelemaan ja tarvittaessa muuttamaan henkilöstöstrategiaa sekä priorisoimaan henkilöstövoimavarojen johtamista. Henkilöstön tilaa pitää seurata kaikilla tasoilla niin kokonaisuuksina kuin yksilökohtaisesti. Mahdollisiin ongelmatilanteisiin on puututtava ajoissa.

Suunnitelmakaudella tullaan edelleen kehittämään YT-toimintaa niin virasto kuin yksikötasolla ottaen huomioon VM:n ohjeet tässä asiassa. Edelleen selvitetään edellytykset määräaikaisten virkasuhteiden vähentämiseksi vakinaistamalla ko. henkilöstöä taloudellisten mahdollisuuksien rajoissa. PRH:n arvoista on meneillään kartoitus yhdessä henkilöstön kanssa.

Osaamisen turvaaminen on kokonaisuus, jolla osaltaan varmistetaan PRH:n toimintakyky sekä nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Osaamisen turvaamisen osa-alueita ovat osaamisen siirtäminen, kehittäminen, ylläpito ja uuden osaamisen hankkiminen. Siirrettävässä osaamisessa on kyse sekä ns. organisaatio-osaamisesta että henkilökohtaisten tietojen ja taitojen siirtämisestä (mukaan lukien ns. hiljaisen tiedon ja osaamisen siirtäminen hallitusti). Osaamisen kehittämiseen voidaan lukea esim. koulutus ja työssä oppiminen.

Osaamisen ylläpidossa korostuu jatkuva itsensä kehittäminen sekä asenteisiin ja ilmapiiriin vaikuttaminen osaamisen kehittämiselle myönteiseksi. Henkilöstön koulutukseen panostetaan jatkuvasti ja siinä otetaan huomioon yksiköiden ja henkilöstön omat tarpeet. Koulutuksen koordinointi tapahtuu henkilöstöhallinnon toimesta. Uuden osaamisen hankkiminen tarkoittaa uusrekrytointien ohella myös ostopalveluita, yhteistyösopimuksia sidosryhmien kanssa sekä oppilas- ja harjoittelijayhteistyötä uusien osaajien varmistamiseksi.

PRH:ssa on em. asioihin kiinnitetty paljonkin huomiota. Olisi kuitenkin tarpeen kartoittaa ns. riskihenkilöstö, joiden mahdollinen äkillinen poistuminen PRH:sta saattaisi aiheuttaa vakavia toimintahäiriöitä tai –katkoksia ja pyrkiä ennalta kehittämään kattava varamiesjärjestelmä.

Henkilöstöressurssitarvetta mahdollisesti vähentävinä yleisinä tekijöinä nähdään tulevaisuudessa etenkin seuraavanlainen kehitys: tietoyhteiskunta ja verkostoituminen, informaatio- ja kommunikatioteknologian (ICT) hyödyntäminen (e-palvelut), toiminnalliset parannukset (toiminnan organisointi ja prosessointi), osaamisen parantuminen sekä tehtävien sisällön muuttuminen.

Tämän hetken tietojen mukaan PRH:n lähivuosien henkilöstötilanteeseen saattavat vaikuttaa oleellisesti mm. seuraavat seikat. Etätyöskentelyn määrä saattaa lisääntyä oleellisesti etenkin patenttien tutkimuksessa. Suomen mahdollinen ja todennäköinen pääseminen PCT-viranomaiseksi tulisi hakemusmäärien kasvusta riippuen ilmeisesti nostamaan tutkijajainsinöörien

määrää vaihteittain noin 20:llä vuoteen 2020 mennessä. Tavaramerkki- ja mallilinjalla tapahtuu jonkin verran järjestelyjä sen jälkeen kun yhteisömallien käsittely alkoi Espanjan OHIMissa 1.4.2003. Mikäli EU- tutkimukset jäävät pois vuonna 2004, tavaramerkkiyksikön tehokkuus putoaa jossain määrin lähivuosina käytettäessä nykyisiä tulosmittareita.

Asiantuntijatehtävissä nähdään suunnittelujaksolla jossain määrin lisäystarvetta nykyisestään ja vastaavasti toimisto- ja asiakaspalvelutehtävissä pientä supistustarvetta.

Henkilöstön koulutusasteessa oletetaan pelkästään perusasteen käyneiden määrän vähenevän vuoteen 2020 mennessä. Keskiasteen suorittaneiden määrän arvioidaan nousevan vielä hieman nykyisestään eli 30 %:in ja alimman korkea-asteen (amk) suorittaneiden määrän lähes kaksinkertaistuvan eli nousevan noin 20 %:iin. Tätä ylemmissä koulutusasteissa tapahtunee vain vähäistä nousua nykytilanteeseen verrattuna – eniten ehkä ylemmän korkeakouluasteen suorittaneissa, jolloin ko. ryhmän määrä vakiintuisi noin 40 %:in.

Suunnittelukaudella kehitetään johtajuutta eri tasoilla ja lisätään johdon ja henkilöstön välistä vuorovaikutusta mm. strategia-hankkeen yhteydessä, kehityskeskustelujen avulla ja tukemalla henkilöstön menestymistä työssä ja uralla. Suunnittelukaudella selvitetään urasuunnittelun koordinoinnin tarve.

Henkilöstön työkykyä ylläpitävää toimintaa kehitetään edelleen suunnitelmakaudella. TYKY-toiminta tähtää henkilöstön pitkäaikaiseen hyvinvointiin. Suunnittelukaudella sairauspoissaolot pyritään saamaan alle 4 %:n. PRH tukee hallittua omaehtoista eläkkeelle siirtymistä mahdollisuuksien mukaan.

Johtamisen kehittämistä selvitetään mm. ikääntyvien henkilöiden erityistarpeiden kannalta.

Suunnittelukaudella luodaan edellytykset sille, että PRH sopeutuu tasapainoisesti henkilöstönsä ikääntymiseen. Ikäjohtamisen tunnuspiirteet täyttää johtajuus, jossa kokemus tunnustetaan voimavaraksi ja jossa johtaja tämän hyvin tiedostaen pitää yllä hyviä vuorovaikutussuhteita alaisiinsa. Ikäjohtaminen ja omaehtoinen työnteon rytmitys sekä mahdollinen etätyöskentely tulevaisuudessa antavat lisäarvoa henkilöstön käytön tehostamiseen. Tässä tarvitaan joustavuutta työnkuvien yksilökohtaiseen räätälöintiin, jotta nopeasti muuttuvien työmenetelmien aiheuttam-

ilta konflikteilta välttäisiin.

Onnistunut rekrytointi, henkilöstön jatkuva koulutus, johdon ja esimiesten sitoutuminen, TYKY-toiminta ja ikäjohtaminen luovat edellytyksiä myönteisen työilmapiiriin ja viraston luottamuspääoman kehittymiselle. Viraston tasapainoisen onnistumisen strategia tehdään henkilöstölle tutuksi linjojen ja yksiköiden keskustelufoorumeissa ja koulutustilaisuuksissa. Suunnittelukaudella strategiatyötä rikastetaan näistä tilaisuuksista saaduilla palautteilla.

PRH:n palkkausuudistustyö jatkuu edelleen Columbus-järjestelmän pohjalta. Toimenpiteet valtion uuden palkkausjärjestelmäuudistuksen (UPJ) loppuun viemiseksi ovat tehostuneet sekä keskustasolla että virastossa. UPJ on monivaiheinen ja aikaa vievä prosessi, joka tarvitsee riittävästi resursseja ja päämäärätietoista läpivientä. Tämän onnistuminen edellyttää, että uudistuksella ja sitä käytännössä tekevillä on ylimmän johdon tuki. PRH:n Pake-projektin tarkistettuna tavoitteena on (Työryhmän raportti 18.6.03) saattaa tämän kierroksen valmistavat työt loppuun alkuvuoden 2004 aikana ja käydä sopimusneuvottelut vuoden 2004 aikana UPJ-sopimuksen solmimiseksi ennen nykyisen TUPO-sopimuksen päättymistä (15.2.2005). Järjestelmää on jatkossakin ylläpidettävä ja kehitettävä edelleen. Systemaattisella seurannalla tarkastellaan tulevaisuudessa järjestelmän toimivuutta ja kehittämistarpeita.

Tilastoyhteistyö sekä tilastotietojen luotettava ja yhtenäinen hyväksikäyttö korostuvat UPJ:n valmistelussa, seurannassa ja ylläpidossa. Järjestelmän valmistelussa ja sopimusneuvotteluissa tulee varmistaa toimiva tilastoyhteistyö ja tietojen saanti. Palkkojen ja muiden palvelussuhteen ehtojen tilastollinen esittäminen tulee perustua oikeaan ja luotettavaan tilastotietoon ja tilastotietojen perusteiden tuntemukseen.

UPJ:n rahoitus perustuu viraston omaan rahoitukseen ja virastokohtaisten sopimuserien käyttöön sekä tarvittaessa osittain erilliseen talousarviorahoitukseen. PRH:n tulee ottaa huomioon UPJ:n käynnistämisen ja tulevan sopimuksen edellyttämä lisärahoitustarve taloussuunnittelussaan.

PRH:n palkkausuudistuksen linjat on kirjattu PRH:n palkkausstrategiaan. Sen mukaan palkkauksen on oltava oikeudenmukainen, kannustava ja sen on perustuttava sukupuolten tasa-

arvoiseen kohteluun. Palkkauksen keinoin kannustetaan myös innovatiivisuuteen ja työelämän kehittämiseen. Palkkausstrategian mukaan työelämän laadun parantamisella on vaikutusta työ- tuloksiin, henkilöstön työmotivaatioon ja henkilöstön jaksamiseen.

Asiakirjahallinnon eri toiminnot ovat viime vuosina saaneet uusia haasteita. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) tavoitteena on lisätä viranomaisten toiminnan avoimuutta, tehostaa julkisuusperiaatteen toteutumista julkisten tehtävien hoidossa, parantaa mahdollisuuksia saada tietoja viranomaisten käsittelyssä olevista asioista sekä siten lisätä yksilöiden ja yhteisöjen mahdollisuuksia osallistua julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteisten asioiden hoidossa. Lain 20 §:n mukaan viranomaisten on muun muassa “huolehdittava siitä, että yleisen tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat tai niitä koskevat luettelot ovat tarpeen mukaan saatavilla”.

Asiakirjahallinto on jatkossakin johtamisen tuessa yksi kehittämisen painoalueita.

Asiakirjahallinnon resurssien lisäykset mahdollistavat toiminnan paremman kehittämisen jatkossa.

PRH:en saapuva ja PRH:sta lähtevä tieto on enenevässä määrin siirtymässä sähköiseen muotoon, joka edellyttää sähköisen arkistoinnin kehittämistä ja erityisesti paneutumista säilyvyys- ja käytettävyyshäkökohtiin. Olennaista on, että nämä asiat tapahtuvat suunnitellusti, etteivät tulevat asiakaspolvet joudu kohtuuttoman kirjavien asiakirjakentän ja hallitsemattomien hakuongelmien eteen.

Uhkaavaa arkistotilaongelmaa on voitu torjua runsaasti henkilötövuosia vaatineen ja 2 vuotta kestävä Siltavuori -projektin muodossa, jolloin yli 3 hyllykilometriä arkistoaineistoja on luovutettu Kansallisarkistolle ja yhdistetty siellä oleviin vanhoihin aktisarjoihin. Arkistotilojen rajat tulevat vastaan eri yksiköissä muutaman vuoden sisällä, ja tilanne vaatii jatkuvia toimenpiteitä. Myös tilojen säilytysturvallisuuteen kiinnitetään huomiota.

Viraston arkistonmuodostussuunnitelmaa on ajanmukaistettu vastaamaan julkisuuslain vaatimuksia ja se on Kansallisarkistolta ja KTM:ltä pyydettyjä kommentteja vaille valmis. Sille sopivan sähköisen välineen selvittely on käynnissä. Suunnitelmaa laatineen arkistosääntötyöryhmän asiantuntemusta on syytä hyödyntää jatkossakin.

Tietopalvelun tehostamiseksi on 1990-luvulla luotu hakemistorekisterit sellaisesta asiakirja-aineistosta, jotka eivät ole sähköisen diaarin/rekisterin piirissä. Suunnitelmakaudella varataan resurssit niiden saattamiseksi verkkokäyttöisiksi sekä uusien hakemistojen luomiseksi.

Kansainvälisen aineiston järjestäminen omaksi erityisarkistokseen tehostetaan. Kansainvälisten kokousten pöytäkirjojen ym. aineistojen perusteella voidaan selvittää muun muassa Suomen kantoja ja PRH:n oikeuksia erilaisissa kansainvälisissä päätös- ja sopimustilanteissa.

Viraston asiakirjahallintoa tullaan tehostamaan myös pitämällä arkistonmuodostussuunnitelmaa yllä viraston intranetissa, laatimalla asiakirjahallinnon opas sekä jakamalla tehokkaasti tietoa alan kysymyksistä.

PRH:n keskitetyn tietohallinnon suunnittelutehtäviin kuuluvat tietohallinnon strateginen suunnittelu ja PRH:n yhteisen tietohallinnon kehittäminen ja ohjaus. Keskitetty tietohallinto seuraa teknologian kehityksen tarjoamia mahdollisuuksia ja tekee ehdotuksia kehitystulosten hyödyntämiseksi PRH:n toiminnassa. Se osallistuu PRH:n toimintastrategioiden laadintaan ja seurantaan sekä valmistelee tietohallintostrategian toteuttamisessa tarvittavia ohjeita sekä seuraa niiden noudattamista.

Tietohallintopalveluihin liittyen keskitetty tietohallinto konsultoi viraston ylintä johtoa ja ja eri yksiköitä tietohallinnon ratkaisujen valinnassa ja niiden saattamisessa käyttöön, avustaa ratkaisujen käytössä, tarvittavan opastuksen ja tuen järjestämisessä, ylläpitää PRH:n sisäistä tietoverkkoa ja siihen liitettäviä yhteiskäyttöisiä laitteita, tarjoaa tietoverkon käyttöön liittyvät tukipalvelut ja huolehtii PRH:n tietoturvallisuuteen liittyvistä käytännön toimista yhdessä suojeeluorganisaation kanssa. Tietohallinto on selvinnyt hyvin näistä tehtävistä. Sen resursseja on kuitenkin tarpeen vahvistaa lähiaikoina.

Tietohallintostrategian toteuttamista on jatkettu vuonna 2000 valmistuneen ylimmän johdon strategialinjausten ja PRH:n yhteisten it-arkkitehtuurien määrittelyprojektin pohjalta. Yksiköt ovat jatkaneet tietohallintoprojektejaan ja tietohallinnon kehittämisohjelmien myötä myös arvioineet nykyjärjestelmien käytettävyyttä pitemmällä aikavälillä sekä vaihtoehtoja korvata van-

henevia osia.

”Tietohallinnon kokonaiskustannukset” –selvityksen pohjalta on edelleen tarkoitus tehostaa atk-määrärahojen käyttöä ja budjetointia. Kokonaiskustannusten hallinnan avainsanat ovat ammattitaitoinen (mahdollisuuksien mukaan itse tehty) järjestelmämäärittely, palvelujen osto-osaaminen ja projektinhallinta.

Tukipalvelujen kehittämisestä valmistui projekti vuoden 2001 aikana. Siinä määritellään tukipalvelujen sisällön kehittämistarpeet ja omien tukihenkilöiden jatkokoulutustarve, tukipalvelun organisointi sekä lähinnä teknisten tukipalvelujen ulkoistamisen tarkoituksenmukaisuus.

Tietohallintostrategian pohjalta toteutettua PRH:n henkilöstön tietotekniikan koulutusohjelmaa jatketaan tarpeiden mukaan. Tavoitteena on, että työasematyöskentelyyn käytettävästä kokonaistyöajasta vähintään 70 % kohdistuu tuottavaan työhön. Myös johdon it-koulutusta on tarpeen tehostaa ja hyödyntää ns. Backmanin raportin ehdotusten pohjalta valtionhallinnossa käynnistettyä ohjelmaa.

PRH:n yhteistä www –sivujen webmaster –tehtävää hoitaa tietohallinto. Muut yksiköt vastaavat sivujen sisällöntuotannosta ja viestintä ”päätoimittaja” –funktiosta.

PRH:n tietohallinnossa on suunnittelutehtävänä selvitetty ja kehitetty myös verkkopalvelukonsepteja. Konseptissa lähestymistapana on tietopalvelusysteemin erottaminen käsittelysysteemistä. Konsepti on yksinkertainen ja yleispätevä eli tuote- ja arkkitehtuuririippumaton. Sitä on sovellettu onnistuneesti yhdistysrekisterin (Yhdistysnetti, NettiYREKA ja WappiYREKA, Yhdistysosoitteet), mallioikeustoimiston (Mallinetti) ja hyödyllisyysmallin (Hymanet) tietopalveluja toteutettaessa.

Konsepti sisältää saman käyttäjätunnuksen eri palveluissa. Tällöin useampien erilaisten maksullisten palvelujen tarjoaminen on mahdollista sopimusasiakkaille samalla käyttäjätunnuksella, salasanalla ja laskulla. Esimerkkinä toteutuksesta on NettiYREKAn (yhdistysrekisteriotteiden tiedot internetin kautta) ja Yhdistysosoitteiden tuominen KATKA/YREKA (kaupparekisteri/yhdistysrekisteritiedot keskuskoneelta) asiakkaiden käytettäväksi. Käytön laskutus sisältyy

YREKAN laskutukseen. Tätä menettelyä käyttämällä PRH voi tarjota yksinkertaisesti ja taloudellisesti myös pieniä maksullisia palveluja sopimusasiakkailleen, jolloin palvelun omakustannushinta jää alhaiseksi.

Sähköisen asioinnin edistämisen isoja tulevaisuuden kysymyksiä Suomessa on oikeushenkilöiden asioinnissa. Lähtökohtana on se, että PRH:n kaupparekisterissä olevat tiedot nimenkirjotusoikeuksista ovat keskeisessä asemassa sähköisessä identifioinnissa. Konsepti sopii ratkaisuihin, joissa oikeushenkilöitä edustavat luonnolliset henkilöt, joilla on jokin sähköinen tunnistekortti, esimerkiksi HST. Konsepti edellyttää rekistereitä kehitettävän siten, että ne pystyvät antamaan reaaliaikaista nimenkirjoitusoikeuksiin liittyvää tietoa organisaatioiden tuleville sähköisen allekirjoituksen sovelluksille.

Kansainväliset asiat

Osallistuminen kansainväliseen toimintaan ja kansainvälisten asioiden tehokas seuranta, valmistelu ja koordinaatio vaatii kansainvälisten asioiden käsittelyn ja suunnittelun jatkuvaa kehittämistä PRH:ssa. Eräitä projekteja on kansainväliset ja lakiasiat –yksikön aseman ja tehtävien selkiyttäminen suunnittelukaudella. Samoin tullaan yhteistyötä kansainvälisten asioiden johdon (pääjohtajan ja kansainvälisten asioiden yksikön) ja yksiköissä tapahtuvan kansainvälisten asioiden valmistelun ja hoidon osalta kehittämään edelleen. Kansainvälisten asioiden ja suhteiden merkitys kasvaa jatkuvasti ja kansainvälinen vaikuttaminen muodostuu yhä tärkeämmäksi.

Virasto osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön ja pyrkii vaikuttamaan tasapainoisen teollisoikeudellisen työjaon ja hallinnon muodostumiseen kansainvälisten ja kansallisten järjestelmien kesken. On tärkeää, että kansainväliset kannanotot tärkeissä viraston toimialaan liittyvissä kysymyksissä tulevat mahdollisimman hyvin valmistelluiksi, määritellyiksi ja viestitetyiksi viraston toimintaympäristössä. Eräänä tärkeänä viraston kriittisenä menestystekijänä on kansainväliseen kehitykseen vaikuttaminen ja valmistautuminen. Samoin niissä tapahtuvan muutoksen ja kehityksen jatkuva seuranta. Tässä toiminnassa myös kansainväliset ja lakiasiat – yksikön toiminnan rooli tulee suunnittelukaudella selkiytymään.

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet

Viraston toimintakyvyn ja riittävän toimivallan säilyttämiseksi tarvitaan monipuolisia ja vahvoja yhteiskuntasuhteita sekä taustoittavaa ja reagoivaa viestintää. Näiden toimintojen tärkeäksi painopistealueeksi tulee edelleen muodostumaan viraston ulkoisen kuvan selkiinnyttäminen. Hyvien ja aktiivisten sidosryhmä- ja yhteiskuntasuhteiden ylläpitäminen ja tehostaminen on ehto sille, että oikea tieto tavoittaa asiakkaat, kansalaiset ja päättäjät nopeasti ja luotettavasti.

Samalla kuitenkin, kun tiedottamisen tarve kasvaa, uutiskynnys ylittyy viranomaistiedolla yhä harvemmin. Tästä syystä on jatkettava myös omaa julkaisu- ja viestintätoimintaa julkaisemalla edelleen **PRHtieto**-nimistä asiakaslehteä, monipuolistamalla video/dvd-tarjontaa sekä kehittämällä Innogallerian toimintaa. PRH:n viestintästrategia ottaa kernaasti huomioon valtioneuvoston viestintäsuosituksen ohjeen, jonka mukaan ei ole yhtä ainoaa oikeaa tapaa viestiä. Pidämme käytössämme kaikki viestintän muodot ja muuttuvassa mediaympäristössä ymmärrämme myös sen, että varmin keino informoida on käyttää suoraa, henkilökohtaiseen kanssakäymiseen perustuvaa viestintää.

PRH-palvelut ovat tutkitusti kaikkein tunnetuimpia TE-keskusten palveluista. Muiden aluepalvelujen kanssa juuri tiivis yhteistyö TE-keskusten kanssa on pohja, jolla palvelutoimintaa ja PRH:n julkaisuuskuvaa voidaan myös viestinnällisesti kohentaa. TE-keskuksiin tullaan suunniteltua puolesta päivästä päivään kestäviä sidosryhmille ja suurelle yleisölle tarkoitettuja tietoiskuja.

Viraston edelleen voimakkaasti kehittyvän kansainvälisen toiminnan (EU, WIPO, EPO, OHIM, EBR...) kasvavaa merkitystä suomalaisille yrittäjille, keksijöille ja yhteisöille tulee viestittää monipuolisesti.

PRH:n tehtäviin kuuluvien luovuuden, osaamisen, yritteliäisyyden ja yhteistyön merkitys tulee saada entistä paremmin ymmärretyksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Viestintä ja yhteiskuntasuhteet nousevatkin keskeisiksi keinoksi innovatiivisuuden ja yrittäjyyden edistämisessä. Välineinä tässä tehtävässä ovat mm. INNOSUOMI-projekti ja Innogalleria, joka vaihtuvilla

teemanäyttelyillä viestittää tehtävistämme yhtäläillä asiantuntijoille ja asiakkaillemme kuin opiskelijoille, koululaisille ja kadunmiehillekin.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) eli ns. julkisuuslaki toteuttaa paitsi perustuslaissa säädettyä oikeutta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista, myös julkisen vallan velvollisuutta edistää tiedonsaannin toteutumista käytännössä. Julkisuuslaki muutti vanhakantaista ajattelutapaa; viranomaisten on nyt tuotettava ja jaettava tietoa toiminnastaan, laadittava julkaisuja ja muita tietoaineistoja sekä tiedotettava toiminnastaan (20§). Viranomaisille on säädetty yleinen tiedottamisvelvoite, joka merkitsee, että viestintää on toteutettava aktiivisesti ja suunnitelmallisesti.

Uuden julkisuuslain henki ja valtioneuvoston viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta antama asetus, sekä valtioneuvoston kanslian suositukset valtionhallinnon viestinnästä linjaavat vuonna 2003 valmistuneen PRH:n viestintästrategiaa ja siitä johdetut PRH:n tulevat viestintäsuunnitelmat.

Web-sivustojen uudistuttua vuonna 2002, hajautetun sisällöntuottamisen kehittäminen ja verkkokirjoittamisen innovaatioiden hyödyntäminen ovat viestinnän suuria haasteita.

Sisäisen viestinnän suuri kysymys on perinteisen graafisen viestinnän ja sähköisen, intranet-verkossa tapahtuvan viestinnän yhtäaikainen kehittäminen ja toteuttaminen.

Sisäinen viestintä tarjoaa henkilökunnalle leveää tietoa ja keskustelufoorumeita tärkeiksi koettavissa asioissa.

Markkinaehtoinen toiminta

Patentti- ja rekisterihallituksen markkinointi- ja liiketoimintayksikkö (LTY) perustettiin v. 1995 markkinoimaan ja hoitamaan viraston liiketaloudellisesti hinnoiteltavia palveluja sekä kehittämään niitä yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa. Vuodenvaihteessa 2001-2002 valmistui LTY:n tehtäviä koskeva uudistamisesitys.

Uudistamisen taustalla ovat yksikön esittämät asiakaslähtöiseen toimintaan kohdistuvat muutostarpeet ja toisaalta sisäisen tarkastuksen prosessin aikana tekemät suositukset, jotka liittyivät liiketaloudellisesti hinnoiteltujen palvelujen kehittämissuunnitelmaan, LTY:n strategiaan, johtoryhmätyöskentelyyn, tulossopimuksiin ja budjetointiin, sisäiseen veloitusmenettelyyn sekä tulospalkkiojärjestelmään. Samalla on otettu huomioon maksutyöryhmän suositukset liiketaloudellisten tuottojen kirjaamisesta, työajanseurannasta, budjetoinnista ja kustannusten jaosta. Liiketaloudellisten palvelujen kasvattamisella ei ole myöskään ollut sellaista merkitystä viraston talouden ja henkilöstön työllistämisen kannalta, kuin ajateltiin yksikköä perustettaessa EPOon liittymisvalmistelujen aikaan.

LTY:n uudistamisehdotuksissa on lisäksi otettu huomioon johdon työvaliokunnan jäsenten haastattelujen tulokset sekä Ruotsin ja Tanskan virastoissa toteutetut vastaavien palvelujen uudistukset.

Liiketaloudellisesti hinnoiteltavien suoritteiden, joka on maksuperustelaissa tarkoin rajattu termi, sijasta on kehittämisehdotuksessa nähty tarkoituksenmukaisemaksi asiakkaille lisäarvoa tuottavat palvelut yleisemmin. Lisäarvo tässä tarkoittaa sitä, että virasto toimii laajemmalla näkemyksellä ja palvelutarjonnalla kuin lakisääteiset tehtävät vähimmillään velvoittavat – asiakkaiden tarpeista lähtien ja niitä ennakoiden. Lisäarvoa syntyy kehittämällä perusprosesseja monipuolisemmiksi ja asiakkaan kannalta hyödyllisemmiksi kuin säädökset edellyttävät sekä tarjoamalla markkinaehtoisia palveluja. LTY nähdään jatkossa toimintona, joka liittyy keskeisesti PRH:n asiakkaan lisäarvoon ja sen kautta vaikuttavuuden parantamiseen. Erityisenä painopisteenä yksikkö pitää patentti-informaation levittämistä.

Työryhmän PRH:ssa vielä arvioitavina olevien ehdotusten mukaisesti yksikkö tulisi jatkossa

- kehittämään ja markkinoimaan liiketaloudellisia suoritteita nykykäytännön pohjalta, vaikkakin taloudelliset suhteet perusyksiköiden kanssa muuttuvatkin maksutyöryhmän ehdotusten mukaisesti
- vastaamaan yhteistyöstä TE-keskusten ja alueorganisaatioiden kanssa asiakkaille suunnattavien lisäarvopalvelujen osalta ja kehittämään sitä yhdessä linjayksiköiden kanssa

- vastaamaan patentti-informaation levittämisestä yrityksille ja muille sidosryhmille sekä tähän liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä, mikä on yksikön keskeinen painopistealue TTS-kaudella.
- kartoittamaan aktiivisesti asiakastarpeita kyselyin, yrityskäynnein, ulkopuolisilta tilattavin kampanjoin sekä välittää asiakas- ja markkinatietoa linjojen kehittämistoimintoihin
- kehittämään yhdessä neuvontayksiköiden kanssa toimintatavan, joka perustuu alueorganisaatioiden resurssien mahdollisimman laajaan hyödyntämiseen niiden toiminnan tukemiseen
- osallistumaan sähköisten palveluprosessien ja –kanavien kehittämiseen ja vastamaan niistä siten, kuin PRH:n strategioissa verkkopalvelujen osalta erikseen sovitaan
- vastaamaan lisäarvopalveluihin liittyvien tapahtumien järjestämisestä ja markkinoinnista.

4. YRITYS- JA YHTEISÖLINJA

4.1. Toimintaympäristön muutos ja strategia

Elinkeinoelämän perustiedostojen - kaupparekisterin, tilinpäätöstiedoston, yritysikiinnitysrekisterin ja säätiörekisterin - avulla taataan oikeusvarmuuden ja laillisuuden ja tiedonsaannin toteutuminen elinkeinoelämässä ja muussa yhteiskunnallisessa yhteistoiminnassa. Euroopan yhteismarkkinoiden ja globaalin kehityksen myötä tämä infrastruktuurin merkitys mm. kansainvälisenä perustekijänä korostuu edelleen. Jokaisen linjan työntekijän tulee toimia siten, että hänen osaamisensa tulee esille näiden päämäärien ja asiakkaan eduksi ja toimenpiteet tuottavat asiakkaille lisäarvoa. Sitä varten ilmoitusten ja hakemusten käsittely on mahdollisimman nopeaa, tietopalvelu helposti saatavaa ja neuvonta asiallista ja riittävää. Lisäksi yhdenvertaisuus ja taloudellisuus ovat asiakkaillemme tärkeitä, mitkä taataan keskitetyllä toiminnalla.

Kaupparekisteri, säätiörekisteri ja yritysikiinnitysrekisteri muodostavat osan yhteiskuntamme perusrekisterijärjestelmää, ja ne heijastavat yhteiskustannuskeskeisiä toimintoja. Toimintaa kehitetään niin, että muut viranomaiset ja yritykset saavat tarvitsemansa tiedot niistä. Samoin kehitetään viranomaisten välistä tietojen vaihtoa sekä yhteistyötä eri viranomaisten kesken. Pääperiaatteena on, että tiedot kerätään yrityksiltä vain kerran ja muut viranomaiset käyttävät jo rekisteröityjä tietoja. Yhteistyö Rekisteripoolissa antaa osaltaan puitteita suunnitelmalliselle viranomaisyhteistyölle. Konkreettiset asiat käsitellään perustamalla tarvittaessa yhteisiä projekteja.

Toiminnan ja henkilöstön kehittäminen on keskeisimpiä asioita linjan strategiassa. Jatkuvasti muuttuva lainsäädäntö – esim. osakeyhtiölain uudistamistyöryhmän ehdotukset - edellyttää linjalta valmiutta nopeasti kehittää toimintatapojaan ja tietojärjestelmiään. Suunnittelukauden alussa on käynnistynyt linjan toimintojen organisoituminen neljän ydinprosessin - rekisteröinti, tietopalvelu, valvonta ja tuki - mukaisesti. Prosessien toimintaa tullaan mittaamaan kaikilla sovitulla mittareilla (asiakastyytyväisyys, tyytyväisyys, taloudellisuus sekä tulostavoitteet). Kehittyminen/kehittäminen tapahtuu linjan mittareiden ohjaamana, jonka perusteella mukautetaan työtapoja ja organisaatiota sekä kehitetään henkilöstön valmiuksia. Sisäiset sekä ulkoiset kehittämishankkeet hoidetaan sovitun mallin mukaisina projekteina ja niitä hallinnoidaan linjan hankesalkun avulla.

Linjan toiminnassa otetaan huomioon toimintaympäristön kansainvälistyminen. Toiminnallemme asetettuja tavoitteita voidaan verrata sekä pohjoismaisesta että eurooppalaisesta benchmarkingista saataviin tietoihin. Tietojen saanti perustuu pohjoismaiseen yhteistyöhön ja jäsenen olemissaan European Commerce Register Forumissa. Eurooppalaista tietopalvelua toteutetaan olemalla mukana European Business Registerissä (EBR).

4.2. Kaupparekisteriasiat

Kaupparekisteriä kehitetään parantamalla sen ajantasaisuutta, luotettavuutta ja saavutettavuutta. Tavoitteisiin pyritään työskentelytapojen kehittämällä, tarkastustason yhtenäistämällä ja tietojärjestelmien jatkuvalla kehittämällä. Tavoitteena on lyhyet käsittelyajat, laadukkaampi rekisterin sisältö ja helposti saatava ja riittävä tieto- ja neuvontapalvelu.

Kaupparekisterin aluepalveluissa keskitytään erityisesti yhteistyöhön Työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa mikä pohjautuu KTM:n, PRH:n ja TE-keskusten väliseen sopimukseen sekä kaupparekisterilakiin. Niiden merkitys yhteistyötahona on tärkeä, koska ne hoitavat lukuisia muita PRH:n kanssa osin samalle asiakaskunnalle suunnattuja yrityspalveluja. Yhteistyötä muiden viranomaisten kuten maistraattien sekä kauppakamarien, uusyrityskeskusten ja muiden elinkeinoelämää palvelevien yhteisöjen kanssa jatketaan ja kehitetään edelleen sovitun mukaisesti erityisesti asiakkaille tarkoitetun informaation ja neuvonnan jakamisessa. Mahdollisista muutoksista aluepalvelujen järjestämisessä sovitaan yhteistyössä KTM:n kanssa.

Kaupparekisteriasioissa pohjoismainen yhteistyö paranee niin säännöllisten päällikkötason tapaamisten kuin yhteisten toimintaan liittyvien hankkeiden myötä, kuten jatkuva benchmarking-tutkimus. Tulevaisuudessa on syytä selvittää missä määrin on mahdollista laajentaa tätä yhteistyötä Itämeren aluetta koskevaksi.

4.3. Säätiörekisteri- ja tilinpäätösasiat

Linjan toiminnan tehostamisesta ja uudelleen organisoitumisesta vapautuvia resursseja tullaan käyttämään säätiövalvonnan tehostamiseen säätiötyöryhmän loppuraportin mukaisesti. Säätiörekisterin tietosisältöä parannetaan muuttamalla lainsäädäntöä niin, että saatava informaatio on

kattavaa ja kysyntää vastaavaa.

Yhteistyötä verohallinnon kanssa lisätään entisestään osana harmaan talouden torjuntaa. Pyritään yhteistyöhön yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa tarkoituksena säätiö-tietämyksen lisääminen. Virasto kehittää myös oman säätiökoulutusohjelman.

Valtiovarainministeriön TYVI –hanke edellyttää PRH:n, verohallinnon ja Tilastokeskuksen yhdistävän tilinpäätöstietojen keräämisen siten, että asiakas toimittaa tietonsa vain kerran sähköisesti. Uusi menettely edellyttää tilinpäätösten atk-sovellusten uudelleen suunnittelua siten, että sähköisiä tilinpäätöksiä voidaan ottaa vastaan ja käsitellä. Esiselvitys yhteisestä hankkeesta valmistuu 2003. Yhteinen sähköinen tilinpäätössanoma voidaan ottaa käyttöön, mikäli esitutkimus osoittaa sen kaikilta osin mahdolliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Yksikön toiminta organisoidaan linjan ydinprosesseihin kuten esim. tilinpäätös- ja säätiöasian tietopalvelun keskittäminen linjan yhteiseen tietopalveluyksikköön sekä muun toiminnan sekä valvonta- että rekisteröintiprosessiin.

4.4. Yrityskiinnitysrekisteriasiat

Yrityskiinnitysrekisterin tavoitteena on säilyttää yrityskiinnitys käyttökelpoisena vakuusmuotona pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle. Se edellyttää käsittelyaikojen pitämistä lyhyinä ja panostamista kehitystyössä helposti saatavaan ja automatisoituun tietopalveluun.

Yksikön toimintoja tullaan kehittämään linjan ydinprosessien mukaisesti.

4.5 Linjan palvelujen kysyntä, resurssit ja talous

Yritys- ja yhteisölinjalla kaupparekisterin suoritteiden kysynnän odotetaan nousevan. Ilmoitusten määrän odotetaan tarkasteluajanjaksolla nousevan n. 20 % nykytasosta. Samoin odotetaan, että yhä useammat yritykset jättävät tilinpäätösilmoituksensa rekisteröitäväksi. Myös toimittamattomien tilinpäätöksien karhuamista tullaan lisäämään.

Yrityskiinnitys on vakiinnuttanut asemansa pienen ja keskisuuren teollisuuden vakuusmuotona. Kiinnitysten kysyntä kasvaa taloudellisen taantuman aikana melko voimakkaasti ja nousukauden aikana vastaavasti kysyntä vähenee. Säätiöiden hakemus- ja ilmoitusasioiden kysyntä noudattelee edellisten vuosien linjoja.

Kaupparekisterin kysynnän on arvioitu kasvavan huomattavasti tarkasteluajanjakson aikana. Kasvanut kysyntä voi lisätä myös huomattavasti yksikön tuloja ja samalla pienentää yksikön laskennallista alijäämää. Toteutumaton tulojen (kysynnän) nousu aiheuttaa ilmoitusmaksuihin korotuspaineen. Linjan tulojen ja menojen kehityksestä 1997-2008 ks. Liite 9 s. 2(5).

Lukuisat ja vaativat kehityshankkeet suunnittelukaudella edellyttävät henkilöresurssien lisäämistä nykyisestä useamman henkilötövuoden verran. Tekninen asiantuntemus voidaan hankkia joko ostopalveluna tai omalla rekrytoinnilla. Pääosa tarvittavasta substanssiosaamisesta saadaan linjan rekisteröintiprosessin kehittämisestä vapautuvista resursseista.

Kaupparekisterin tulokertymää arvioitaessa on yhtenä perusteena ollut 1.9.1997 voimaan tulleen osakeyhtiölain uudistuksen edellyttämä vähimmäispääoman korottaminen 8 000 euroon 31.8.2004 mennessä. Osakeyhtiöiden pääomakorotukset, joiden piti lain uudistuksen jälkeen astua voimaan vuonna 2004, toisivat kertaluontoisia lisätuloja mahdollisesti yli 12 miljoonaa euroa. Lisätulot tulisivat lähinnä muutosilmoitusmaksuina osakeyhtiöiltä, jotka ovat siirtäneet osakepääomakorotuksen tekemistä viime hetkeen. Mikäli osakepääoman korotusvaatimus poistetaan tai sen voimaantuloa lykätään, niin suunnittelujakson alkupuolella on paineet vähintään 15 %:n maksujen korotuksiin aiemmin mainittujen laskennallisten alijäämien kattamiseen. (Ks. edellinen kuvio).

Kaupparekisterissä on rekisterijärjestelmän uudistamisen selvitystyö valmistunut. Tietojärjestelmän esitetty uudistaminen nostaa kokonaiskustannuksia suunnittelukauden aikana 2 –3 miljoonaa euroa vuositasolla.

4.6. Kehittämishankkeet strategian ja palvelutoiminnan tukena

Linjan tietojärjestelmien sovellusarkkitehtuurin kehittämisestä ja sovellusten uudistamisesta on valmistunut kehitysehdotus. Sen perustana on ollut linjan ydinprosessien selkeä kuvaaminen sekä toimintatapojen tarkistaminen, jotta uusista tietojärjestelmistä saataisiin mahdollisimman paljon hyötyä. Sovellusarkkitehtuuri on sellainen, missä voidaan toteuttaa muuttuvan ympäristön edellyttämät muutokset tietojärjestelmiin nopeasti, taloudellisesti ja selkeinä hallittavina kokonaisuuksina.

Linjan tietojärjestelmien (kaupparekisterisovellus, säätiörekisterisovellus, yrityskiinnityssovellus ja tilinpäätösten arkistointisovellus) on pystyttävä nopeasti ja joustavasti vastaamaan käyttäjien ja toiminnan kehittämisen edellyttämiin haasteisiin. Tietojärjestelmien tulee olla yksinkertaisia ja helposti ylläpidettäviä, helppokäyttöisiä sekä taloudellisia. Eri tahojen välisten yhteistyömuotojen jatkuvasti lisääntyessä on sovellusarkkitehtuurin mukauduttava ympäristössä tapahtuviin muutoksiin mm. niin, että eri järjestelmät voivat helposti hyödyntää toisiaan.

Verohallinnon ja PRH:n yhteinen yritystietojärjestelmä tuli käyttöön vuoden 2001 aikana. Suunnittelukaudella uuden yritystietojärjestelmän suurin yhteinen kehittämishanke tulee olemaan yhteisen sähköisen asioinnin toteuttaminen. Sähköinen asiointi tulee tehostamaan kummankin viranomaisen toimintaa niin, että myös asiakkaat saavat parempaa palvelua.

EBR (European Business Register) saatiin asiakkaiden käyttöön vuoden 2001 aikana. Sen kehittäminen jatkuu kahdella osin EU-rahoitteisella projektilla. EBR-TIC-projektin tavoitteena on tuottaa internetissä tapahtuvaan sähköiseen kaupankäyntiin palveluja tarjoavien yritysten sivuille "Trust Mark" -sertifikaatti. Yritys voi tällä sertifikaatilla helposti todistaa kuluttajille yrityksensä laillisen rekisteriasemansa. Tarkoituksena on lisätä luottamusta sähköiseen kaupankäyntiin Euroopassa. Kuluttaja voi helposti tämän sertifikaatin avulla tarkistaa yrityksen tiedot reaaliaikaisesti viranomaispohjaisesta rekisteristä.

EBR On on taas projekti, jonka tavoitteena on kehittää eurooppalaisten kaupparekisterien tarjoamaa yhteistä EBR-tietopalvelua entistä toimivammaksi ja markkinoiden tarpeita vastaavaksi parantamalla tekniikkaa ja lisäämällä tarjottavia palveluita. Molemmat projektit valmistuvat vuoden 2003 aikana.

Henkilön sähköiseen tunnistamiseen liittyvä yritysten tunnistaminen edellyttää kaupparekisteriltä aktiivisuutta ja sovellusmuutoksia, jotta rekisterin rooli tietojen tarkistuspaikkana säilyisi uudessa sähköisen asioinnin ja –kaupankäynnin menettelyssä.

Edellä olevien kehityshankkeiden toteuttaminen suunnittelukaudella edellyttää henkilöresurssien lisäämistä useamman henkilötyövuoden verran. Tekninen asiantuntemus voidaan hankkia joko ostopalveluna tai omalla rekrytoinnilla. Pääosa tarvittavasta substanssiasiantuntemuksesta saadaan linjan rekisteröintiprosessin kehittämisessä vapautuvista resursseista. Tulevan tietojärjestelmäuudistuksen kustannukset on arvioitu noin 30 miljoonaksi euroksi sisältäen myös kehitysaikana tapahtuvan sekä nykyisen että uuden tietojärjestelmän ylläpidon. Nämä kustannukset on lähes täysimääräisesti huomioitu budjetoinnissa.

Tietojärjestelmähankkeiden ohella linjan toimintaa kehitetään myös muilta osin.

Linjan toiminta organisoidaan prosessipohjaiseksi. Linjan toiminta jaetaan neljään ydinprosessiin: rekisteröinti-, tietopalvelu-, valvonta- ja tukiprosessi. Prosessien selkiyttämisen ja itenäistämisen avulla pyritään tehostamaan toimintaa niin, että prosessin omistaja voi itsenäisesti vaikuttaa prosessinsa toimintatapoihin sekä huolehtia sen kehittämisestä.

Tiimityöskentelyn kehittäminen tulee olemaan merkittävässä osassa työskentelytapoja uudistettaessa. Se tarjoaa henkilöstölle hyvät mahdollisuudet vaikuttaa työmenetelmien kehittämiseen. Linja hyödyntää ja ylläpito- ja kehittämysyksiköistä, kaupparekisteristä ja PatRekista saatuja kokemuksia tiimityöskentelyyn siirtymisestä ja itse tiimityöskentelystä muissa yksiköissä siirryttäessä tiimityöskentelyyn.

Toiminnan kannalta yksi keskeinen kehittämishanke on linjan rahoitusmallin muuttaminen siten, että kehittämishankkeita voidaan viedä turvatummin eteenpäin. Nykyinen pelkästään käsittelymaksuihin perustuva rahoitusmalli sisältää toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen kannalta riskejä. Kun ilmoitusmäärien muutoksia on vaikea ennustaa useita vuosia etukäteen ja ilmoitusmäärien suuruuteen ei ole käytännössä juuri vaikutusmahdollisuuksia, voivat kysynnän muutokset aiheuttaa kehityshankkeiden lykkäämisiä tai keskeyttämisiä puuttuvan rahoituksen vuoksi. Suunnittelukauden aikana jatketaan selvitystä, voisiko esimerkiksi pääosin vuosimaksuihin perustuvalla

rahoitusmallilla turvata rekisterien pitkäjänteistä kehittämistä.

Vuosimaksuun siirtyminen helpottaisi sähköisen asioinnin teknistä toteuttamista, mahdollistaisi laajemman maksuttoman perustietopalvelun sekä parantaisi rekisteritietojen ajantasaisuutta. Kaupparekisterilaki 2001 -työryhmä otti myös myönteisen kannan vuosimaksuun siirtymiselle.

Rekistereiden tietopalvelua kehitetään täyttämään sekä perusrekisterijärjestelmän että rekisterien julkisuusaseman vaatimukset. Kehittämisen lähtökohtana on sähköiset tietokannat ja sähköinen tiedonvälitys. Esimerkiksi paperimuotoisesta kuuluttamisesta pyritään siirtymään mahdollisimman nopeasti sähköiseen kuuluttamiseen.

5. YHDISTYSASIAIN YKSIKKÖ

5.1. Toimintaympäristön muutos ja strategia

Eduskunta on edellyttänyt, että yhdistysrekisterin toiminnan tehostamista jatketaan PRH:ssa kehittämällä hallintomenettelyä ja kansalaisten neuvontatoimintaa sekä ottamalla käyttöön uuden tekniikan mahdollistamia ratkaisuja. Yhdistysrekisterissä jatketaan yksikön toiminnan kehittämistä tavoitteena käsittelyaikojen lyhentäminen edelleen sekä toiminnan tehokkuus että taloudellisuus.

Yhdistysten toivomuksesta ja eduskunnan päätösten mukaisesti ilmoitusten käsittelyjärjestelmä pidetään keskitettynä yhdenvertaisuuden, oikeusvarmuuden, nopeuden ja taloudellisuuden turvaamiseksi.

Opetusministeriöstä siirrettiin yhdistysasiain yksikön hoidettavaksi uskonnollisia yhteisöjä koskevat asiat 1.8.2003. Yhteisöt muodostavat oman rekisterinsä. Alkuvuonna 2003 PRH:lle oli siirretty kauppakamareiden rekisteröintiasiat KTM:ltä.

5.2. Palvelutoiminta, resurssit ja talous

Kysynnän odotetaan hieman kasvavan suunnittelukaudella uskonnollisten yhteisöjen ilmoitusten ja nimenkirjoittajamuutosten sekä tietopalvelujen käytön lisääntymisen myötä esilletulleiden vanhentuneiden tietojen ajantasaistamisen kautta.

European Association – yhdistyskonstruktion mahdollinen eteneminen EU:n piirissä saattaisi jatkossa kasvattaa ilmoitusmääriä. Asia on EU:ssa valmisteltavana.

PRH:lle myönnetään määrärahaa kattamaan ensisijaisesti yhdistysrekisterin toimintaa, jossa maksuille ei ole asetettu yhteiskuntapoliittisista syistä omakustannusvelvoitetta. Yhdistysrekisteri kattaa ilmoitusmaksutuloillaan noin kolmanneksen menoistaan. Suunnittelukaudella tehtävän atk-käsittelyjärjestelmän kehitystyö ei edellytä lisärahoitusta.

Yhdistysasiain yksikön tulot ja menot ks. Liite 9 s. 3(5).

5.3. Kehittämishankkeet strategian ja palvelutoiminnan tukena

Yhdistysrekisterissä on viime vuosina voimakkaasti kehitetty käsittely- ja tietopalvelujärjestelmiä (suluissa käyttöönottovuosi):

- Käsittelyjärjestelmä, jolla hoidetaan yhdistysrekisterin pito (1998)
- YREKA (1999)
- CD-YREKA (1999)
- Yhdistysnetti (2000)
- Yhdistyslinkit (2001)
- NettiYREKA (2001)
- WappiYREKA (2002)
- Yhdistysosoitteet (2002)

Yhdistysnettiin tehdään vuosittain yli 200 000 kyselyä. WappiYREKA lieenee koko maailmassa ensimmäisiä tietopalveluja, jossa perusrekisterin tiedot saadaan wap-puhelimeen.

Yhdistysrekisteriin on kehitetty yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa yhdistysten toimialaa kuvaava luokittelu. Yhdistysten luokittelun vieminen rekisteriin tehdään suunnittelukaudella. Atk-käsittelyjärjestelmää ja tietopalveluja kehitetään edelleen tarpeiden mukaan, muun muassa yhdistysten ns. liittorakennelman (keskusliitto / aluejärjestö -hierarkia) selvittäminen ja tulostaminen suoraan järjestelmän rekisteritiedoista mahdollistuu.

6. PATENTTI- JA INNOVAATIOLINJA

6.1. Yhteenveto

Euroopan patenttisopimukseen EPC:hen liittyminen sekä Euroopan Yhteisöjen komission käsittelyn alaisena oleva ehdotus Yhteisöpatentista ovat aiheuttaneet ja aiheuttavat Patentti- ja innovaatiolinjan toimintaympäristöön voimakasta muutosta, joka näkyy sekä uhkana taloudellisen liikkumavaran osalta lähivuosina että samanaikaisesti tarpeena voimakkaasti kehittää toimintoja. PRH:n on kyettävä säilyttämään kansallinen patentti-infrastruktuuri ja takaamaan suomalaiselle teollisuudelle kilpailukykyinen asiakaspalvelu niin patenttihakemusten käsittelyssä kuin myös patentti-informaation jakamiseen liittyvissä tehtävissä. Tämä edellyttää IT-järjestelmien kehittämistä siten, että PRH:lla on ensiluokkaiset valmiudet tarjota sähköisiä asiointirajapintoja internetin kautta kaikilla toiminta-alueillaan; niin hakemusten vastaanotossa ja käsittelyssä kuin myös patentti-informaation levittämiseen liittyvissä tehtävissä.

Yhteisöpatenttijärjestelmän osalta saavutettiin yhteinen poliittinen lähestymislinjaus 3.3.2003 Brysselissä pidetyssä kilpailukykyneuvoston kokouksessa. Kuitenkaan lopullista sopimusta yhteisöpatenttijärjestelmän sisällöstä ei ole vielä olemassa, ja siten sen aiheuttamia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia PRH:n osalta ei voida täsmällisesti arvioida. Mikäli neuvotteluissa ei onnistuta pitämään riittävästi kiinni kansallisten virastojen asemasta yhteisöpatentin uutuustutkimuksia suorittavana viranomaisena ja mikäli yhteisöpatenttien vuosimaksujen kansallisille virastoille tuloutettavien osuuksien jakoperusteissa ei jäsenvaltioiden EP-/yhteisöpatenttiaktiviteetti (hakemusmäärät, myönnettyt patentit) ole keskeisellä sijalla, seuraukset saattavat aiheuttaa hankaluuksia virastomme kannalta. Samalla suomalaisten patentinhakijoiden asema ja kilpailutilanne eurooppalaisiin kilpailijoihinsa verrattuna heikkenisi tuntuvasti. Taloudelliset vaikutukset virastotasolla alkavat näkyä noin 6-7 vuoden kuluttua yhteisöpatenttijärjestelmän käyttöönotosta.

Edellä mainittu huomioon ottaen on erittäin tärkeätä, että Suomi jatkaa määrätietoisesti vireillä

olevaa hanketta PRH:n hakemiseksi PCT-järjestelmän mukaiseksi kansainväliseksi tutkivaksi viranomaiseksi (ISA/IPEA). Tämä edellyttää tehokasta poliittista suhdetoimintaa avainvaltioiden tuen hankkimiseksi syksyn PCT -kokousta silmällä pitäen.

Samaan aikaan vireillä olevan yhteispohjoismaisen ”Joint Nordic PCT-entityn” osalta voidaan todeta, että Suomi on asiasta pitkällä tähtäimellä kiinnostunut, mikäli päästään yhteisymmärrykseen sopimuksen yksityiskohdista ja kun Norjan liittyminen EPC:hen on varmistunut.

Hankkeen yksityiskohtainen käsittely edellyttää aiesopimuksen (letter of intent) solmimista, joka velvoittaisi kaikkia osapuolia pyrkimään yhteiseen päämäärään ja varmistaisi tasavertaisen neuvottelutilanteen.

6.2. Toiminta-ajatus

Patentti- ja innovaatiolinjan toiminta-ajatuksena on käsitellä patenttihakemukset joustavasti, nopeasti ja kustannustehokkaasti siten, että hakija saa edullisesti korkealaatuisen ja kattavan välipäätöksen hakemuksessa esitetyn-keksinnön uutuudesta ja patentoitavuudesta hyvissä ajoin ennen etuoikeusvuoden päättymistä, ja hoitaa hakemuksen jatkokäsittely joutuisasti sekä huolehtia siitä, että kaikki olennainen kansallinen ja kansainvälinen patentti-informaatio on nykyaikaisessa muodossa suomalaisen asiakaskunnan käytettävissä.

Nopealla ja korkealaatuisella tutkimustyöllä pyritään tuottamaan asiakkaalle se lisäarvo, että hänelle muodostuu selkeä käsitys keksintönsä uutuusarvosta ja sen pohjalta kansainvälisen patentoinnin kannattavuudesta.

Patentti-informaation aktiivisella levittämisellä pyritään tukemaan teollisuuden tuotekehityspanosten suuntaamista tehokkaasti, edistämään uuden teknologian käyttöönottoa ja vähentämään päällekkäistä tuotekehitys- ja tutkimustyötä sekä antamaan suomalaisille yrityksille tietoa, jonka avulla ne voivat välttää loukkaamasta muiden yksinoikeuksia.

6.3. Toimintasuunnitelma

Toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi kehitetään avainprosesseja laadun ja tuottavuuden parantamiseksi. Kehittäminen tapahtuu työryhmissä, jotka täsmentävät tavoitetilän, laativat toimintasuunnitelman ja nimeävät vastuuhenkilöt eri osa-alueille. Kehitystyö tehdään pääosin omin voimin. Ulkopuolisten konsulttien käyttö ei ole mielekästä, koska toiminnan erikoisluonteen vuoksi substanssiasiantuntijoita ei ole saatavilla ja toisaalta kehitystyön tulosten käyttöönotto käy juohevammin, kun henkilökunta on alusta lähtien mukana.

Avainprosessien kehittämisessä panostetaan sähköiseen asiointi- ja toimintaympäristöön. Vaadittavassa järjestelmäkehityksessä tukeudutaan Euroopan patenttiviraston tarjoamiin ratkaisuihin: eOLF (sähköinen asiointi), CS Soprano (hakemuskäsittelyn ja patenttien hallinnan järjestelmä), ePhoenix (sähköinen hakemuskansio), Epoque (tutkimusjärjestelmä), Patnet 2 (Helsinki - Haag tietoliikenneyhteys) ja espacenet (patenttitietouden levitys). Integroituminen eurooppalaiseen järjestelmäympäristöön tuottaa kustannustehokkaan tietohallinnon ja kehittää linjan toimintavalmiutta strategisen toimintaympäristön muuttuessa esim. yhteisöpatentin tai viraston PCT-statuksen osalta. Mahdollisimman laaja kansainvälinen harmonisointi ei ole vain lainsäädännön kehittämisessä vaan myös tietotekniikan hyödyntämisessä asiakkaidemme etu.

Avainprosessi 1:

Patenttihakemusten tutkiminen on patentti- ja innovaatiolinjan tärkein tehtävä. Patenttihakemusten käsittelyprosessia hakemuksen vastaanotosta lopulliseen hyväksymiseen tai hylkäämiseen on kehitetty vertaamalla omaa toimintaprosessiamme isojen virastojen toimintaprosesseihin. Saatua oppia on hyödynnetty tutkimustyön laatujärjestelmän kehittämisessä, jonka lopputuloksena on laadittu Patenttikäsikirja, joka sisältää työtapakohtaiset ohjeet ja toimintatavat hakemuskäsittelyn eri vaiheisiin. Patenttikäsikirja päivitetään säännöllisesti.

Laadunvarmistustyöryhmä huolehtii laatujärjestelmän kehittämisestä ja ylläpitämisestä. Yh-

dessä koulutustyöryhmän kanssa laadunvarmistustyöryhmä huolehtii siitä, että tutkimustyön laatu on vähintään kansainväliseltä tutkimusviranomaiselta vaadittavaa tasoa. Tähän päästään työn laadun jatkuvalla seurannalla ja ottamalla tehdyt havainnot huomioon tutkijainsinöörien koulutusohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Parhaillaan valmistellaan tutkijainsinöörien pätevyysisohjelmaa, jonka tarkoituksena on ylläpitää hyvä laatu- ja tehokkuustaso patentti-hakemusten tutkimisessa.

Avainprosessi 2:

Patentti-informaatio on merkittävä teknisen tiedon ja kilpailijatiedon lähde, jonka aktiivista hyötykäyttöä suomalaisissa yrityksissä patentti- ja innovaatiolinja haluaa toiminnallaan helpottaa. Tämä tapahtuu tuomalla kustannustehokkaasti patentti-informaatio yritysten saataville siten, että sitä on mahdollisimman helppo käyttää, ja tukemalla yrityksiä tiedon hyväksikäytössä. Tehtävä toteutetaan kahdella tavalla.

Patentti-informaatio tuodaan asiakkaidemme käytettäväksi ensisijaisesti Internetin avulla. Patenttihakemusten käsittelyn muuttuminen sähköiseksi antaa mahdollisuuden tuoda asiakkaille vaivattomasti käytettäväksi kaikki hakemusprosessin tiedot hakemuksen vireillepanosta patentin myöntämiseen ja julkaisemiseen asti.

Kehitystyö patentti-informaation saattamiseksi sähköiseen muotoon tehdään yhteistyöohjelmien puitteissa EPO:n kanssa. Hankkeissa on siirretty suomalaiset patenttijulkaisut CD-ROM:lle viimeisen 20 vuoden ajalta, rakennettu kirjastoon laaja CD-ROM jukebox/verkkoratkaisu sekä laajennettu kirjaston palvelut maakuntiin keksintöasiamiesverkkoa ja korkeakoulujen kirjastoja hyväksikäyttäen. Asiakkaille on luotu mahdollisuus päästä tutustumaan omatoimisesti haluamiinsa patenttijulkaisuihin suoraan omalta työasemaltaan käsin tätä varten luodun ESPACENET- verkkopalvelun kautta. Palvelujen kattavuutta parannetaan edelleen saattamalla kaikki suomalaiset patenttijulkaisut sähköiseen muotoon ja asiakkaiden käytettäväksi espacenet- palvelun kautta.

Sen lisäksi, että patenttietieto viedään sähköiseen muotoon, yrityksiä tuetaan tiedon käyttöön ottamisessa ja löydetyn tiedon tulkinnessa. Tämä tapahtuu osittain linjan internet-palvelimien avulla, osittain henkilökohtaisella opastuksella. Henkilökohtaisia palveluja tuotamme yhdessä yhteistyöorganisaatioidemme kanssa. Tärkeimmät niistä ovat TE-keskukset, niiden kek-

sintöasiamiesverkosto ja yliopistojen ja korkeakoulujen innovaatioasiamiesverkosto. Erityisen tärkeä palvelumuoto ovat PRH:n maksulliset ennakkouutuustutkimukset. Patenttitietouden edistämässä keskeisellä sijalla ovat PRH:n tarjoamat koulutuspalvelut sekä maakunnalliset messuesiintymiset.

Avainprosessi 3:

Patentti- ja innovaatiolinjan tärkeänä tehtävänä on huolehtia suomalaisen teollisuuden ja yrityselämän etujenvallonnasta eurooppalaista patenttijärjestelmää kehitettäessä. Kiinteä yhteistyö asiakkaiden ja intressiryhmien kanssa on perusedellytys oman toiminnan kehittämiseksi ja muodostaa vankan perustan päätösten ohjaamiseksi oikeaan suuntaan sekä EPO:n hallintoelimissä että Euroopan Yhteisöjen komission yhteisöpatenttiehdotusta käsiteltäessä. Suomi on ottanut alusta lähtien aktiivisen roolin EPO:ssa ja tulee tätä linjaa jatkamaan.

Patentti- ja rekisterihallitus on osallistunut myös aktiivisesti substanssikysymysten osalta Komission yhteisöpatenttityöryhmän työskentelyyn KTM:n kutsumana. Tavoitteena on ollut tasapainoisen, korkealaatuisen ja kaikkia eurooppalaisia tasapuolisesti kohtelevan järjestelmän luominen. Tämä edellyttää myös, että niiden jäsenvaltioiden patenttiviranomaiset, joiden kieli ei ole yksi EPO:n virallisista kielistä, voivat toimia uutuustutkimusviranomaisina yhteisöpatenttihakemuksissa. PRH:n meneillään oleva hakeutuminen tutkivaksi kansainväliseksi PCT-viranomaiseksi (ISA/IPEA) tukee tätä kehitystä.

Organisaatiorakenne:

Organisaatiota kehitetään vastaamaan asiakastarpeiden muuttuvia vaatimuksia. Vastuunjako täsmennetään selkeiden toimenkuvien ja tehtäväsisältöjen avulla. Tavoitteena on joustava asiakaspalvelu. Henkilöstörakenteessa otetaan huomioon toimintaympäristössä ja kysynnässä tapahtuvat muutokset.

Tuottavuustavoitteet:

Toiminnan ja tuottavuuden kehittämisessä noudatetaan Patentti- ja rekisterihallituksen tasapai-

noisen onnistumisen strategiaa, jossa eri osatoimintoja kehitetään niiden asiakkaille tuottaman lisäarvon ja vaikuttavuuden pohjalta. Eri toiminnoille kehitetään niiden vaikuttavuuden arvioimiseksi parhaiten soveltuvat käytännöt.

Patenttihakemusten tutkimisessa tuottavuustavoitteet asetetaan henkilökohtaisesti ja suoritavoitteiden asetannassa otetaan huomioon hakemuskäsittelyprosessin kaikki osa-alueet, hakemusten tekninen vaikeusaste sekä oppimiskäyrän vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen. Hyviin työsuorituksiin kannustetaan ja ne huomioidaan.

Organisaatiokulttuuri:

Organisaatiokulttuurina on avoimuus, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus.

6.4. Linjan talous

Patentti- ja innovaatiolinjan tulojen ja menojen kehitys 1997-2008 ks. Liite 9 s. 4(5).

7. TAVARAMERKKI- JA MALLILINJA

7.1. Toimintaympäristön muutos ja strategia

Voimakas globalisaatio lisää tavaramerkkien merkitystä ja arvoa kansainvälisessä kaupassa. Tunnetuimpien tavaramerkkien tasearvot ovat jopa kaksinkertaisia verrattuna Suomen valtion budjetin loppusummaan. Linjan keskeisenä strategiana on sopeutua EU-käytäntöön, jolloin erityisesti mallioikeusjärjestelmän kansallinen turvaaminen nousee esiin. Myös tunnettujen tavaramerkkien (well-known marks) kohteluun kiinnitetään huomiota.

Tavaramerkki- ja mallilinjaan lähivuosien kehitykseen vaikuttavat erittäin merkittävästi kansainväliset tavaramerkkejä ja malleja koskevat rekisteröintijärjestelmät ja niiden kehittyminen. Rekisteröintien painopiste on selvästi siirtynyt kansainvälisiin suojausahdollisuuksiin ja kansalliset järjestelmät ovat jäämässä pienten, suppealla alueella toimivien yritysten käyttöön. Toisaalta näille yrityksille on erittäin tärkeää, että kansallinen rekisteröintimahdollisuus säilyy.

Kysymys kansallisen rekisteröintijärjestelmän säilymisestä nousee esille erityisesti mallien osalta, koska yksikkö on pieni ja yhteisömallin voimaantulo 1.4.2003 vähensi kansallisia hakemuksia merkittävästi. Tämän vuoksi malliyksikön strategiana on tehdä uutuustutkimuksesta kilpailukeino sekä kehittää neuvontapalveluja ja koulutustoimintaa, joille näyttäisi olevan tarvetta. Tällä turvataan mahdollisuus rekisteröidä mallioikeudet kansallisesti myös tulevaisuudessa.

7.2 Tavaramerkkiyksikkö

Tavaramerkkiyksikön tämänhetkinen strategia on laadittu olettaen, että kansallisten ja kansainvälisten hakemusten määrä tulee pysymään melko vakaana. Tätä tasapainoa voi häiritä toisaalta yhteisön tavaramerkeille tehtävien tutkimusraporttien lopettaminen tai muuttaminen ja

toisaalta EY:n liittyminen Madridin pöytäkirjaan.

Parhaillaan neuvoston työryhmässä on käsiteltävänä komission ehdotus yhteisön tavaramerkeistä annetun neuvoston asetuksen muuttamisesta, jossa mm. ehdotetaan tavaramerkin sekoitettavuustutkimuksesta luopumista. Tämä tarkoittaa sekä OHIMin omien tutkimusten että kansallisten virastojen tekemien tutkimusraporttien lakkaamista. Se, tuleeko ehdotus hyväksytyksi, on tällä hetkellä epävarmaa, sillä monet jäsenmaat ovat vastustaneet sen hyväksymistä, mutta toisaalta sitä on myös kannatettu ja OHIMin tiedetään vahvasti puoltavan tutkimuksesta luopumista.

Jos näin käy, se merkitsee vuodessa n. 1,2 miljoonan euron vähenemistä tavaramerkkiyksikön tuloista. Kun toisaalta kustannussäästöjä saadaan vain n. 200 000 euroa/v, tutkimuksen lopettaminen merkitsee melkoista uhkaa yksikön taloudelle.

Jos OHIM luopuu yhteisön tavaramerkkien tutkimuksesta, lisääntyy tavaramerkkirekisteröintien epävarmuus. Kun jo nykyisin useat maat eivät tutki merkkien sekoitettavuutta, kehitys johtaa siihen, että merkin rekisteröinti ei merkitsekään enää suojaa, vaan mahdollisen riitaprosessin alkua. Tästä syystä nykyisen tutkimusjärjestelmän säilyttäminen eli tutkimuksen suorittaminen viran puolesta voi olla kilpailukeino ja yksikön vahvuus. Tämän etuuden saavuttamiseksi tavaramerkkiyksikössä asetetaan tavoitteeksi tutkimustulosten ilmoittaminen hakijalle alle kuudessa kuukaudessa, jolloin hakija voi tutkimustuloksen saatuaan etuoikeutta hyväksikäyttäen tehdä hakemuksen muissa maissa tai OHIMissa. Ennen eurooppalaisen yleisratkaisun tekemistä on otettava huomioon esim. USA:n ja Japanin vastaavat järjestelmät. USA:lla ei ilmeisestikään ole aikomuksia luopua tavaramerkkien tutkimuksesta.

EY:n liittyminen Madridin pöytäkirjaan on ollut tarkoitus toteuttaa siitä lähtien, kun Madridin pöytäkirja tuli voimaan eli vuodesta 1996 alkaen. Asia on muutaman vuoden tauon jälkeen otettu taas esille virallisissa keskusteluissa, ja periaatteessa se voidaan toteuttaa hyvin lyhyellä varoitusajalla. Se, miten liittyminen tulisi vaikuttamaan PRH:n tavaramerkkiyksikön tulokertymään, on vaikeasti arvioitavissa ja riippuu suuresti siitä, missä tilanteessa liittyminen tapahtuisi. Vaikutus olisi joka tapauksessa tuloja vähentävä.

Linjan strategiassa laskelmat (ks. Liitteet 7, 8 ja 9) on tehty olettaen tilanteen pysyvän muuten

nykyisellään, mutta yhteisön tavaramerkkien tutkimisen loppumiseen on varauduttu.

Jos hakemusmäärät pysyvät alhaisina, se merkitsee myös työn vähenemistä. Tällöin joudutaan pienentämään henkilöstön määrää vastaavasti, mikä suunnittelukaudella merkitsisi 8-11 henkilöä riippuen siitä, jatkuuko yhteisön tavaramerkkien tutkiminen. Vähennys pyritään pääasiassa hoitamaan ns. luonnollisen poistuman avulla, mutta mahdollisesti voidaan joutua käyttämään sisäisiä siirtoja.

Tavaramerkkiyksikön kustannuspuolella ei ole nähtävissä muita suurempia muutoksia kuin tietojenkäsittelyjärjestelmän uudistaminen. Sen osalta vaihtoehtoja selvitetään.

7.3. Mallioikeusyksikkö

Euroopan neuvoston yhteisömallista antama asetus tuli voimaan 6.3.2002 ja yhteisömallien rekisteröinti alkoi 1.4.2003. Se vähentää kansallisten rekisteröitävien mallien määrää huomattavasti. Yksikön strategiassa on oletettu vuosittaiseksi mallien määräksi 450 mallia, mikä nykyhinnoilla merkitsisi 250 000 euron kertymää vuodessa.

Suojattavaksi haettavien mallien väheneminen merkitsee luonnollisesti sekä tulojen että työn vähenemistä. Mahdollisuus suojata malleja kansallisesti on kuitenkin säilytettävä. Kansallisen mallisuojan kysynnän lisäämiseksi mallioikeusyksikkö on nopeuttanut hakemusten tutkimisjärjestelmää niin, että tutkimustulos mallin rekisteröitävyydestä pyritään antamaan hakijalle alle 6 kuukaudessa. Tällöin hakija voi etuoikeuden turvin lähteä hakemaan mallisuoja muissa maissa tai OHIMissa vasta sen jälkeen, kun hän on tämän tuloksen saanut. Yksikkö aikoo myös kehittää neuvonta- ja koulutuspalveluja, jotta osaava henkilöstö pystytään pitämään yksikössä.

Suomen olisi syytä liittyä mallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevan Haagin sopimuksen Geneven pöytäkirjaan, jotta kansainväliset rekisteröinnit voidaan kohdentaa Suomeen siitä alkaen kun pöytäkirja tulee voimaan. Järjestelmän voimaantulo lisäisi jonkin verran yksikön tuloja ja työtä.

Mallioikeusyksikön laskelmissa on lähdetty siitä, että alentuvan kysynnän johdosta joudutaan

vähentämään henkilöstöä suunnittelukaudella. Tämä pyritään toteuttamaan luonnollisen poistuman ja sisäisten siirtojen avulla. Lisäsäästöjä saadaan luopumalla Mallioikeuslehden painattamisesta eli paperiversiosta viimeistään vuoden 2005 alusta lukien. Lehti on tarkoitus julkaista vain verkossa kuten OHIM menettelee jo nyt. Kustannuspuolen pitämiseksi tuloja vastaavana on myös tarkoitus laajentaa malli- ja tavaramerkkiyksiköiden yhteistyötä.

Jos osoittautuu, että malliysikkö tästä huolimatta ei ole tulokelpoinen, voidaan tavaramerkki- ja malliysikkö yhdistää yhdeksi tulosityksiköksi. Tämä edellyttää kuitenkin Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1032/92) 2 §:n muuttamista, koska suoriteryhmäkohtainen kustannusvastaavuus ei silloin toteutuisi tavaramerkkien ja mallien osalta.

7.4. Linjan palvelujen kysyntä, resurssit ja talous

Tavaramerkkiyksikön kysynnän arvioidaan nykystrategian mukaan pysyvän tasaisena. Kansallisia tavaramerkkihakemuksia arvioidaan vuosina 2005 – 2008 saapuvan 3400 kappaletta vuositain. Ns. Madrid-hakemuksia arvellaan vuosittain saapuvan 5500. EU-tutkimuspyyntöjen määrän arvellaan vakiintuvan 40 000 kappaleen tasolle, jos näiden tutkimusjärjestelmä säilyy nykyisellään. Henkilötyömäärän ennustetaan hieman laskevan toiminnan kehittyessä. Epävarmuustekijät ja niiden vaikutukset on kuvattu tarkemmin edellä.

Yhteisömallin myötä mallioikeusyksikön kysyntä ja siten työmäärä tulee vähenemään heti suunnittelukauden alussa. Rekisteröitävien mallien määrän arvellaan vähenevän nykyisestä noin 1000 mallin vuotuisesta tasosta noin 450 malliin. Sopeutuminen uuteen tilanteeseen on jo aloitettu.

Toimintaympäristön muutoksen seurauksena tavaramerkki- ja mallilinnan taloudellisessa kehityksessä on nähtävissä kaksi ongelmaa:

- maksutulojen huono ennustettavuus kansainvälisten järjestelmien takia
- mallioikeusyksikön tulojen väheneminen, joka vaarantaa yksikön elinkelpoisuuden

Linjan tulojen ja menojen kehitys, ks. Liite 9 s. 5(5).

7.5. Kehittämishankkeet strategian ja palvelujen tukena

Nykyinen tavaramerkkien tietojenkäsittelyjärjestelmä on vanhenemassa, minkä vuoksi seurataan mahdollisten korvaavien järjestelmien kehitystä. Tiedossa on kaksi vaihtoehtoa Sword/Decanin Ptolemy/Acepto ja EPO:n kehittämä CS-Sopranon tavaramerkkiosuus. Pohjoismaista sekä Ruotsi että Norja ovat valinneet Ptolemyn ja ovat parhaillaan rakentamassa sen mukaisia järjestelmiä. Kehittämisvaihtoehdon perusteellinen selvitys ja valinta on tarkoituksenmukaista vasta kun on saatavilla tietoa toisaalta muiden Pohjoismaiden projektien onnistumisesta ja Ptolemy-ohjelmiston käyttökelpoisuudesta sekä toisaalta CS-Sopranon tulevasta kehityksestä.

Sähköisen hakemusmenettelyn mahdollisuus on noussut ajankohtaiseksi. Edellä mainittuihin Ptolemy ja CS-Soprano -ohjelmistoihin liittyy sähköinen hakemusmenettelyosio. Ellei näistä kumpaakaan valita, selvitetään erikseen OHIMissa ja WIPOssa kehitteillä olevien ratkaisujen tai patenttilinjalla käytettävän eOLF-sovelluksen käyttökelpoisuus tavaramerkeissä.

Muu sähköinen asiointi, mm. hakemusasioissa vastausten ja täydennysten toimittaminen PRH:lle ja myös omien välipäätösten ja päätösten toimittaminen asiakkaille sähköisesti, ovat sen tyyppistä toimintaa, jossa yksiköllä ei ole resursseja lähteä toteuttamaan omaa ratkaisua (jollei sisälly osana tulevaan ohjelmistopakettiin). Mikäli virastotasolla tehdään asiassa jonkinlainen ratkaisu, pyritään oma järjestelmä sopeuttamaan sen käyttöönottoon. Sama koskee sähköistä maksamista, jonka osalta viraston yhteinen järjestelmä tuntuu ainoalta oikealta vaihtoehdolta.

Sähköistä asiointia WIPO:n ja PRH:n välillä kehitetään. WIPO:n kansainvälisen toimiston pyrkimyksenä on mahdollisimman suuri sähköisen tiedonsiirron käyttö nykyisen kaksinkertaisen tiedonsiirron (sähköinen ja paperi) tilalle. Nykyisin vastaanotamme vain osan tiedoista sähköisessä muodossa ja lataamme automaattisesti tavaramerkkijärjestelmään. Tätä määrää

pyritään lisäämään ja tutkitaan myös mahdollisuuksia toimittaa tietoja (esim. PRH:n päätökset) sähköisesti WIPO:n kansainväliselle toimistolle.

Suurimmat sähköistä asiointia hankaloittavat tekijät liittyvät sekä teknisesti että juridisesti tunnistamiseen, allekirjoitukseen ja arkistointiin.

Mallioikeusasioissa erityisesti sähköiseen asiointiin liittyvät it-hankkeet lähivuosina ovat seuraavat:

- Valmistaudutaan Suomen liittymiseen ns. Haagin sopimuksen Geneven asiakirjaan ja sitä kautta mallien kansainväliseen rekisteröintiin. Viraston tulisi pitää luetteloa ko. järjestelmän mukaisista Suomea koskevista mallirekisteröinneistä.
- Mallioikeushakemusten sähköisen jättämisen mahdollisuutta on yksikössä alustavasti selvitetty. Asioinnissa sähköisesti ei sinänsä ole mitään teknisiä erityisongelmia. Tietohallinnon puolelta on esitetty pohdittavaksi ns. sopimusasiakkaille tarjottavaa vaihtoehtoa, joka perustuisi asiamiesvaltuutukseen, sovittuihin käyttäjätunnuksiin ja hyvään salaamiseen. Todettakoon, että mitään erityistä painetta mallihakemusten sähköiseen jättämiseen ei haki-jataholta kuitenkaan ole esiintynyt.

8. YHTEENVETO KYSYNNÄSTÄ JA RESURSSISUUNNITELMISTA

8.1. Kysyntä ja tuloksellisuuden tunnusluvut

PRH:n toiminnan tuloksellisuuden tunnuslukuina ovat

- ydinpalveluiden **joutuisuus**: käsittelyaikojen kehitys
- **tuottavuus**: suoritteet keskimäärin henkilötyövuotta kohti
- **taloudellisuus**: suoritteiden yksikkökustannukset

Liitteessä 6 on esitelty tulosalueiden yksityiskohtaiset tulosbudjettilaskelmat vuosille 2005-2008.

Käsittelyajat

Vuonna 1987 tehdyssä haastattelututkimuksessa asiakkaat asettivat joutuisuuden ensimmäiselle sijalle PRH:n palvelutason laatutekijänä. Vuoden 1994 lopulla PRH:n asiakkaille tehdyn kyselytutkimuksen mukaan nopeus oli pätevyyden jälkeen toiseksi tärkein kriteeri. Sama tulos saatiin, kun kysely toistettiin vuonna 1997. Vuoden 2002 asiakaskyselyn tuloksesta on pääteltävissä, että käsittelyajat ja niiden edelleen lyhentäminen on edelleen tärkeätä.

Asiakaskyselyillä selvitetään määrävuosin asiakkaiden arvioita PRH:n toiminnan eri laatutekijöistä, jotka muuttuvat hitaammin kuin jatkuvassa tulosseurannassa olevat tunnusluvut.

Käsittelyajat kuvaavat erityisesti asiakaspalvelun kehitystä vaikuttavuuden osa-alueena. Yhdistysrekisteriasioissa uusien ilmoitusten keskimääräisessä käsittelyajassa päästiin eduskunnan

vuodelle 2002 asettamaan kahden kuukauden tavoitteeseen jo vuonna 2001. Kaupparekisteriasioissa ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on lyhentynyt 0,5 kuukauteen. Myös tavaramerkkiasioissa sekä kansallisten että kansainvälisten hakemusten, joissa kohdemaana Suomi, käsittelyajat lyhenivät. Ulkomaisten patenttihakemusten ja kansallisten tavaramerkkihakemusten käsittelyajat pitenivät myös hieman vuoden takaisesta. Muiden tulosityksiköiden käsittelyajat pysyivät suurin piirtein ennallaan. (Taulukko 4 seuraavalla sivulla).

Liitteen 6 mukaan käsittelyajat tulevat suunnitelmakaudella edelleen laskemaan.

Taulukko 4. Keskimääräiset käsittelyajat 1993-2002

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Kaupparekisteri-ilmoitukset (kk)	1,9	2,2	2,0	1,0	1,2	0,8	1,6	0,6	0,8	0,5
Tavoite TA:ssa	1,6	2,0	1,9	2,0	1,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Yrityskiinnitykset (kk)	0,6	0,5	0,5	1,2	1,0	0,8	0,6	0,4	0,8	0,8
Tavoite TA:ssa					0,3	0,3	0,7	0,5	0,5	0,5
Patenttihakemukset (v)										
- ulkomaiset	5,5	5,6	5,7	6,0	6,4	6,7	7,1	7,2	7,6	8,1
Tavoite TA:ssa	5,5	5,7	5,8	6,0	5,9	6,0	6,5	6,5	6,8	6,5
- kotimaiset	2,4	2,3	2,3	2,2	2,5	2,2	2,4	2,6	2,6	2,8
Tavoite TA:ssa	2,4	2,5	2,3	2,0	2,2	2,0	2,3	2,3	2,1	2,1
Hyödyllisyysmallihakemukset (kk)	-	4	4	3	3	3	3	3	3	3
Tavoite TA:ssa	-	4	4	4	4	4	3	3	3	3

Tuottavuus

PRH:n tulosityksikön tuottavuusmittarina on työn tuottavuus (suoritteet / henkilötyövuosi), joka lasketaan tulosityksiköiden henkilötyövuosilla painotetuista tuottavuusmuutoksista. Suoran tuottavuusmittauksen piirissä on viraston henkilökunnasta noin 70 %. Tukipalvelujen välillisen vaikutuksen kautta viraston koko henkilökunnan aikaansaama työpanos tulee huomioitua tuottavuusmittarissa.

Taulukko 5. PRH:n työn tuottavuus 2002 ja muutos edellisestä vuodesta

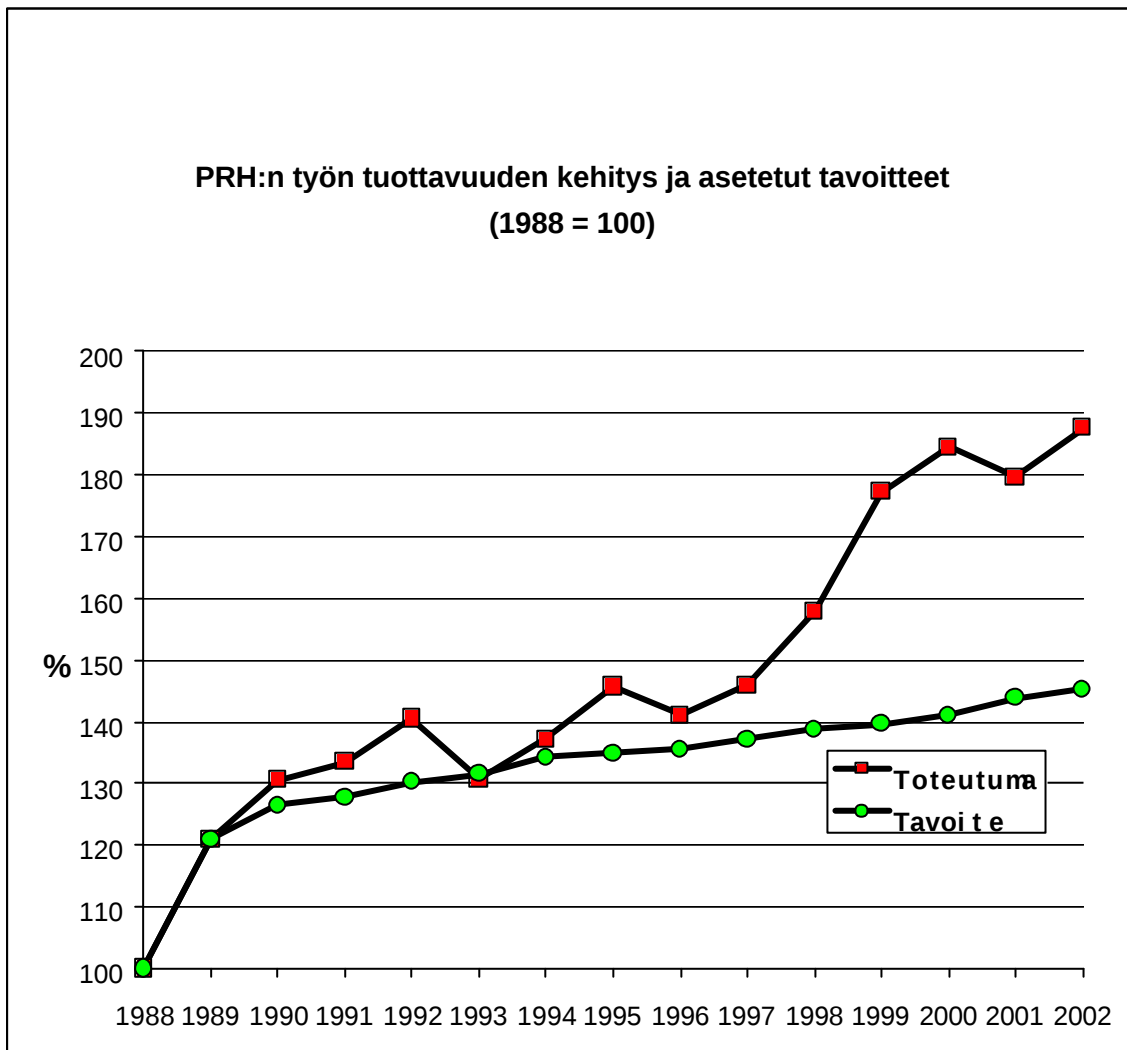
	Tuottavuus, eli suoritteita tulosityksikön yhtä henkilötyövuotta kohti *)		Muutos edellisestä vuodesta, %
Kaupparekisteri	977	ilmoituskäsittelyä	+ 4,0
Yrityskiinnitys	822	rekisteröityä yrityskiinnitystä	+ 21,5
Tilinpäätös ja säätiö	5 359	ilmoituskäsittelyä	+ 6,2
Patentti	129	suoritetta	+ 1,5
Hyödyllisyysmalli	168	vahvistettua hyödyllisyysmallia	+ 9,0
Tavaramerkki	313	suoritetta	+ 8,9
Mallioikeus	148	loppuunkäsiteltyä mallia	- 6,8
Valituslautakunta	48	ratkaistua valitusta	+ 22,0
Yhdistysrekisteri	739	ilmoituskäsittelyä	+ 1,1
PRH yhteensä			+ 4,4
KTM/PRH –tulossopimuksessa asetettu tavoite			+ 1,0

*) Tulokset on pyöristetty taulukossa kokonaisluvuiksi, mittauksessa sinänsä käytetään suurempaa tarkkuutta.

Keskimäärin PRH:n työn tuottavuus vuonna 2002 kasvoi 4,4%, kun tavoitteena oli vähintään 1,0 %:n nousu. Mallioikeusasioita lukuunottamatta kaikki tulosityksiköt pääsivät vuodelle asetettuun yksikkökohtaiseen tuottavuuden nousutavoitteeseensa. Mallioikeusasioita rasitti vuoden aikana poikkeuksellisen paljon työllistäneet varsinaiseen rekisteröintiin liittymättömät työt sekä alentunut kysyntä. Vuosina 1998-2002 tuottavuus nousi keskimäärin 5,3 % vuodessa.

Taulukko 6: PRH:n työn tuottavuus ja asetetut tavoitteet

	1998	1999	2000	2001	2002
Toteuma	8,2	12,2	4,1	-2,6	4,4
Tavoite	1,2	0,6	1,0	2,0	1,0



Vuoden 1988 jälkeen tuottavuus on noussut 88 %.

Tulosyksiköiden laskelmien perusteella (Liitteessä 7) työn tuottavuus PRH:ssa tulee nousemaan suunnitelmakaudella keskimäärin 1,1 % vuodessa.

Taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuuden kehitystä mitataan tulosityksiköiden yksikkökustannusten muutosten painotetulla keskiarvolla. Patenttien ja tavaramerkkien osalta kyseessä on "tämän päivän hinta" osin vielä edessä olevalle käsittelylle. Muissa suoritteissa kustannukset koskevat loppuunkäsittelyjä hakemuksia tai ilmoituksia. Kustannuslaskennassa ja kustannusten kohdentamisessa suoritteille noudatetaan Valtiokonttorin asiasta antamia määräyksiä.

Vuoden 2002 alusta kustannusten jakoperusteisiin vastuualueiden kesken tehtiin tarkistuksia, joiden tulosityksikkökohtaiset yksikkökustannukset eivät ole aivan vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa. Tämän vuoksi taulukossa 6 esitetään vain vuoden 2002 yksikkökustannukset. Virastotason laskelmissa on pyritty ottamaan mahdollisimman tarkkaan huomioon tehtyjen muutosten vaikutus vertailtavuuteen.

Taulukko 6. PRH:n yksikkökustannukset 2002

Euroa

	2002
Kaupparekisteri-ilmoitukset	127
Yrityskiinnityshakemukset	152
Patenttihakemukset	991
Hyödyllisyysmallihakemukset	436
Tavaramerkkihakemukset	246
Mallioikeushakemukset	505
Yhdistysrekisteri-ilmoitukset	97

Muutos edellisestä vuodesta keskimäärin, %:

- nimellisesti	-1,2
<i>budjetissa sallittu enintään</i>	3,5
- reaalisesti	-4,4

PRH:n yksikkökustannukset laskivat vuonna 2002 edellisvuodesta nimellisesti 1,2 %, kun tavoite oli enintään 3,5 %:n nousu. Reaalisesti yksikkökustannukset laskivat 4,4 %. Vuosien 1998-2002 yksikkökustannukset nousivat keskimäärin 1,9 %/vuosi, kun keskimääräisenä tavoitteena oli enintään 3,0 %:n vuotuinen nousu.

8.2. Budjettikehyslaskelmat 2005-2008 ja budjettien tasapainottaminen suunnitelmakaudella

PRH:n budjettikehys vuosille 2005-2008 on seuraava:

Vuosi	32.30.21 (Smr 2v)
2004	1.177.000 euroa
2005	1.400.000 euroa
2006	1.400.000 euroa
2007	1.400.000 euroa
2008	1.400.000 euroa

Määräraha johtuu ensisijaisesti yhdistysrekisteristä, joka vuodesta 1999 lähtien on samalla momentilla kuin muu PRH. Määrärahaan sisältyvät yhdistysrekisterin erillismenot ja yhdistysrekisterin osuus PRH:n yhteisistä menoista.

Yllä olevan ehdotuksen pohjana ovat PRH:n linjojen ehdotukset tuloista ja menoista (Liite 8). Linjojen ja yksiköiden talous pyritään sopeuttamaan viraston talousarvioon vuotuisilla sisäisillä budjeteilla. Suunnittelukausi 2005-2008 pitää kuitenkin sisällään useita epävarmuustekijöitä, jotka toteutuessaan muuttavat määrärahan tarvetta. Tällaisia epävarmuustekijöitä ovat muun muassa EU-tavaramerkkijärjestelmään liittyvien tutkimuspyyntöjen lakkaaminen, Yhteisöpatentin toteutuminen, PCT-viranomaiseksi pääseminen, osakeyhtiölain muutosaikataulun lykkääntyminen sekä kaupparekisterijärjestelmän uudistaminen. Kaikkien näiden tulo- ja menovaikutukset ovat hyvinkin huomattavia.

Vuotuisten budjettien tasapainottaminen tulee olemaan suunnitelmakaudella vaativa tehtävä. Liitteessä 8 olevat laskelmat osoittavat, että määrärahan tarve on huomattavasti suurempi kuin luvun alussa esitetty kehys, joka voidaan budjetoida maksuperustelain ja -asetuksen edellyttä-

män kustannusvastaavuuden perusteella. Tasapainotus edellyttää pitkäjänteistä ja aktiivista tulojen ja menojen suunnittelua. Omat lisäpiirteensä suunnitteluun tuo arvonlisäveron kirjaamiskäytännön uudistus joka pahimmassa tapauksessa voi asettaa lisärajoituksia menojen käytölle.

Toiminnan laajuustiedot

PRH:n toiminta teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa koskee laajasti koko suomalaista taloutta, liike-elämää ja yhteisötoimintaa. Tämä käy hyvin ilmi viraston rekistereissä olevien asiakkaiden ja asioiden lukumääristä. Vaikuttavuus on kasvanut lähes kaikissa toiminnoissa viime vuosina. (Taulukko 1)

Toimintakenttä ”elää” koko ajan ja siihen liittyy vuosittain suuri määrä erilaista päätöksiä ja ratkaisuja (Taulukko 2 seuraavalla sivulla). Toiminta on suuressa määrin kansainvälistä ja erityisesti nämä asiat ovat lähes jatkuvassa muutostilassa.

Taulukko 1: PRH:n rekistereissä olevat yhteisöt ja teollisoikeudet

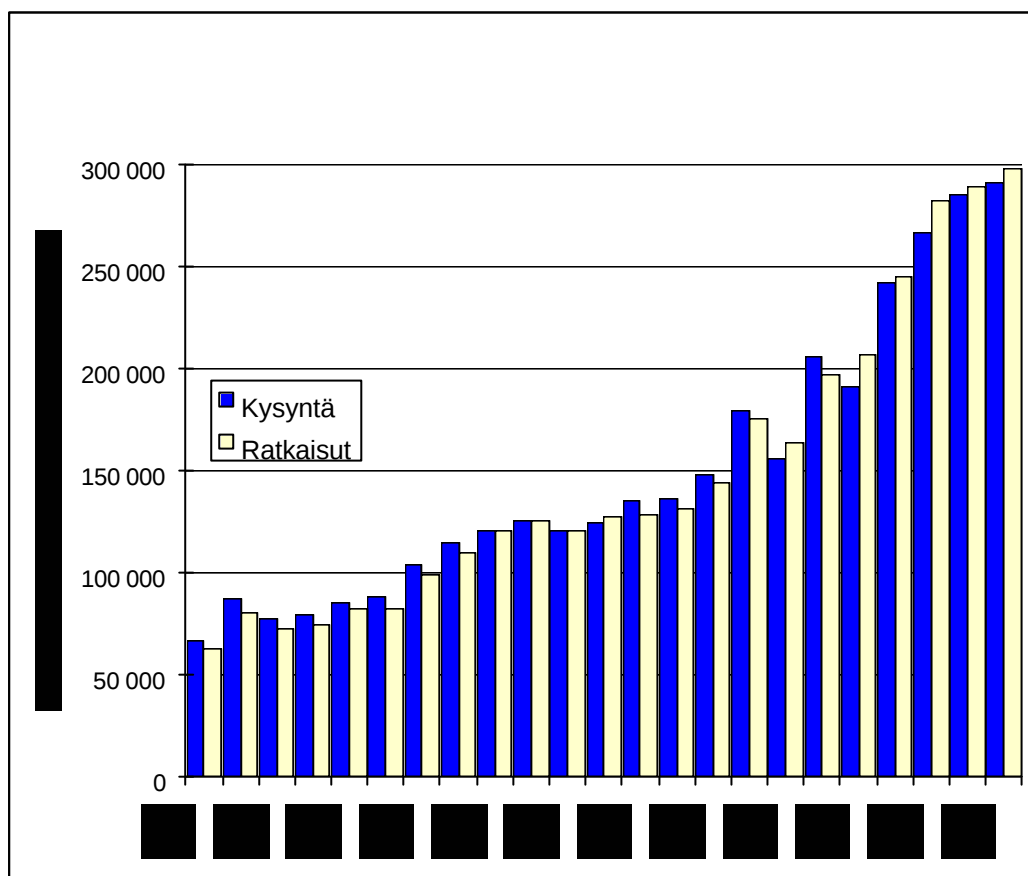
	2000	2001	2002	muutos-% 2001/2002
Yrityksiä kaupparekisterissä	483 864	495 597	506 342	2 %
Yhdistyksiä yhdistysrekisterissä	114 998	117 109	119 162	2 %
Säätiöitä säätiörekisterissä	2 594	2 632	2 647	1 %
Vahvistettuja yrityskiinnityksiä	88 627	94 168	99 984	6 %
- joiden yhteispääoma (mrd euroa)	15,9	17,5	23,0	31 %
Suomeen myönnettyjä (kansallisia) patenteja	105 621	107 668	109 724	2 %
- joista voimassaolevia	19 377	19 043	19 110	0 %
Hyödyllisyysmallisuoja rekisterissä	4 794	5 196	5 670	9 %
- joista voimassaolevia	3 068	3 078	3 152	2 %
Tavaramerkkejä tavaramerkkirekisterissä	164661	167371	170792	2 %
- joista voimassaolevia	88 451	87 687	85 897	-2 %
Suomessa hyväksytyt tavaramerkkien				
Kansainväliset rekisteröinnit	12 567	18 181	24 679	36 %
- joista voimassaolevia	12 511	18 075	24 465	35 %
Mallioikeuksia rekisterissä	21 634	22 397	23 036	3 %
- joista voimassaolevia	5 817	5 927	5 872	-1 %

Taulukko 2: Tilastotietoja PRH:n päätöksistä

	2000	2001	2002	muutos-% 2001/2002
Myönnettyt patentit	1 939	2 047	2 056	0 %
Suomessa voimaan saatetut eurooppapatentit (EPO)	1 405	1 833	4 259	132 %
Loppuunkäsittelyt hyödyllisyysmallihakemukset	550	467	534	14 %
Ratkaistut tavaramerkkihakemukset (kansalliset)	4 428	3 715	4 384	18 %
Kansainväliset tavaramerkit:				
Käsittelyt Madrid-hakemukset (alkuperämaa Suomi)	262	254	267	5 %
Ratkaistut Madrid-hakemukset (kohdemaat Suomi)	5 967	5 344	6 900	29 %
Lähetetyt EU-tutkimusraportit	47 162	50 206	42 979	-14 %
Rekisteröidyt mallit	765	763	639	-16 %
Rekisteröidyt kaupparekisterin perusilmoitukset	25 456	21 661	21 997	2 %
Käsittelyt kaupparekisterin muutosilmoitukset	71 849	65 283	75 120	15 %
Tarkastetut tilinpäätösasiakirjat	64 268	69 572	73 347	5 %
Vahvistetut yrityskiinnitykset	5 943	5 542	5 816	5 %
Rekisteriin merkityt uudet yhdistykset	2 399	2 748	2 699	-2 %
Muutokset ja purkautumiset yhdistysrekisteriin (sisältää nimenkirjoittajamuutokset)	14 859	17 139	17 442	2 %
Rekisteröidyt uudet säätiöt	51	52	45	-13 %
Tarkastetut säätiöt	2 407	2 327	2 425	4 %
Ratkaistut valitukset	206	168	215	28 %

Vuonna 2002 erilaisten hakemusten ja ilmoitusten yhteismäärä kasvoi 2,0 %:lla. Kasvu johtuu pääasiassa tilinpäätösilmoitusten (+ 3.000 kpl), yhdistysrekisteri-ilmoitusten (+ 3.000 kpl) sekä kaupparekisteri-ilmoitusten (+ 7.000 kpl) määrän lisääntymisestä. Loppuun käsiteltyjen asioiden määrä lisääntyi 3,3 %:lla edellisvuodesta. Erilaisia hakemuksia ja ilmoituksia tuli vuonna 2001 noin 291.000 kpl ja asioita ratkaistiin (loppuunkäsiteltiin) yhteensä 298.000 kpl. Edellä mainittuihin tilastoihin ei ole laskettu mukaan erilaisia välipäätöksiä ja hallinnollisia pää-

töksiä eikä myöskään taulukossa 3 seuraavalla sivulla esitettyjä tietopalveluasioita. PRH:een saapuneiden ja virastossa ratkaistujen asioiden kehitys pitemmällä aikavälillä näkyy alla olevasta kuviosta.



Kuvio: PRH:n palvelujen kysyntä ja ratkaisut

Merkittäviä asiakaspalvelumuotoja ovat moninaiset tietopalvelut, joita on tarjolla internetin kautta, puhelimitse ja paikan päällä. (Taulukko 3.) Palveluiden hyvä saatavuus verkossa näyttää pienentäneen asiointia paikan päällä virastossa. Lomakkeiden tarjonta verkossa on niin ikään selvästi vähentänyt painettujen hakemus/ilmoituslomakkeiden kysyntää ja painatustarvetta. Viraston kirjasto, joka sisältää noin 29 miljoonaa patenttijulkaisua ja muuta teollisoikeudellisen alan julkaisua, palvelee myös ulkopuolisia asiakkaita. PatRek-asiakaspalvelussa kävi vuonna 2002 noin 80.000 asiakasta. PatRekista asiakkaat saavat samasta paikasta kaikkien yksiköiden palvelut.

TE-keskukset (15 kpl) ovat vuodesta 1999 toimineet yhden luukun periaatteella toimivina aluepalvelukeskuksina PRH:n asioissa. Maistraatit toimivat yhteisöasioissa alueviranomaisina ja näiden lisäksi uusyrityskeskukset ja kauppakamarit antavat neuvontapalveluja.

Taulukko 3. Tietoja eräiden asiakas- ja sähköisten tietopalvelujen kehityksestä

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Asiakaskäynnit							
PatRek-palvelupisteessä		110 000	110 000	110 000	100 000	90 000	80 000
Katka-Yreka –tietopankki							
- käyttäjätunnukset	3 000	3 500	6 700	7 900	8 300	8 600	9 000
- kyselyt	1 200 000	1 100 000	1 200 000	1 300 000	1 300 000	1 200 000	1 200 000
Wap-Yreka							
- tehdyt haut							12 000
Internet-palvelut							
- kotisivuilla käynnit	22 000	37 600	95 000	175 000	280 000	470 000	880 000
- lomakkeita ladattu				115 000	270 000	220 000	170 000
PatInfo-palvelu							
- kävijöiden määrä				15 000	32 000	39 000	83 000
Tilinpäätöstiedot							
- asiakkaalle sähköpostitse				3 500	8 000	11 000	10 000
Yhdistysnetti							
- tehdyt haut					110 000	210 000	250 000
Tavaramerkki-tietokanta							
- tehdyt haut					140 000	240 000	600 000
KitiNet							
- tehdyt haut					5 500	6 000	5 600
YTJ							
- kävijöiden määrä						430 000	4 500 000
Mallinetti							
- tehdyt haut						13 000	74 000
NettiYreka							
- tehdyt haut						600	9 300
Yhdistysosoitteet							
- tehdyt haut							500
Hymanetti							
- tehdyt haut							13 000

Sähköiset hakemukset

Kotimaiset patenttihakemukset	53	65
- osuus kaikista (%)	2	3
Suomessa voimaan saatetut EP-patentit		31
- osuus kaikista (%)		1

Lisäksi kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin KATKA/YREKA -tietopalvelu on asiakkaiden käytettävissä internetin kautta. Tätä palvelua tarjoavat sopimusperusteisesti TietoEnator Oyj ja Suomen Asiakastieto.

SWOT Analyysi PRH:sta

Vahvuudet

1. Substanssiosaaminen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta tärkeillä aloilla ja PRH:n parantunut palveluvalmius
2. Kansainväliset yhteydet ja osaaminen
3. Osaava henkilöstö
4. Alueorganisaation vahvistuminen
5. Valmiudet sähköisen asioinnin edelleen kehittämiseen
6. Eduskunnan lausunnot, jotka tukevat viraston yhtenäisyyttä
7. Hyvät yhteydet sidosryhmiin ja asiakkaisiin niin johtokunnan, neuvottelukuntien, INNOSUOMEN ja kontaktitoimikuntien ja vastaavien yhteistoimintamuotojen kautta.

Heikkoudet

1. Lyhytjänteisyys julkisen hallinnon yleisessä kehittämissä
2. Edelleenkin byrokraattisuus ja vanhat asenteet valtionhallinnossa; mm. jarruna asiakas-palvelun kehittämisessä
3. Palkkausjärjestelmän uudistusten toteuttamisen vähäinen taloudellinen liikkumavara
4. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus eräillä aloilla

Mahdollisuudet

1. Henkisen omaisuuden merkityksen kasvu kotimaassa ja kansainvälisesti
2. Yrittäjyyden voimakas korostaminen mm. hallitusohjelmassa
3. Yhtiö- ja yhteisöoikeuksien merkityksen kasvu kotimaassa ja kansainvälisesti
4. Osaamisen kasvava merkitys kotimaan taloudelle ja kansainvälisesti globalisaation myötä
5. Tiedon ja kontaktien tarpeen kasvu liike-elämässä ja muuallakin
6. Kansainvälistyminen ja PRH:n osaaminen sektorillaan
7. EU-yhteistyö verkostoitumisineen
8. Itämeren alueen yhteistyön kehittyminen
9. Alueorganisaation vahvistaminen
10. Kehittyvät informaatiomarkkinat
11. PCT -oikeudet

Uhkat

1. Kiristynvä kilpailu: EPO, OHIM, Pohjoismaat ja eräät EU:n hankkeet
2. Yhteisöpatentin toteutuminen siinä muodossa, että se aiheuttaa taloudellisia ja toiminnallisia vaikeuksia PRH:lle
3. Tietojärjestelmien kehittämisen vaikeudet ja niiden vaatimat taloudelliset ja henkilöresurssit
4. Arvaamattomat kysyntämuutokset ja kysynnän vaihtelut epäsäännöllisin syklein
5. Hakemusmäärien väheneminen
6. Median kiinnostuksen vähäisyys alan asiantutisiin

QuickTime™ and a TIFF (LZW) decompressor are needed to see this picture.

Kuva: Kuvaruutunäkymä BSCnet-sovelluksesta intranetissä

Yllä olevan kuvan mittarit ovat jo nykyisin käytössä. Raportointi on ollut toistaiseksi hajautettua. Kyseinen sovellus visualisoi PRH:n tai yksikön menestymisen kriittisten menestystekijöiden suhteen. Se myös mahdollistaa useiden ja eri tasoisten kortistojen joustavan ja reaaliaikaisen käytön ja tietojen analysoinnin.

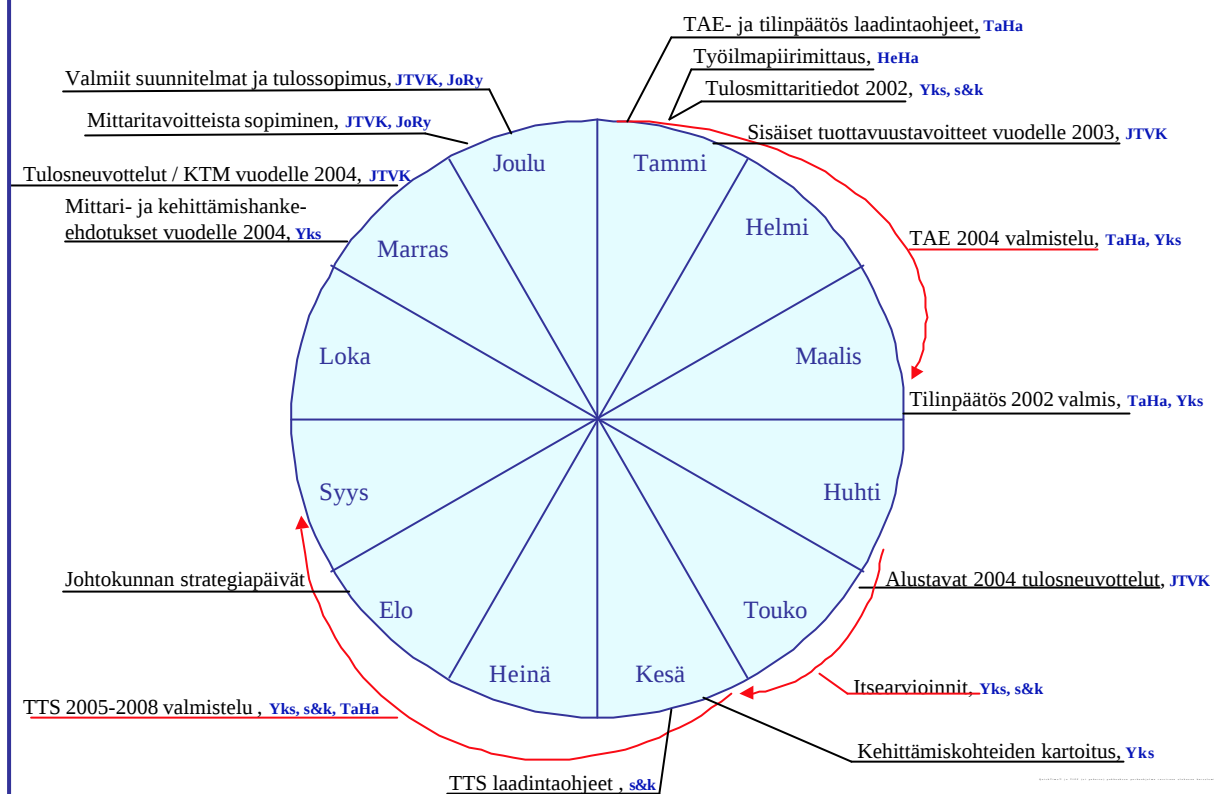
Ehdotuksia seuraavien näkökulmien eri yksiköille yhteisiksi mittareiksi:

- Resurssien hallinta ja talous –näkökulmaan
 - Kustannusvastaavuuden toteutumis-%
 - Budjetin toteutumis-%
 - Yksikkökustannukset
- Osaaminen ja uudistuminen –näkökulmaan
 - Koulutukseen käytetty rahamäärä / htv

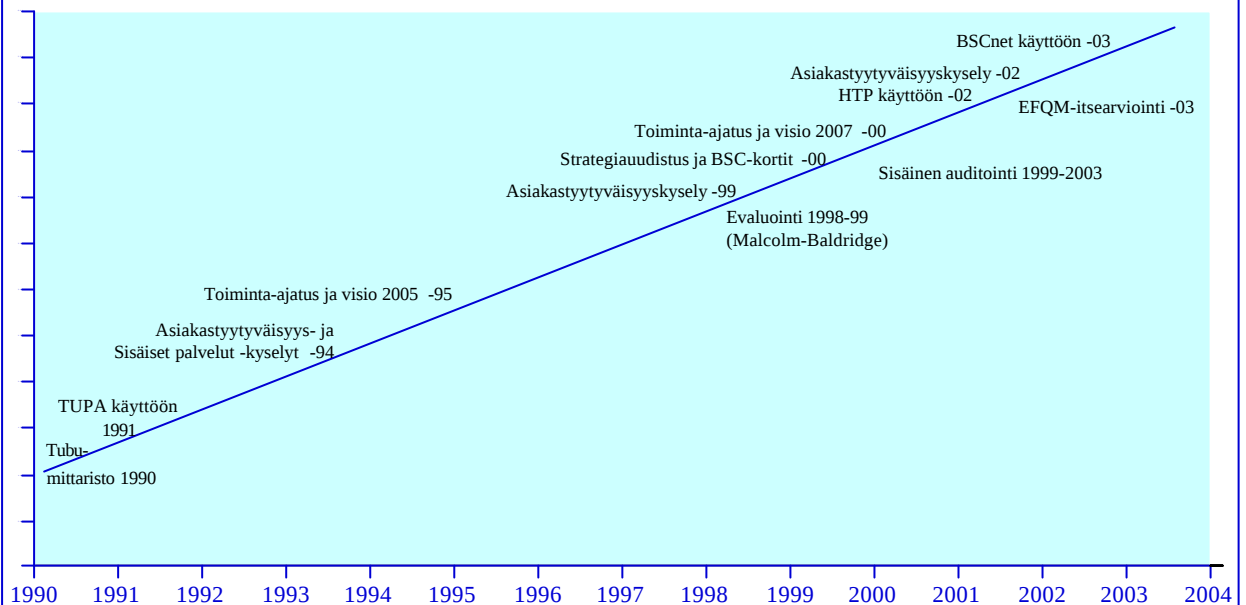
Näiden yhteisten mittareiden lisäksi yksiköiden tulee löytää / käydä läpi oman toimintonsa kriittiset menestystekijät ja niiden mittarit.

QuickTime™ and a TIFF (LZW) decompressor are needed to see this picture.

Strateginen johtamisprosessi 2003



PRH:n ”laatupolku”



PRH verrattuna koko valtiosektoriin henkilöstötilinpäätöksen tietojen (suluissa) valossa

- PRH:ssa asiantuntijatehtävissä toimivien osuus sama kuin
valtionhallinnossa keskimäärin 40,2 % (39,8 %)
- Henkilöstö on naisvaltaisempaa, naisia 67,2 % (47,8 %)
- Olemme keskitasoa kokoajaisten henkilöiden osuudessa 91,0 % (91,9 %)
- Meitä on keskimääräistä vähemmän määräaikaissä tehtävissä 16,9 % (24,1 %)
(ilman taustavirkaa olevat)
- Keski-ikäme on 44,5 v (42,4 v) ja
- Yli 45 vuotiaiden osuus 53,2 % (45,3 %)
- PRH:n henkilöstö on keskimääräistä koulutetumpaa;
(pl. tutkijakoulutus)
 - (väh. korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinto 46,2 % (38,0 %)
- Sairauspoissaolojen %-osuus työajasta korkeampi 5,1 % (3,4 %)
- Olemme hyvää keskitasoa tyytyväisyyden suhteen
yhteensä ja keskitasoa tyytyväisempiä työyhteisön toimivuuteen
(indeksi 1 = huono ja 5 = erittäin hyvä)
 - tyytyväisyys työn sisältöön 3,5 (3,6)
 - tyytyväisyys johtamiseen 3,0 (3,1)
 - tyytyväisyys työyhteisön toimivuuteen 3,4 (3,2)
 - tyytyväisyys kehittymisen tukeen 3,0 (3,1)
 - kokonaistyytyväisyys keskimäärin 3,25 (3,3)
- Henkilöstömme vaihtuu hieman enemmän
 - lähtövaihtuvuus (=toiselle työnantajalle) 4,7 % (4,3 %)
 - luonnollinen poistuma
(=toiselle työnantajalle, eril. eläkkeille, kuollut) 7,7 % (6,2 %)
- Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä PRH:ssa
korkeahko – jaksamme pitempään ?! 61,7 % (58,8 %)
- Työterveyspalveluiden kustannukset korkeat
(bruttona euroa/henkilötyövuosi) 258,20 € (158,60 €)
- Virkistystoimintaan, työkunnon ylläpitoon ja parantamiseen
sekä liikunnan tukemiseen osoitetut investoinnit 82,70 € (120,30 €)

Investoinnit ovat nousseet PRH:ssa jonkin verran edellisestä vuodesta jääden silti alle valtion keskitason

(euroa/henkilötyövuosi)

Tulosbudjettilaskelmat 2002-2008

	2002	2003	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	tot	tulossop.	arvio	TAE	suunn	suunn	suunn	suunn
KAUPPAREKISTERI								
Jono vuoden alussa	8 322	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245
Saapuneet ilmoitukset	106 809	106 000	106 000	115 000	119 000	120 000	122 500	125 000
Saapuneet poist+hak.	1 985	14 000	14 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Kysyntä yhteensä	108 794	120 000	120 000	124 000	128 000	129 000	131 500	134 000
Suoritteet	113 070	120 000	120 000	124 000	128 000	129 000	131 500	134 000
Henkilötyövuodet	115.79	119.6	119.6	119.6	119.6	119.6	119.6	119.6
Tuottavuus (s/htv)	977	1 003	1 003	1 037	1 070	1 079	1 099	1 120
Tuottavuuskasvu-%	4.0	2.7	2.7	3.3	3.2	0.8	1.9	1.9
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)	0.5	0.5	0.5	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Jono vuoden lopussa	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245
TILINPÄÄTÖS- JA SÄÄTIÖASIAT								
Jono vuoden alussa	1 840	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121
Saap. tilinpäätökset (sis säätiöasiat)	77 105	87 000	87 000	90 000	95 000	100 000	102 500	105 000
Saapuneet tietopalvelu ja karhut	24 167	20 000	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Kysyntä yhteensä	101 272	107 000	107 000	115 000	120 000	125 000	127 500	130 000
Käsitelty ilm. (sis. tietop ja karhut)	101 065	107 000	107 000	115 000	120 000	125 000	127 500	130 000
Henkilötyövuodet	18.86	19.10	19.10	19.44	19.44	19.44	19.44	19.44
Tuottavuus (s/htv)	5 359	5 602	5 602	5 916	6 173	6 430	6 559	6 687
Tuottavuuskasvu-%	6.2	4.5	4.5	5.6	4.3	4.2	2.0	2.0
Keskimäär. käs.aika; säätiöt (kk)	2	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Jono vuoden lopussa	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121
YRITYSKIINNITYS								
Jono vuoden alussa	254	158	158	158	254	254	254	254
Saapuneet ilmoitukset	5 715	5 700	5 700	5 700	5 800	5 800	5 800	5 800
Käsiteltyt ilmoitukset	5 816	5 700	5 700	5 700	5 800	5 800	5 800	5 800
Henkilötyövuodet	7.08	6.775	6.775	6.775	6.771	6.645	6.520	6.405
Tuottavuus (s/htv)	821	841	841	841	857	873	890	906
Tuottavuuskasvu-%	21.5	2.4	2.4	0.0	1.8	1.9	1.9	1.8
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)	0.8	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Jono vuoden lopussa	158	158	158	254	254	254	254	254
YHDISTYSREKISTERI								
Jono vuoden alussa	3 697	2 648	2 648	1 754	854	654	454	254
Saapuneet ilmoitukset	19 896	20 000	20 000	20 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Käsiteltyt ilmoitukset	20 945	20 894	20 894	20 900	20 700	20 700	20 700	20 700
Henkilötyövuodet	28.35	28	28	28	27.6	27.4	27.2	27
Tuottavuus (s/htv)	739	746	746	746	750	755	761	767
Tuottavuuskasvu-%	1.1	1.0	1.0	0.0	0.5	0.7	0.7	0.7
Keskimääräinen käsittelyaika								
– nimenkirjoittajamuutokset (kk)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
– muut (kk)	3,1 kk	2,0 kk	2,0 kk	2 kk	2 kk	1,5 kk	1,5 kk	1,0 kk
Jono vuoden lopussa	2 648	1 754	1 754	854	654	454	254	54

	2002	2003	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	tot	tulossop.	arvio	TAE	suunn	suunn	suunn	suunn
PATENTTI								
Jono vuoden alussa	8 632	6 247	6 247	3 860	2 634	1 786	1 227	929
Patenttihakemukset	2 369	2 550	2 200	2 450	2 600	2 700	2 800	2 900
- kotimaiset	2 162	2 300	2 000	2 200	2 300	2 400	2 500	2 600
- ulkomaiset	207	250	200	250	300	300	300	300
Suoritteet	12 219	12 610	12 612	12 675	12 738	12 802	12 999	13 064
Henkilötyövuodet	94.43	97	97	97	97	97	98	98
Tuottavuus (s/htv)	129.4	130.0	130.0	130.7	131.3	132.0	132.6	133.3
Tuottavuuskasvu-%	1.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Keskimääräinen käsittelyaika								
- kotimaiset (v)	2.8	2.5	2.7	2.5	2.3	2.1	2.0	2.0
- ulkomaiset (v)	8.1	6.8	7.5	7.3	6.0	4.5	3.0	3.0
Jono vuoden lopussa	6 247	6 894	3 860	2 634	1 786	1 227	929	866
HYÖDYLLISYYSMALLI								
Jono vuoden alussa	30	31	31	11	11	11	6	6
Saapuneet hakemukset	512	500	500	515	515	515	520	520
Suoritteet	534	520	520	515	515	520	520	520
Henkilötyövuodet	3.18	3.10	3.10	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05
Tuottavuus (s/htv)	167.9	167.9	167.9	169	169	170	170	170
Tuottavuuskasvu-%	9.0	0.0	0.0	0.6	0.0	1.0	0.0	0.0
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)	3	3	3	3	3	3	3	3
Jono vuoden lopussa	31	11	11	11	11	6	6	6
TAVARAMERKKI								
Jono vuoden alussa (kansalliset)	5 205	4 411	4 411	3 391	2 091	1 091	331	131
Jono vuoden alussa (Madrid)	7 068	5 152	5 152	3 252	1 702	902	402	342
Saapuneet hakemukset								
- Kansalliset	3 777	3 500	3 500	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
- Kv. alkuperämaa Suomi	267	275	275	300	300	300	300	300
- Madrid (kv. kohdamaa Suomi)	5 152	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
- EU-tutkimuspyyntöjä	39 840	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Suoritteet	15 163	15 342	15 200	15 050	14 000	13 400	12 400	11 800
Henkilötyövuodet	48.5	49.0	48.5	48.0	46	44.0	42	40.0
Tuottavuus (s/htv)	312.5	313.1	313.4	314	304	305	295	295
Tuottavuuskasvu-%	8.9	0.2	0.3	0.0	-2.9	0.1	-3.1	-0.1
Keskim. käsittelyaika (kk): kansall.	10	13	9	8	6	4	4	4
Jono vuoden lopussa (kansalliset)	4 411	3 391	3 391	2 091	1 091	331	131	401
Jono vuoden lopussa (Madrid)	5 152	3 252	3 252	1 702	902	402	342	412
MALLIOIKEUS								
Jono vuoden alussa	719	846	846	576	396	286	286	281
Saapuneet mallit	1 111	530	600	450	450	450	450	450
Suoritteet	968	940	870	630	560	450	455	460
Henkilötyövuodet	5.46	5.40	5.36	4.6	4.6	3.6	3.6	3.6
Tuottavuus (s/htv)	177.3	174.1	162.3	137	122	125	126	128
Tuottavuuskasvu-%	-5.8	0.3	-8.4	-15.6	-11.1	2.7	1.1	1.1
Keskimääräinen käsittelyaika (kk)	9.5	9.5	9.5	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5
Jono vuoden lopussa	846	436	576	396	286	286	281	271
PRH:n työn tuottavuuden muutos-%:	4.4	1.0	1.5	1.3	1.2	1.8	0.4	1.1

Taulukko Laskelmia PRH:n palveluiden kysynnästä ja jonotilanteesta 2000-2008

	Toteutunut			Tavoite	TAE	Suunnitelmakausi 2005-2008				Käsittelyaika keskimäärin v. 2008
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Kaupparekisteri										
Käsittelyjono v. lopussa	5 568	8 322	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	6 245	
Kysyntä yhteensä	97 738	100 910	108 794	120 000	124 000	128 000	129 000	131 500	134 000	0,3 kk
Tilinpäätös- ja säätiöasiat										
Käsittelyjono v. lopussa	1 086	1 840	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	2 121	
Kysyntä yhteensä	82 719	97 974	101 272	107 000	115 000	120 000	125 000	127 500	130 000	0,5 kk (säätiöt)
Yrityskiinnitysasiat										
Käsittelyjono v. lopussa	85	254	158	158	158	158	158	158	158	
Hakemuksia saapuu	5 798	5 790	5 715	5 700	5 700	5 800	5 800	5 800	5 800	0,5 kk
Yhdistysrekisteri										
Käsittelyjono v. lopussa	3 471	3 697	2 648	1 754	854	654	454	254	54	0,1kk (nimenkirj.)
Ilmoituksia saapuu	18 635	20 899	19 896	20 000	20 000	20 500	20 500	20 500	20 500	1,0 kk
Patenttiasiat										
Käsittelyjono v. lopussa	10 876	8 632	6 247	3 860	2 634	1 786	1 227	929	866	
Hakemuksia saapuu	2 903	2 660	2 369	2 200	2 450	2 600	2 700	2 800	2 900	
* Kotimaiset	2 579	2 390	2 162	2 000	2 200	2 300	2 400	2 500	2 600	2,0 v
* Ulkomaiset	324	270	207	200	250	300	300	300	300	3,0 v
Hyödyllisyysmalliasiat										
Käsittelyjono v. lopussa	20	30	31	11	11	11	6	6	6	
Hakemuksia saapuu	511	494	512	500	515	515	520	520	520	3 kk
Tavaramerkkiasiat										
Käsittelyjono (kansalliset)		5 205	4 411	3 391	2 091	1 091	331	131	401	
Käsittelyjono (kansainväliset)		7 068	5 152	3 252	1 702	902	402	342	412	
Hakemuksia saapuu										
* Kansallisia hakemuksia	4 397		3 777	3 500	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	4 kk
* Madrid -hakemuksia	5 995		5 152	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	
* EU -tutkimuspyyntöjä	46 228		39 840	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	
Mallioikeusasiat										
Käsittelyjono v. lopussa	825	719	846	576	396	286	286	281	271	
Malleja haetaan		972	1 111	530	450	450	450	450	450	6 kk

LIITE 8

TTS 2005-2008

Yksiköiden ehdotukset

	2000 Tot	2001 tot	2002 tot	2003*) TA	2004*) TAE	2 005 TTS	2 006 TTS	2 007 TTS	2 008 TTS
Patentti 111									
Tulot	10 529 647	11 058 620	12 460 991	13 170 000	13 600 000	13 450 000	13 580 000	13 720 000	13 800 000
Menot	7 321 510	7 735 175	8 237 339	9 177 192	9 202 111	9 223 978	9 374 024	9 527 070	9 683 177
Vaikutus määrärahaan	3 208 137	3 323 445	4 223 652	3 992 808	4 397 889	4 226 022	4 205 976	4 192 930	4 116 823
Kirjasto 112									
Tulot	144 497	119 309	102 460	101 510	101 500	105 000	105 000	105 000	105 000
Menot	992 125	955 951	1 167 888	1 149 176	1 200 641	1 166 121	1 169 345	1 172 634	1 175 988
Vaikutus määrärahaan	-847 628	-836 642	-1 065 428	-1 047 666	-1 099 141	-1 061 121	-1 064 345	-1 067 634	-1 070 988
Hyödyllisyysmalli 13									
Tulot	170 881	157 483	171 833	190 000	207 000	170 000	170 000	170 000	170 000
Menot	120 383	126 983	145 326	141 543	144 445	149 308	152 345	155 449	158 620
Vaikutus määrärahaan	50 498	30 500	26 507	48 457	62 555	20 692	17 655	14 551	11 380
Tavaramerkki 22									
Tulot	5 135 024	5 066 588	4 461 027	4 200 000	4 000 000	3 400 000	3 400 000	3 400 000	3 400 000
Menot	2 466 273	2 658 310	2 748 297	2 982 427	3 159 624	2 900 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Vaikutus määrärahaan	2 668 751	2 408 278	1 712 730	1 217 573	840 376	500 000	600 000	600 000	600 000
Mallioikeus 33									
Tulot	395 366	388 972	443 622	351 500	343 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Menot	300 073	315 253	292 120	355 022	345 529	300 000	280 000	280 000	280 000
Vaikutus määrärahaan	95 293	73 719	151 502	-3 522	-2 529	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000
Kaupparekisteri ja tilinpäätös 44, 45									
Tulot	10 947 675	11 915 778	12 992 256	13 170 000	15 220 000	15 320 000	15 420 000	15 520 000	15 620 000
Menot	10 076 727	11 169 414	10 973 110	12 010 048	13 575 237	14 312 000	14 312 000	14 312 000	14 312 000
Vaikutus määrärahaan	870 948	746 364	2 019 146	1 159 952	1 644 763	1 008 000	1 108 000	1 208 000	1 308 000
Säätiörekisteri 47									
Tulot	108 212	112 765	143 362	143 000	143 000	151 300	151 300	151 300	151 300
Menot	159 971	116 201	153 181	191 191	196 462	197 000	197 000	197 000	197 000
Vaikutus määrärahaan	-51 759	-3 436	-9 819	-48 191	-53 462	-45 700	-45 700	-45 700	-45 700
Yrityskiinnitys 55									
Tulot	714 004	827 147	840 214	830 000	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000
Menot	660 645	592 077	431 872	500 275	501 629	685 000	685 000	685 000	685 000
Vaikutus määrärahaan	53 359	235 070	408 342	329 725	348 371	165 000	165 000	165 000	165 000
Yhdistysrekisteri 46									
Tulot	448 328	474 446	529 716	534 833	554 200	555 000	557 000	555 800	555 900
Menot	1 382 657	1 512 184	1 536 854	1 629 511	1 674 777	1 675 000	1 677 000	1 678 000	1 680 000
Vaikutus määrärahaan	-934 329	-1 037 738	-1 007 138	-1 094 678	-1 120 577	-1 120 000	-1 120 000	-1 122 200	-1 124 100

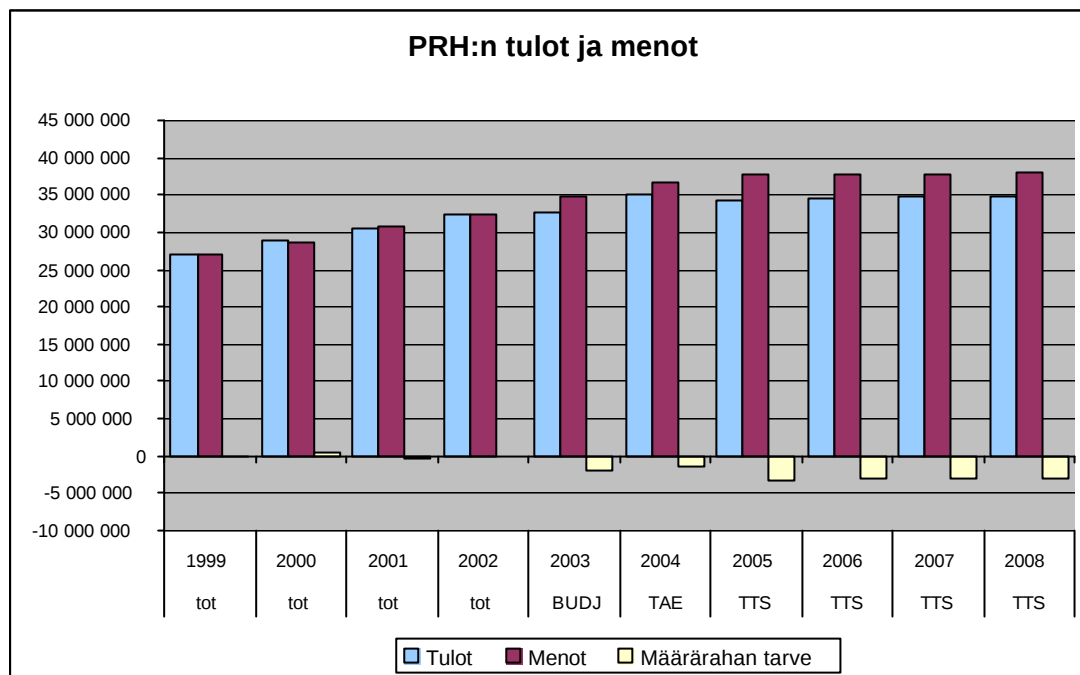
2003*) Vuoden 2003 osalta on käytetty tulossopimuksen tavoitelukuja

2004*) Vuoden 2004 osalta on käytetty TAE-lukuja

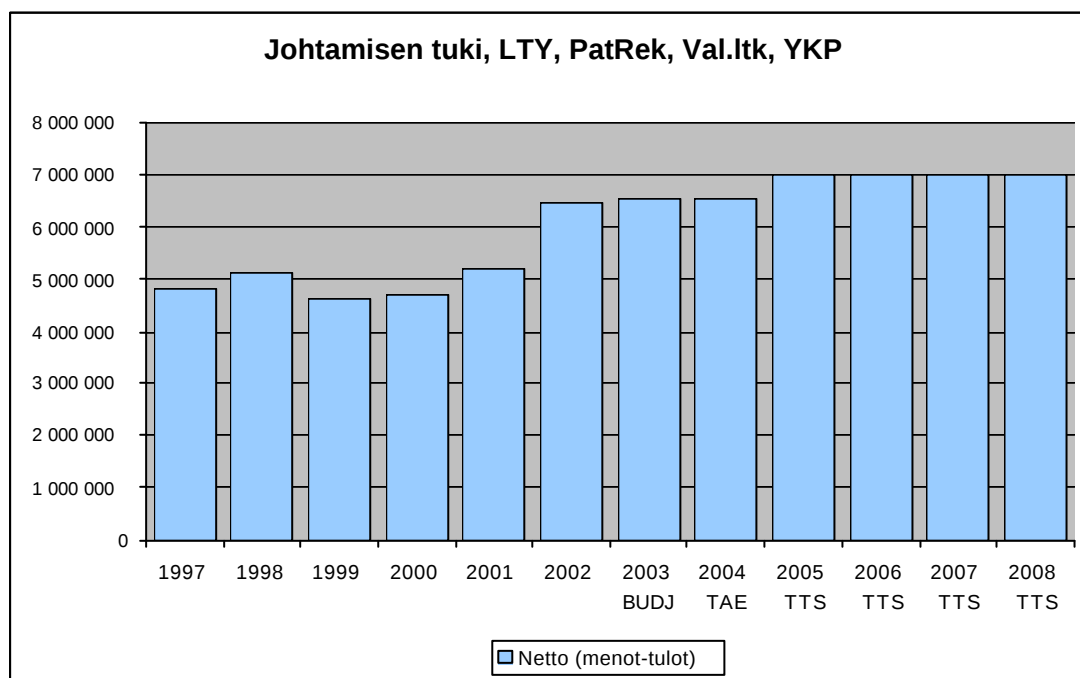
	2000 Tot	2001 tot	2002 tot	2003*) TA	2004*) TAE	2 005 TTS	2 006 TTS	2 007 TTS	2 008 TTS
Johtamisen tuki, LTY, PatREK, Valituslautakunta, YKP: 661, 663, 664, 665, 667, 88									
Tulot	432 072	382 934	175 574	65 000	85 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Menot	5 151 166	5 594 332	6 657 278	6 606 039	6 647 218	7 087 000	7 087 000	7 105 000	7 105 000
Vaikutus määrärahaan	-4 719 095	-5 211 398	-6 481 704	-6 541 039	-6 562 218	-7 007 000	-7 007 000	-7 025 000	-7 025 000
	-4 760 797	-5 228 226	-6 211 992	-6 156 091					
	41 702	16 828	-269 712	-384 948					
PRH Yhteensä									
Tulot	29 025 706	30 504 042	32 321 055	32 755 843	35 103 700	34 331 300	34 563 300	34 802 100	34 982 200
Menot	28 631 530	30 775 880	32 343 265	34 742 424	36 647 673	37 695 407	37 733 714	37 912 153	38 076 785
Määrärahan tarve	394 174	-271 836	-22 210	-1 986 581	-1 543 974	-3 364 107	-3 170 414	-3 110 053	-3 094 585
Kehysehdistus 2005-2008						1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000

Euroina

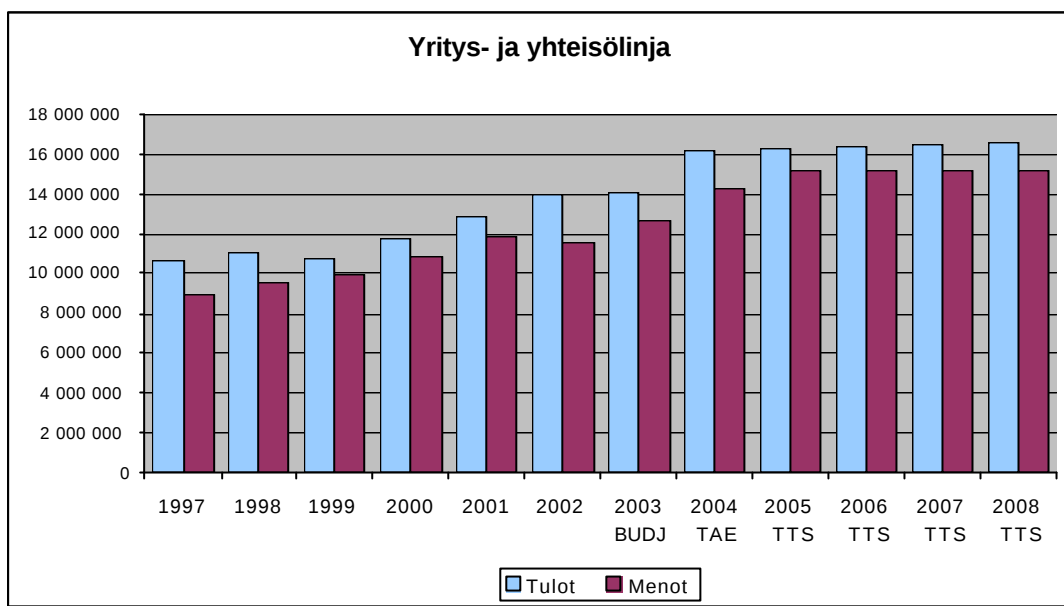
Tulojen ja menojen vertailua 1997-2008



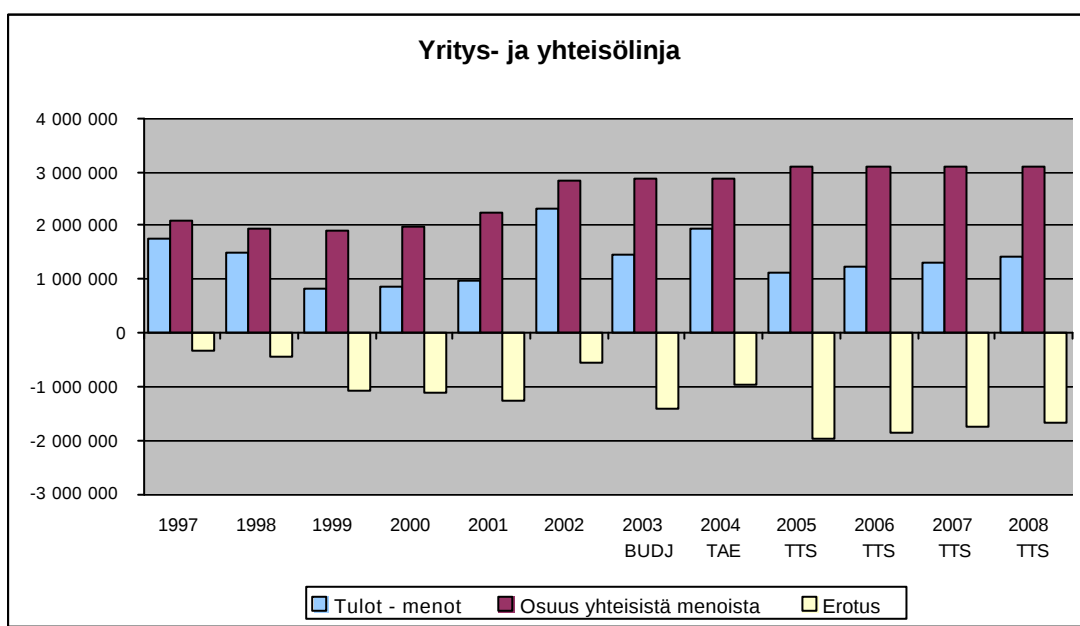
Kuvio PRH:n tulot, menot ja määrärahan tarve



Kuvio PRH:n yhteisten tukitoimintojen 661, 663-665, 667 ja 88 tulojen ja menot erotus



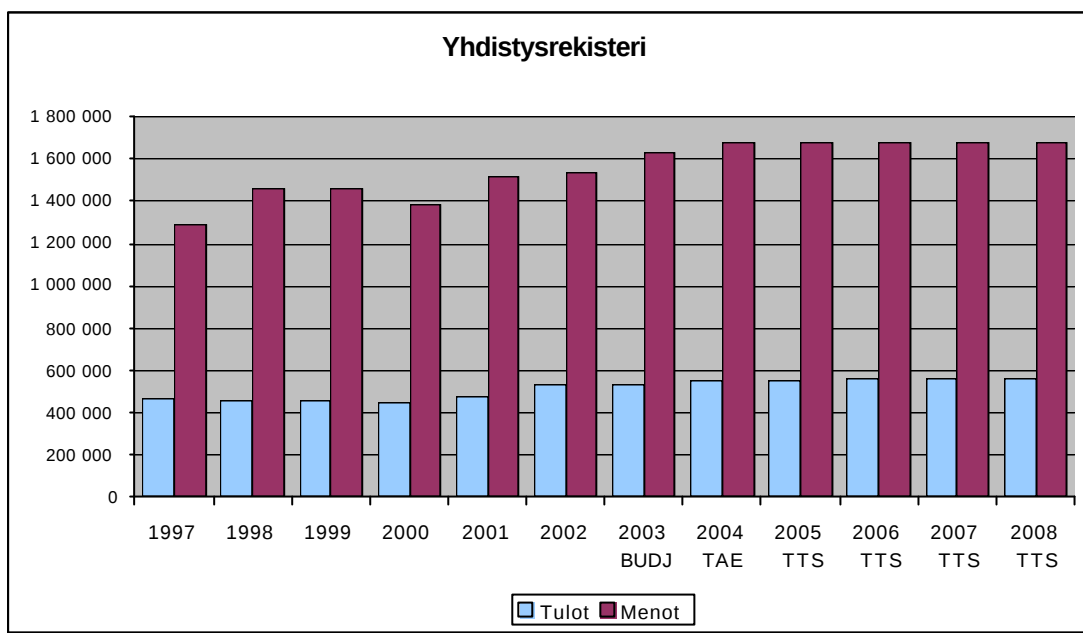
Kuvio Yritys- ja yhteisölinjan tulot ja menot



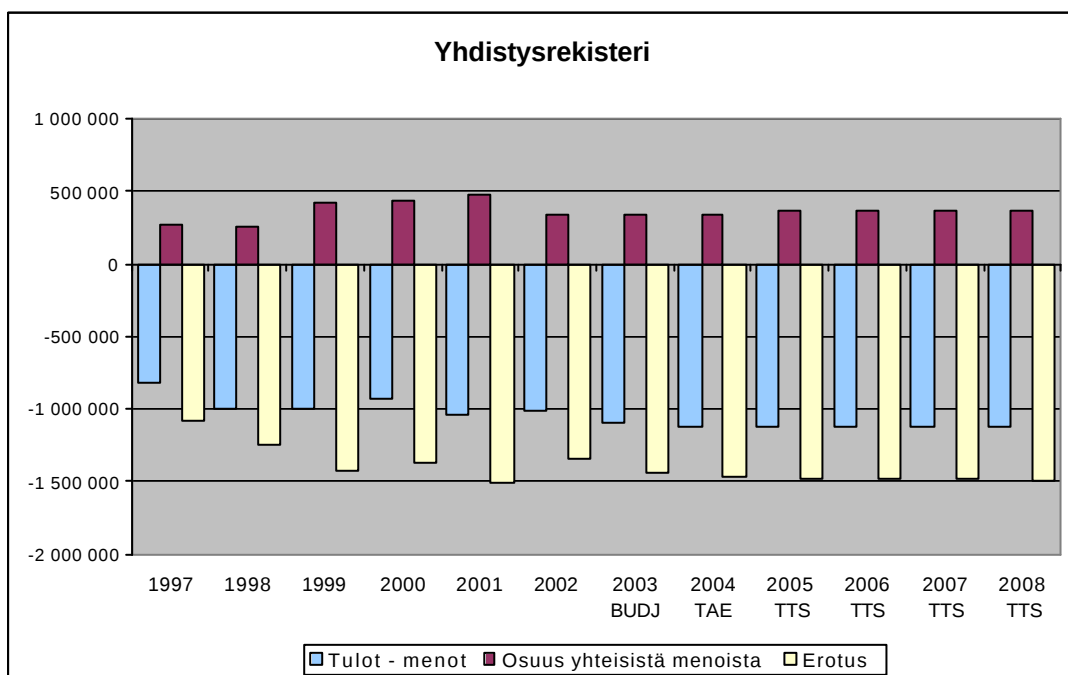
Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus

Positiivinen erotus kertoo, että rahoitusta riittää linjan ja yhteisten menojenkin jälkeen.

Jos erotus on negatiivinen, ei linjan maksutuloilla kyetä kattamaan kaikkia sille kohdistuvia menoja.



Kuvio Yhdistysrekisterin tulot ja menot

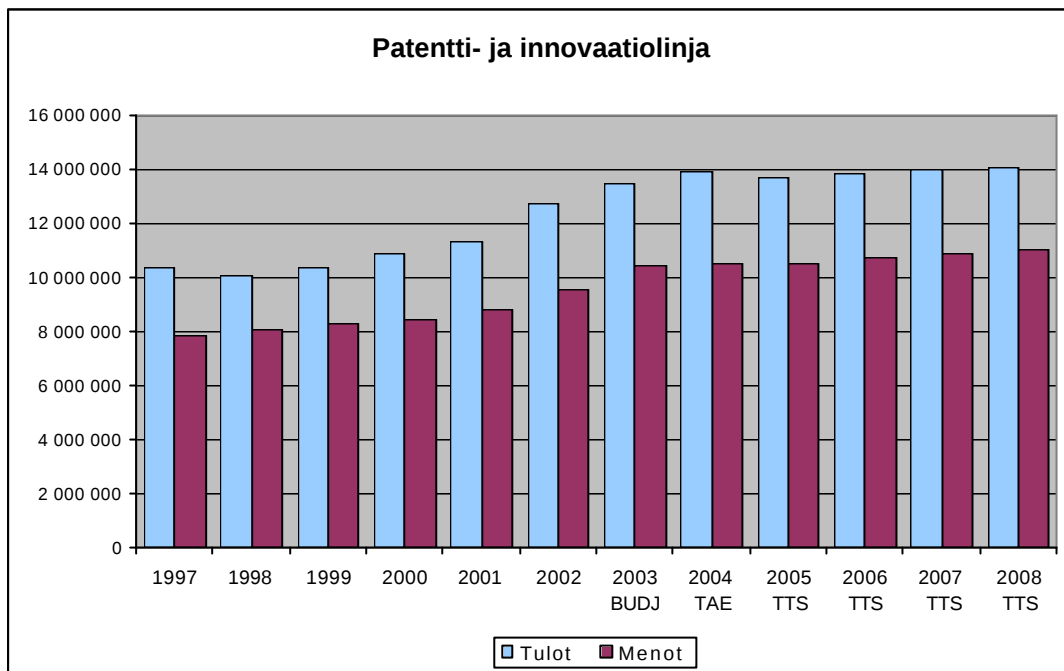


Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus

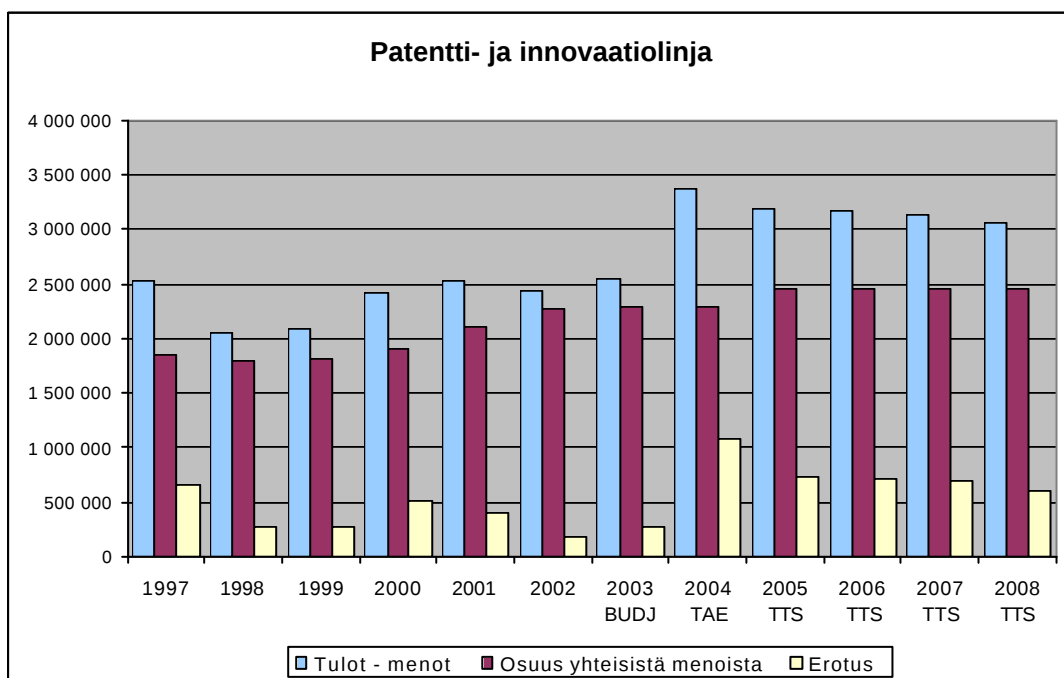
Positiivinen erotus kertoo, että rahoitusta riittää yksikön ja yhteisten menojenkin jälkeen. Jos erotus on negatiivinen, ei yksikön maksutuloilla kyetä kattamaan kaikkia sille kohdistuvia menoja.

Yhdistysasiain yksikön maksut ovat KTM:n maksuasetuksen nojalla alihinnoiteltuja. PRH:lle myönnetään

määrärahaa alijäämän kattamiseksi.



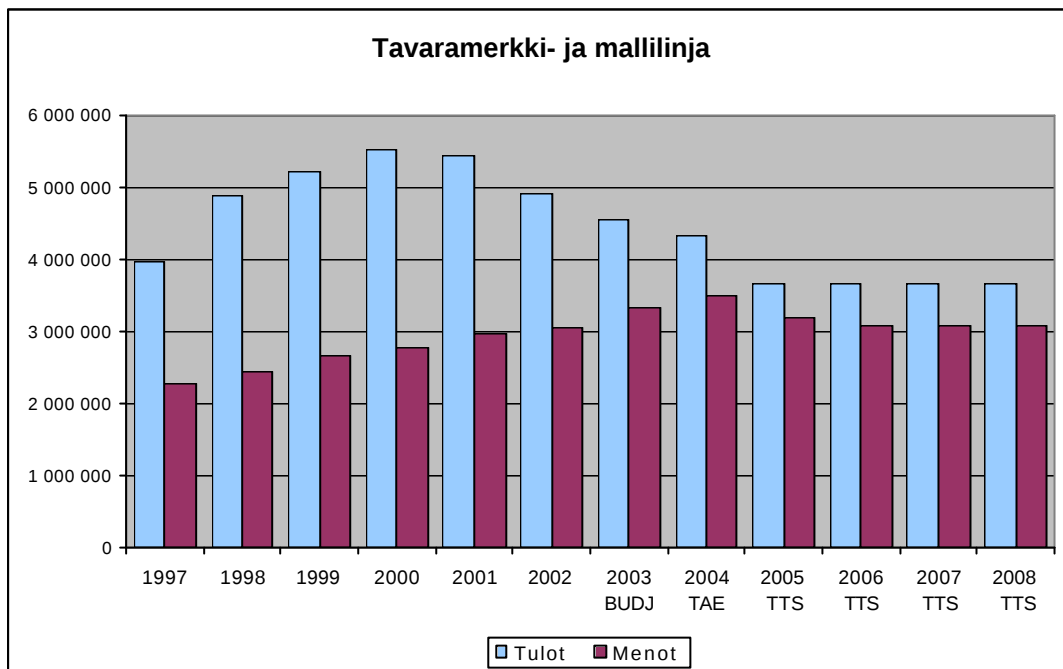
Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus



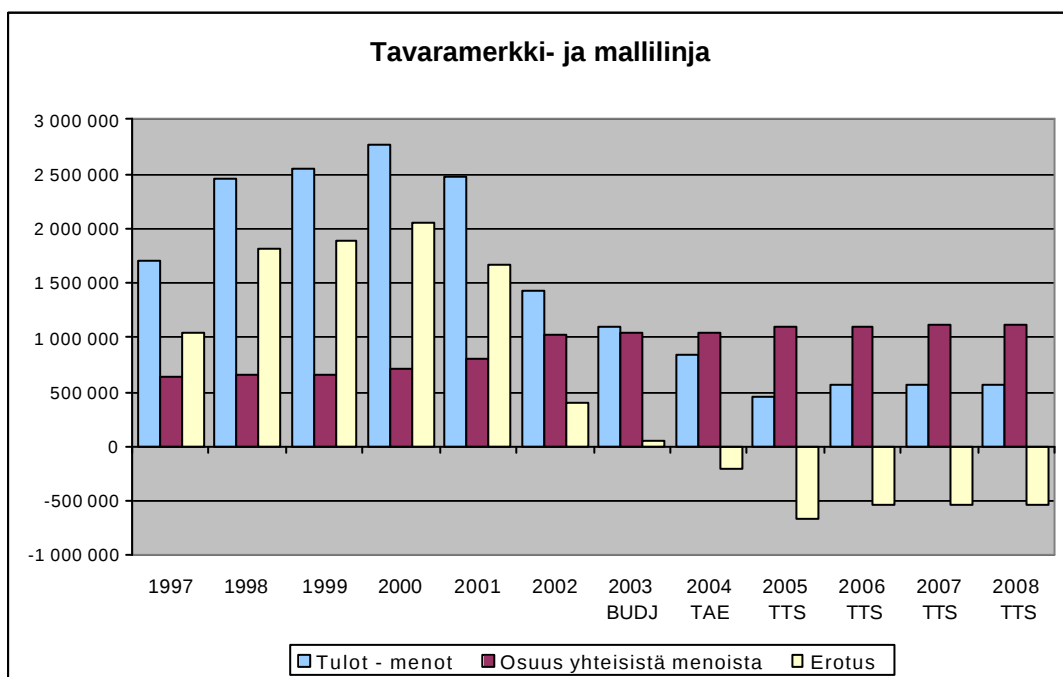
Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus

Positiivinen erotus kertoo, että rahoitusta riittää linjan ja yhteisten menojenkin jälkeen.

Jos erotus on negatiivinen, ei linjan maksutulolla kyetä kattamaan kaikkia sille kohdistuvia menoja.



Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus



Kuvio Tulot – menot, osuus yhteisistä menoista (YKP, JT ym.) ja näiden erotus

Positiivinen erotus kertoo, että rahoitusta riittää linjan ja yhteisten menojenkin jälkeen.

Jos erotus on negatiivinen, ei linjan maksutuloilla kyetä kattamaan kaikkia sille kohdistuvia menoja.